

TVEDESTRAND KOMMUNE

ØKONOMIPLAN 2016-2019 - BUDSJETT 2016

**Vedtatt av kommunestyret 15.12.2015 i sak
51/2015**

(Dokumentet er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak)

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	SAMMENDRAG	4
3	HOVEDSTRATEGI	5
4	STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART	13
4.1	Målekart for kommunen	13
4.2	Organisering av arbeidet med økonomiplan og budsjett	13
5	STATSBUDSJETTET	14
5.1	Omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren	14
5.2	Endringer i inntektssystemet	16
6	DRIFT	16
6.1	Hovedoversikt drift, skjema 1A	16
6.2	Hovedoversikt drift, skjema 1B	22
6.3	Videreføring av dagens drift	22
6.4	Driftstiltak	26
	6.4.1 Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer	27
	6.4.2 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet	28
	6.4.3 Ansvar 229 Tvedestrandskolen	29
	6.4.4 Ansvar 230 Barnehageenheten	30
	6.4.5 Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom	31
	6.4.6 Ansvar 245 Teknisk drift	34
	6.4.7 Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering	36
	6.4.8 Ansvar 255 Oppfølgingsenheten	37
	6.4.9 Ansvar 260 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge	38
	6.4.10 Ansvar 265 NAV	40
	6.4.11 Ansvar 275 Kirke og tros- og livssynssamfunn	41
	6.4.12 Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	42
	6.4.13 Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning	43
	6.4.14 Søknader fra organisasjoner	43
6.5	Samlede driftsinntekter og -utgifter	43
6.6	Likviditet	44

7	INVESTERING	44
7.1	Samlet oversikt over investeringer med finansiering (skjema 2A)	44
7.2	Nærmere om de enkelte investeringsprosjektene (skjema 2B)	45
7.3	Finansiering av investeringene	55
7.4	Utvikling i lånegjeld	56
8	ENHETER/ANSVARsområder	57
8.1	Innledning	57
8.2	Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer	58
8.3	Ansvar 215 Administrativ støtteenhet	60
8.4	Ansvar 229 Tvedestrandskolen	62
8.5	Ansvar 230 Barnehageenheten	64
8.6	Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom	65
8.7	Ansvar 245 Teknisk drift	67
8.8	Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering	70
8.9	Ansvar 255 Oppfølgingsenheten	73
8.10	Ansvar 260 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge	74
8.11	Ansvar 265 NAV	76
8.12	Ansvar 275 Kirke og tros- og livssynssamfunn	78
8.13	Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	79
8.14	Ansvar 281 Ressursbank	81

VEDLEGG

1	Kommunelovens regler om årsbudsjett og info om ROBEK	82
2	Eiendomsskatt – beregning av økonomisk effekt	83
3	Driftsbudsjett vann, avløp og feiing 2015-2019	83
4	Søknader fra organisasjoner	85
5	Avgifter, betalingssatser og gebyrer	85
6	IKT-investeringer	88
7	Rådmannens forslag til driftstiltak	89
8	Budsjettforskriftenes vedlegg 3: Økonomisk oversikt drift	94
9	Budsjettforskriftenes vedlegg 4: Økonomisk oversikt investering	95
10	Kommunestyrets vedtak 15.12.2015 i sak 51/2015: "Økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016"	96

1 INNLEDNING

Rådmannen legger med dette frem forslag til økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016. Handlingsplan 2016-2019 legges frem som eget dokument og sak, og behandles i forkant av økonomiplan og budsjett på samme kommunestyremøte.

Årsbudsjettet for 2016 er et bindende dokument hvor kommunestyret fastsetter bevilgningene for neste års drift og investeringer. Økonomiplanen viser konsekvensene av bevilgningene og prioriteringene over en fireårsperiode. Handlingsplanen viser hovedmålsetning, hovedstrategi og hovedsatsningsområdene som legges til grunn de neste fire årene. I tillegg viser handlingsplanen nøkkeltall (KOSTRA) for driften av kommunen vurdert opp mot sammenlignbare kommuner og over tid for vår kommune.

Økonomiplan og budsjett som styringsdokument ble endret noe fra 2014. Dette er videreført og prøvd forbedret ytterligere i 2016. Den er forsøkt lagd kortest mulig med presise fokusområder og målbare resultatkrav knyttet til den enkelte enhet. Disse er satt opp i en tabell under omtalen av hver enhet, og vil være de områdene og resultatene kommunestyret vil motta rapportering på gjennom budsjettåret. I tillegg vil hver enhet også rapportere på én til tre fokusområder i tertialrapportene og årsmeldingen.

Orientering om regler, søknader, betalingssatser, prognoser og oversikter m.m. er lagt ved som vedlegg. I henhold til kommuneloven er det formannskapet som er gitt myndighet til å avgi den endelige budsjettinnstillingen til kommunestyret.

Dokumentet er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Tvedestrand 12.01.2016

Pål Frydenberg
Rådmann

Øyvind Johannesen
Ass. rådmann

2 SAMMENDRAG

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak, ut over totalsum på kommunens utviklingsfond og kommentar til et prosjekt. Det vises til eget vedlegg der kommunestyrets vedtak er gjengitt.

Etter rådmannens vurdering driver Tvedestrand kommune kostnadseffektive tjenester med en gjennomgående tilstrekkelig god kvalitet.

Samlet kan budsjettet for 2016 karakteriseres som et svært stramt budsjett uten ønsket rom for fondsavsetninger til økonomisk buffer og utviklingsfond.

Økonomiplanen for 2016 -2019 er fortsatt driftsmessig stramt, med forslag til ytterligere nedskjæringer og effektiviseringstiltak. Allikevel er den er ekspansiv og fremtidsrettet, med et høyt og nødvendig investeringsopplegg.

Etter rådmannens vurdering vil det ikke være ansvarlig å gjennomføre de foreslåtte investeringene uten innføring av eiendomsskatt fra 2017. Det foreslåtte investeringsnivået er i tråd med de politiske styringssignalene som er gitt av formannskapet og kommunestyret frem til nå. Det bygger på utviklingsalternativet i forslag til Handlingsplan for 2016-2019.

Inntektene fra innføring av eiendomsskatten er ikke brukt til ordinære drift i økonomiplanperioden, i tråd med klare politiske føringer.

Det er lagt inn en økonomiske buffer på 4 mill. kroner pr. år og opparbeidelse av et utviklingsfond i perioden 2017-2019. Dette er finansiert med ulike effektiviserings- og innstramningstiltak, samt innføring av eiendomsskatt fra 2017.

Oppbygging av årlig økonomiske buffer og utviklingsfond fra 2017 er et ansvarlig tiltak. Dette er vurdert opp mot kommunens høye investeringsnivå, og svært høye lånegjeld ved utgangen av 2019. I slutten av planperioden vil kommunen ha opparbeidet seg et utviklingsfond på 19,55 mill. kroner, samt fremskaffet seg en årlig økonomisk buffer på 4,0 mill. kroner. *Kommunestyrets vedtak innebærer et utviklingsfond på 19,727 mill. kroner ved utløpet av planperioden.*

Kommunens likvide situasjon er tidvis svært stram, og vil med forventet utvikling av pensjonskostnadene, medføre behov for kassakreditt i kortere perioder gjennom året.

Både budsjett og økonomiplan har i seg at kommunen bygger ut næringsarealer med infrastruktur i Grendstølområdet, ved utbygging av ny E18.

Idrettsanlegg med infrastruktur for ny videregående skole ved Mjåvann, er lagt inn som kommunale investeringer i budsjett og økonomiplan. Fylkeskommunen er leietaker. Dette er i tråd med forventninger fra fylkeskommunen.

Det er også lagt inn midler til en ny svømmehall og folkebad i slutten av planperioden. Det vil være en politisk prioritering om dette prosjektet skal gjennomføres. *Kommunestyret vedtok å ikke bygge ny svømmehall og folkebad.*

Økonomiplanen ivaretar behovet for bygging av ny barneskole i sentrum av Tvedestrand, og planlegging av ny barnehage vest i sentrum. Det legges opp til økning av barnehagekapasiteten i Holt-området ved en tilsvarende reduksjon i sentrum.

Kommunen har også et etterslep på vedlikehold av bygg og anlegg, og har variabel standard på skoler og barnehager. Det foreslås en viss økning av rammen til vedlikehold av bygninger fra 2017.

Kommunen har mange dyktige medarbeidere, og vil ha en betydelig avgang for pensjon med utskifting av om lag 20 % av arbeidsstokken de neste 5-10 årene. Det gir utfordringer i å rekruttere nye medarbeidere og vedlikeholde kommunens kompetanse.

Kommunen står foran viktige og store investeringer som vil være avgjørende for å nå målet om å være et attraktivt bosted. Det er åpenbart, etter rådmannens vurdering, at det kommer en kommunereform. Det vil uansett være viktig at kommunestyret er oppmerksom på hva som er Tvedestrands befolkning sine interesser også i en fremtidig eventuell større kommune.

Det er viktig å ha tilgang til lokalt plasserte, gode kommunale tjenester. Med ny E18, nye næringsarealer, endringene innenfor omsorgstjenestene, barnehage, skole og med en ny videregående skole, vil Tvedestrand kunne videreutvikles som et flott sted å bo også i fremtiden. Dette vil danne grunnlag for en bærekraftig vekst og utvikling for hele Tvedestrands befolkning.

Kommunens oppgave er å gi innbyggerne det tjenestetilbudet de har krav på. Økonomiplanen forutsetter at gode løsninger finnes i løpet av planperioden og innføres så fort som mulig. Hvis ikke frykter rådmannen at kommunens reelle handlingsrom vil bli fjernet.

Rådmannen er også i tvil om befolkningen vil akseptere en stor reduksjon i det kommunale tjenestetilbudet i en tid hvor forventningene til offentlige tjenester synes å øke.

De områdene i budsjettet det er knyttet høyest risiko til er innenfor skolesektoren, omsorgssektoren, økonomisk sosialhjelp og skattevekstanslaget.

3 HOVEDSTRATEGI

Dette kapitlet er ikke endret etter kommunestyrets vedtak.

Tvedestrand kommunes oppdrag er å gi innbyggerne gode tjenester med riktig kvalitet, gjennom god ressursutnyttelse.

Kommunens økonomiske situasjon fører til at tjenestene til innbyggerne må bygges noe ned. Samtidig må utgiftene på noen lovpålagte tjenesteområder økes. Etter rådmannens vurdering har kommunen nå ikke noe økonomisk handlingsrom, og dette må legges til grunn i budsjettarbeidet. Dette krever betydelig tilbakeholdenhet og kontroll med kommunens driftsutgifter. Kommunen står overfor svært store investeringer de neste fire årene, noe som vil kreve innføring av eiendomsskatt fra 2017. Det må gjennomføres sparetiltak som vil redusere tjenestene for befolkningen. I 2016 vil man heller ikke nå kommuneplanens ambisjon om en sunn kommunal økonomi, med avsetning av reserver til uforutsette utgifter. Kommunen må

derfor i økonomiplanen gjenopprette nødvendig økonomisk handlingsrom og få på plass et utviklingsfond i 2017-2019.

Målinger viser at Tvedestrand både er en fattig og en meget kostnadseffektiv kommune ved inngangen til 2015. Vi kan ikke effektivisere oss frem til det investeringsbehovet kommunen står overfor. Vi vil heller ikke kunne gjennomføre investeringer utover årlig avdragsnivå, uten å innføre eiendomsskatt.

Kommunen står foran det viktigste veiskillet i nyere tid. Vi kan velge mellom to veier. Den ene veien flytter oss sakte fremover i relativt kjente omgivelser, uten særlige vekstområder utenfor vinduet. Den andre er som en ny E18 med spennende utsikt- en fremtidsutsikt med stort vekstpotensial.

Rådmannens forslag til hovedstrategi

1. Tilpasse driftsnivået til det ordinære inntektsnivået, uten eiendomsskatt. Det betyr å redusere driftskostnadene i økonomiplanperioden med inntil 10 mill. kroner.
2. Gjennomføre et høyt investeringsnivå i perioden 2017-19 etter følgende prioriteringer;
 - ✓ Investeringer knyttet til E18-utbyggingen, med utvikling av attraktive næringsområder og infrastruktur
 - ✓ Idrettsanlegg og infrastruktur ved ny videregående skole
 - ✓ Ny barneskole i sentrum, med infrastruktur
 - ✓ Ny barnehage i sentrum (planlegging) og økt barnehagekapasitet i Holtområdet
 - ✓ Oppfølging av Byløft-prosjektene Hovedgata/Holgata, åpning av Møllebekken, planlegge oppgradering av Rådhuset og oppfølging av havneplanen
 - ✓ Svømmehall/folkebad
3. Økte utgifter som følger av et høyt og ekspansivt investeringsnivå i perioden 2017-2019, dekkes ved innføring av eiendomsskatt fra 2017. Det ligger som en forutsetning i budsjettforslaget at eiendomsskatten brukes til investeringer og ikke til ordinær drift.
4. Rådmannen har også lagt til grunn at det bygges opp en årlig økonomisk buffer og et utviklingsfond i perioden 2017-2019, for å sikre kommunens økonomiske handlingsrom. Dette finansieres både med eiendomsskatt og med reduksjoner i det ordinære driftsnivået.

Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan legger følgende fire grep til grunn:

- Investere stort = Sikre vekst
- Tilpasse driftsnivået = Sikre kvalitet i tjenestene
- Bygge en økonomisk buffer og utviklingsfond = Sikre stabil fremgang
- Eiendomsskatt = Sikre forsvarlig handlingsrom

Investeringsstrategi

Strategien er at de store investeringene som er nevnt i hovedstrategien finansieres med eiendomsskatt fra 2017. I tillegg er også investeringer til store brannsikringstiltak ved Dypvåg og Holt kirker finansiert ved bruk av eiendomsskatt.

I 2016 og delvis i 2017 legges det opp til å planlegge og prosjektere de store investeringene. Det er satt av midler til slik planlegging i budsjettet for 2016 og i økonomiplanen i 2017.

En realistisk fremdriftsplan tilsier at det store investeringsnivået blir gjennomført i 2017-2019.

Samlet brutto investeringsnivå i økonomiplanperioden er på hele 644 mill. kroner fordelt slik:

- Investeringer finansiert med eiendomsskatt 528 mill. kroner
- Investeringer finansiert med vann- og avløpsavgifter 64 mill. kroner
- Investeringer finansiert med ordinære driftsmidler 52 mill. kroner

Samlet låneopptak til investeringer i perioden ligger på 526 mill. kroner, hvor 429 mill. kroner er knyttet til investeringer finansiert med eiendomsskatt.

Det er lagt til grunn at ny videregående skole og ny barneskole i sentrum står klar 1. august 2019. Ny barnehage i sentrum står klar etter 2019.

Ved utbygging av ny videregående skole ved Mjåvann forutsetter fylkeskommunen at kommunen bygger utendørs idrettsanlegg, idrettshall og infrastruktur til brutto om lag 186 mill. kroner inkl. merverdiavgift. Til fratrekk kommer merverdiavgiftskompensasjon og spillemidler. Spillemidler forventes ikke utbetalt før perioden 2020-2023. Fylkeskommunen skal betale for leie av disse anleggene. Størrelse på leien, driftsutgifter og kapitalutgifter er p.t. ikke avklart, men vil være gjenstand for forhandlinger mellom kommunen og fylkeskommunen.

Det må forventes at leien fra fylkeskommunen ikke vil dekke de samlede kapital- og driftsutgiftene ved disse investeringene. Det legges opp til felles planlegging og gjennomføring av fylkeskommunens og kommunens investeringer i tilknytning til ny videregående skole ved Mjåvann.

Gjennom hele planperioden vil store prosjekter gjennomføres, i form av næringsarealer og infrastruktur i tilknytning til nye E18.

Utgangspunktet bør være en fremtidsrettet skole. Det bygges derfor en ny barneskole i sentrum, ved Lyngmyrområdet, som har kapasitet til tre parallelle klasser for 1.-7. klasse. Denne skolen har også lokaler for Kulturskolen.

Planen for den nye skolen er laget med tanke på forventet fremtidig befolkningsvekst i den yngre delen av befolkningen, blant annet som følge av ny E18. Dette gir også kommunen større fremtidig valgfrihet i organisering av grunnskolen, og vil være et viktig strategisk valg med tanke på kommunereformen. Samlet kostnadsramme for ny barneskole er anslått til 165 mill. kroner inkl. merverdiavgift. Rådmannen anbefaler at denne strategien for skoleutbyggingen legges til grunn.

Byløftsprosjekter som Hovedgata/Holgata og Møllebekken forventes avsluttet i henholdsvis 2016 og 2017. Planleggingsutgifter for oppgradering av Rådhuset og havneområdet foreslås avsatt gjennom hele planperioden, med eventuell utbygging etter 2019.

Bygging av ny barnehage vest i sentrum gjennomføres etter 2019. Planleggingsutgifter er avsatt i 2019. Estimert utgiftsramme for seks avdelinger i en ny barnehage er om lag 40 mill. kroner inkl. merverdiavgift.

Bygging av svømmeanlegg og folkebad ved ny videregående skole ved Mjåvann har en samlet brutto utgiftsramme på 90 mill. kroner. Etter foreløpige beregninger tilsvarer det en samlet drifts- og kapitalutgift på om lag 1 o/oo eiendomsskatt, ca. 5,5 mill. kroner pr. år fra

2020. Det vil være et politisk valg om denne investeringen skal gjennomføres. Dette anlegget er ikke «bestilt» av fylkeskommunen i forbindelse med bygging av ny videregående skole ved Mjåvann.

Samlet lånegjeld til investeringer pr. 31.12 vil øke fra 263,3 mill. kroner i 2015 til 718,8 mill. kroner i 2019, dvs. en økning på 455,5 mill. kroner. Pr. innbygger øker lånegjelden til investeringer fra 43 555 kroner pr. 31.12.15 til hele 118 903 kroner pr. 31.12.2019.

Driftsstrategi

Rådmannen og hans ledergruppe har arbeidet med driftsbudsjettet med det klare mål å tilpasse driftsnivået til det ordinære inntektsnivået uten bruk av eiendomsskatt. Rådmannens forslag til budsjett har dette også som resultat.

Innen selvkostområdene vann, avløp og feiing, er strategien å ha balanse ved utgangen av planperioden. Det medfører en reduksjon i kloakkavgiften i 2017 og en økning i vannavgiften i 2018 og 2019. Samlet blir avgiften for en normalhusstand med vann, kloakk og feiing uendret fra 2015 til 2016. Samlet avgiftsnivå har nå ligget på 10 500 kroner inkl. merverdiavgift i over ti år.

Driftsmessige endringer - hovedtrekk

I forslaget til rådmannen ligger det inne flere tiltak som reduserer utgiftsnivået for kommunen i hele planperioden. Dette utgjør om lag 6,95 mill. kroner i 2016. Samtidig vil det være nødvendig med oppjusteringer som følge av endringer i tjenestebehovet for innbyggerne og lovpålagte krav. Dette utgjør om lag 5,75 mill. kroner i 2016. Samlet er det redusert med om lag 1,2 mill. kroner i 2016 i enhetenes netto rammer. Reduksjon i driftsnivået gjennom ulike foreslåtte tiltak, vil øke til om lag 9,4 mill. kroner i slutten av planperioden. Målsetningen var om lag 10 mill. kroner i utkast til Handlingsplan for 2016-2019. Det vises ellers til punkt 6.4 for nærmere oversikt over de ulike tiltakene i enhetene.

I budsjettforslaget for 2016 ligger det inne avvikling av Dypvåg bofellesskap, redusere barnehage tilbudet med ni plasser og noe nedstyring av andre kommunale tjenester og utgifter. Det vises til punkt 6.4. for en nærmere oversikt over tiltakene.

Kommunestyret vedtok i 2015 at Tvedestrand skal bosette 15 nye flyktninger i 2016. Rådmannen har i sitt forslag økt antallet til 30. Endringen medfører nettoinntekter på 1,075 mill. kroner i 2016.

Rådmannen ønsker også å gjøre driftsmessige endringer knyttet til Familiehuset – Ressurs-senteret for barn og unge (RBU). Fra årsskiftet 2016 blir barnevernet interkommunalt, med Gjerstad som vertskommune. Samtidig flyttes ansvaret for legetjenesten, flyktninger (både bosetting og eventuelle akutte asyltiltak), bibliotek, kultur og Frivilligsentralen til denne enheten. Rådmannen foreslår at enheten endrer navn til Familie- og kulturenheten, fra 1.1.2016. Fra før har enheten ansvaret for helsetjenester for barn og unge, jordmor og Fritidsklubben. Se nærmere på omtale av enheten i punkt 8.10.

Rådmannen vil også foreta en gjennomgang av budsjettene til Tvedestrand skole og Vestre Sandøya skole, og Enhet for omsorg og rehabilitering. Målet er å sikre budsjett og økonomistyringen bedre enn tilfellet er i dag. For disse virksomhetene er det lagt til grunn de budsjett-rammene som ligger i 2015. Disse budsjettene videreføres med nødvendige justeringer som tar utgangspunkt m.a. i tildelingsmodellen for skolene, og andre generelle lønns- og pris-

justeringer. Det betyr at rådmannens forslag til budsjett for 2016 *ikke* har økt rammene til disse to virksomhetene, i tråd med hva som er prognosen for 2015. Etter rådmannens vurdering er dette den største usikkerheten i budsjettforslaget for 2016.

Rådmannen legger opp til at det etableres en prosjektorganisasjon i Enhet for plan, miljø og eiendom. Denne skal ha ansvar for alle kommunens investeringsprosjekter i perioden 2016-2019, samt større planleggingsoppgaver. Ett årsverk som prosjektmedarbeider finansieres over investeringsprosjekter, sammen med totalt 1,8 årsverk som frigjøres fra driftsdelen og finansieres innenfor investeringsrammen i perioden. Ett årsverk innenfor prosjektering av vann- og avløpsanlegg opprettes i 2016 og finansieres over vann- og avløpsdelen.

Dette er samlet et svært viktig grep for å kunne håndtere det store investeringsnivået de neste fire årene. Rådmannen foreslår også opprettet ett årsverk som controller og prosjektøkonom i 2016. Halve stillingen foreslås finansiert over investeringsprosjektene.

Det er i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan ikke foreslått endringer i skolestrukturen. Dette er gjort med bakgrunn i tidligere klare føringer fra kommunestyret og formannskapet.

Rådmannen vil også foreslå at det i 2016 settes ned to ad hoc-utvalg. Et utvalg som går gjennom Enhet for omsorg og rehabilitering (OR) og et utvalg som reviderer alkoholpolitiske retningslinjer. Forslag til mandat til utvalgene vil rådmannen fremme til kommunestyret i februar 2016.

Rådmannen kommer også til å vurdere støttefunksjonene lønn, regnskap, dokument- og arkivsenter og service, med tanke på å redusere sårbarheten og vurdere effektiviseringer i tjenesten.

Hvis kommunestyret ønsker ytterligere reduksjoner av driften i økonomiplanperioden, vil rådmannen anbefale som "det minst verste" å endre skolestrukturen, legge ned fritidsklubben, avvikle bruken av Dalene gård og redusere i barnehage tilbudet med ytterligere ni plasser.

Utvikling fra budsjett 2015 til budsjett 2016

Fra budsjett 2015 til budsjett 2016 øker kommunens samlede utgifter og inntekter fra 444,8 mill. kroner til 461,2 mill. kroner, dvs. med 16,4 mill. kroner (om lag 3,7 %).

I tabellen som følger har en vist den nominelle (kronemessige) utviklingen fra budsjett 2015 til budsjett 2016.

Endringer fra budsjett 2015 til budsjett 2016 - Hovedtrekkene	
Tekst	Endring i nominelle kr.
Frie inntekter (skatt og rammeoverføringer) - Økning inntekt	13 350 000
Tilskudd kommunal øyeblikkelig hjelp plasser (KØH) - Ikke lenger øremerket tilskudd fra 2016	-1 770 000
Andre generelle statstilskudd ekskl. flyktninger - Reduksjon inntekt	-375 000
Andre generelle statstilskudd bosetning av flyktninger - Økning inntekt ved mottak av 15 personer	780 000
Utbytte Agder Energi AS - Reduksjon inntekt	-700 000
Renter og avdrag (netto finansutgifter) ekskl. nye investeringer - Økning utgift	-2 488 000
Dekning av underskudd - Økning utgift	-909 000
Netto bundne avsetninger - Reduksjon netto bruk	-128 000
Netto frie avsetninger	0
Sum disponibelt til enhetene i 2016 (tjenesteproduksjonen)	7 760 000
<i>Disponert slik:</i>	
Lønnsoppgjør i 2016 inkl. sosiale utgifter - Økning utgift med lønnsvekst på 2,7 %	-6 100 000
Lønnsoppgjør i 2016 inkl. sosiale utgifter - Reduksjon i utgift med lønnsvekst på 2,5 %	600 000
Videreføring av vedtatt tjenestenivået fra 2015 - Endringer (inkl. prisjusteringer og pensjon)	-3 107 000
Sum disponibelt til nye tiltak i 2016 - Reduksjon	-847 000
Renter og avdrag (netto finansutgifter) nye investeringer - Økning utgift	-638 000
Tiltak statlig flyktningmottak på 40 personer -Økning inntekt	1 080 000
Tiltak statlig flyktningmottak på 40 personer -Økning utgift	-870 000
Tiltak økning bosetning av flyktninger fra 15 til 30 personer - Økning inntekt	3 360 000
Tiltak økning bosetning av flyktninger fra 15 til 30 personer - Økning utgift	-2 285 000
Takseringsutgifter i 2016 vedrørende innføring av eiendomsskatt fra 2017 - Økning utgift	-1 000 000
Sum tiltak som reduserer enhetenes samlede rammer (netto driftsutgifter) m.m.	-1 200 000
<i>Fordelt slik:</i>	
Reduksjoner og kutt i enhetenes samlede rammer	-6 948 000
Økning og påplusninger i enhetenes samlede rammer	5 748 000
Sum netto reduksjon og kutt i enhetenes samlede rammer	-1 200 000
Sum balanse	0

Oversikten viser at kommunen får 13,35 mill. kroner mer i frie inntekter (skatte- og rammeoverføringer) i 2016 enn i 2015.

Når det korrigeres for ulike endringer i generelle statstilskudd, oppgaveendringer, finans og avsetninger viser oversikten at kommunen har 7,76 mill. kroner igjen av økningen i statsbudsjettet.

Når det trekkes fra forventet utgift med lønnsoppgjøret og prisjusteringer inkl. pensjon viser oversikten av kommunen er minus med 0,85 mill. kroner.

Med utgangspunkt i de forslag som ligger i budsjettet vedrørende investeringer, flyktninger, og utgifter med taksering av eiendommer, blir resultat at kommunebudsjettet er i minus (underskudd) på 1,2 mill. kroner. Dette løses ved netto innstramninger på enhetenes budsjetter gjennom ulike tiltak med tilsvarende beløp.

Oversikten viser at kommunen med nominell vekst på 13,35 mill. kroner i frie inntekter fra 2015 til 2016, sitter igjen med å måtte redusere rammene til enhetene med 1,2 mill. kroner.

Eiendomsskatt m.m., rådmannens forslag

Innføring av eiendomsskatt fra 2017 forutsetter at kommunestyret gjør vedtak om dette i løpet av 1. halvår 2016. Rådmannen legger opp til at kommunestyret får forelagt seg egen sak, der ulike sider og valgmuligheter blir nærmere belyst. Det er satt av midler både i budsjettet for 2016 og økonomiplan 2017 til gjennomføring av takseringsarbeid m.m. Det er foreløpig lagt til grunn å bruke ligningsverdien for boliger, og at fritidseiendommer og eventuelt verk og bruk takseres.

Det er i ny prognose (se eget vedlegg) lagt til grunn en gjennomsnittlig takstverdi på 1,3 mill. kroner for boliger og 1,0 mill. for fritidseiendommer. Dette bygger på erfaringstall fra kommuner som nylig har innført eiendomsskatt. Prognosen viser at samlet takstgrunnlag for hele kommunen kan ligge på om lag 5,55 milliarder kroner. Gjennomsnittlig eiendomsskatt pr. husstand vil da ligge på om lag 2 600 kroner ved 2 o/oo og 5 600 kroner ved 4 o/oo. Samlede inntekter for kommunen ved 2 o/oo utgjør om lag 11,1 mill. kroner og 22,2 mill. kroner ved 4 o/oo.

Eiendomsskatten er brukt slik i økonomiplanperioden:

Tekst	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	-11 100	-11 100	-22 200
<i>Eiendomsskatt brukt til:</i>				
Renter og avdrag investeringer som dekkes av eiendomsskatt	256	1 488	4 705	19 669
Driftsutgifter investeringer som dekkes av eiendomsskatt	700	615	565	315
Utgifter til taksering mv. eiendomsskatt	1 000	1 000	0	0
Sum, ikke disponert eiendomsskatt	1 956	-7 997	-5 830	-2 216
Avsetning til økonomisk buffer		4 000	4 000	2 216
Avsetning til utviklingsfond		3 997	1 830	0
Sum	1 956	0	0	0

I 2016 er det brukt 1,95 mill. kroner av driftsmidler til forhold som skulle ha blitt dekt av eiendomsskatt i tråd med de prinsipielle føringene.

Den økonomiske bufferen er finansiert slik:

Avsetning til økonomisk buffer, finansiering	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	4 000	4 000	2 216
Driftsmidler				1 784
Sum	0	4 000	4 000	4 000

Utviklingsfondet er finansiert slik:

Avsetning til utviklingsfond, finansiering	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	3 997	1 830	0
Driftsmidler	0	1 653	4 420	7 650
Sum	0	5 650	6 250	7 650

Samlet blir det i perioden 2017-2019 avsatt 31,5 mill. kroner til økonomisk buffer og utviklingsfond, som er finansiert slik i perioden:

- Fra driften 15,5 mill. kroner.
- Fra eiendomsskatt 16,0 mill. kroner.

Eiendomsskatt m.m., etter kommunestyrets vedtak

Kommunestyret fattet vedtak som påvirker tabellene i avsnittet over. Nedenfor følger tabeller mv. oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.

Eiendomsskatten er brukt slik i økonomiplanperioden:

Tekst	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	-11 100	-11 100	-22 200
<i>Eiendomsskatt brukt til:</i>				
Renter og avdrag investeringer som dekkes av eiendomsskatt	256	1 477	4 442	17 100
Driftsutgifter investeringer som dekkes av eiendomsskatt	700	615	565	315
Utgifter til taksering mv. eiendomsskatt	600	1 000	0	0
Sum, ikke disponert eiendomsskatt	1 556	-8 008	-6 093	-4 785
Avsetning til økonomisk buffer		4 000	4 000	4 000
Avsetning til utviklingsfond		4 008	2 093	785
Sum	1 556	0	0	0

I 2016 er det brukt 1 556 000 kroner av driftsmidler til forhold som skulle ha blitt dekt av eiendomsskatt i tråd med de prinsipielle føringene.

Den økonomiske bufferen er finansiert slik:

Avsetning til økonomisk buffer, finansiering	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	4 000	4 000	4 000
Driftsmidler				
Sum	0	4 000	4 000	4 000

Utviklingsfondet er finansiert slik:

Avsetning til utviklingsfond, finansiering	2016	2017	2018	2019
Eiendomsskatt	0	4 008	2 093	785
Driftsmidler	0	1 292	4 045	7 504
Sum	0	5 300	6 138	8 289

Samlet blir det i perioden 2017-2019 avsatt 31,7 mill. kroner til økonomisk buffer og utviklingsfond, som er finansiert slik i perioden:

- Fra driften 12,8 mill. kroner.
- Fra eiendomsskatt 18,9 mill. kroner.

4 STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART

Styringssystemet i Tvedestrand kommune er basert på balansert målstyring. Fra 2015 er det lagt til grunn følgende tre fokusområder for alle enhetene:

- Brukere.
- Medarbeidere.
- Økonomi.

Kommunens styringssystem bygger på en årshjulstenkning, hvor plan- og styringsprosessen gjennomgår ulike faser i løpet av året. Ledelse, forbedringer, bruker- og medarbeidermedvirkning er sentrale elementer i dette. Målstyringen skal legges opp slik at det søkes balanse mellom økonomiske mål, brukermål og medarbeidermål, som samlet sett gir best mulige tjenester til innbyggerne og effektiv ressursutnyttelse. Det er også satt opp normalt tre fokusområder (forbedringsområder) for hver enhet i 2016, som i 2014 og 2015.

4.1. MÅLEKART FOR KOMMUNEN

Balansert målstyring forutsetter ofte at det utarbeides et målekart for organisasjonen. I 2012 og 2013 ble det kun utarbeidet et felles målekart for hele kommunen. Fra 2014 er dette videreutviklet ved at det ble utarbeidet et målekart for hver enhet i tillegg til et målekart for hele kommunen. Fokusområdet samfunn ble tatt ut av målekartet fra 2014, da dette punktet i stor grad dekkes innenfor fokusområdet bruker. Dette ble gjort for å få færre og mer målbare mål.

I tillegg er det under omtalen av hver enhet fra 2014 også tatt med et nytt punkt som viser det budsjetterte aktivitetsnivået på de ulike tjenestene i form av noen nøkkeltall.

Målekart for Tvedestrand kommune 2016

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet i hver enhet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelser i hver enhet	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Resultat (ambisjonsnivå)	Fastsettes i hver enhet	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent: 65 % Sykefravær totalt på 7,5 %, hvorav korttid på 1,5 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme, sum for alle enhetene.

Ambisjonsnivået for samlet sykefravær for hele kommunen er holdt på samme nivå i 2016 som i 2015. Samlet sykefravær i 2014 var på 8,0 % og korttidsfraværet på 1,5 %. Pr. 3. kvartal 2015 ligger samlet sykefravær på 7,2 % og korttidsfraværet på 1,7 %.

4.2. ORGANISERING AV ARBEIDET MED ØKONOMIPLAN OG BUDSJETT

Prosessen for utarbeidelse av økonomiplan og budsjett har i år, som for budsjett 2014 og 2015, vært lagt opp med den klare målsetningen om å få en størst mulig forankring både

politisk og i rådmannens ledergruppe. Fra rådmannens side har det vært viktig at politikerne skal gi klare føringer på hovedstrategi med styringssignaler og prioriteringer.

Valg av nytt kommunestyre denne høsten, midt i budsjettprosessen, gir ekstra utfordringer med å få til en god nok politisk forankring med de nye politikerne. Det vil denne høsten i stor grad være det gamle kommunestyret og formannskapet som gir føringer, men det ble lagt inn i opplæringen av nytt formannskap denne høsten (3.11.2015) informasjon og dialog rundt skisse til investeringer for perioden 2016-2019.

Hovedtrekkene i prosessen har vært følgende:

- Kommunestyret ("gamle") vedtok i september 2015 å legge rådmannens utkast til Handlingsplan for perioden 2016-2019 ut på offentlig høring. Her ligger forslag til hovedmålsetning, hovedstrategi og hovedsatsingsområder.
- Utvidet formannskap ("gamle") gjennomførte en "workshop" i september 2015 hvor det var sterkt fokus på valg av hovedstrategi med utgangspunkt i forslag til Handlingsplan, samt prioriteringer og føringer til rådmannen basert på fakta (KOSTRA-tall og sammenligning med andre kommuner). Både rådmannens ledergruppe, hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet deltok på samlingen. Rådmannen oppfattet at det var en klar føring på denne samlingen om å legge til grunn "*utviklingsalternativet*" i det videre arbeidet med økonomiplan og budsjett.
- Rådmannen og hans ledergruppe har deretter arbeidet hele høsten i felleskap med økonomiplanen og budsjettet med utgangspunkt i de politiske styringssignalene og føringene.
- Rådmannens utkast til "Økonomiplan 2016-19 og budsjett 2016" offentliggjøres den 17.11.2015 på kommunestyremøtet. Samtidig legger rådmannen også frem Handlingsplan for 2016-2019.
- Arbeidsmiljøutvalget avgir en uttalelse til rådmannens forslag til økonomiplan og budsjett, samt handlingsplan, den 24.11.2015.
- Formannskapet avgir sitt forslag til økonomiplan og budsjett i møte den 1.12.2015. I forkant samme dagen behandler også administrasjonsutvalget forslaget fra rådmannen. Samtidig behandler formannskapet handlingsplanen.
- Formannskapets forslag til handlingsplan, økonomiplan og budsjett legges ut på offentlig høring i 14 dager.
- Kommunestyret behandler og vedtar "Økonomiplan 2016-19 og budsjett 2016" på møte den 15.12.2015. Samtidig blir også "Handlingsplan 2016-19" behandlet og vedtatt.

5 STATSBUDSJETTET

5.1 OMTALE AV DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESEKTOREN

I statsbudsjettet for 2016 legger regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 7,3 mrd. kroner, dvs. 1,7 %. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2015 i revidert nasjonalbudsjett. Av veksten i de samlede inntektene er 4,7 mrd. kroner frie inntekter. Dette tilsvarer en reell vekst i de frie inntektene på 1,4 %. Av veksten i de frie inntektene får kommunene 4,2 mrd. kroner.

Veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anslått at merutgiftene i 2016 knyttet til den demografiske utviklingen er 2,1 mrd. kroner. Andelen som må dekkes av de frie inntektene utgjør om lag 1,7 mrd. kroner, mens om lag 0,4 mrd. kroner dekkes av gebyrinntekter mv.

Av veksten i de frie inntektene er 200 mill. kroner begrunnet med behovet for å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Videre er 400 mill. kroner av veksten begrunnet med behovet for en bedre rusmisbrukeromsorg. 400 mill. kroner knytter seg til satsing på et mer fleksibelt barnehageopptak. Veksten i kommunesektorens samlede pensjonskostnader anslås til rundt 900 mill. kroner mer enn et som dekkes av den kommunale deflatoren.

I tillegg til den nevnte realveksten er rammetilskuddet justert som følge av enkelte statlige vedtatte endringer som påvirker kommunenes utgifts- og inntektsnivå. For primærkommunene er de viktigste forholdene innlemming av øremerket tilskudd til kommunale øyeblikkelig hjelp-plasser, helårseffekter knyttet til foreldrebetaling i barnehager, endringer i regelverk rundt tilskudd til private barnehager, helårseffekt av endringer i ordningen brukerstyrt personlig assistent, overføring av skatteoppkreverfunksjonen til staten 1.6.2016, samt ny naturfagstime i 5., 6. eller 7. trinn fra høsten 2016. *Stortinget vedtok at skatteoppkreverfunksjonen ikke skal overføres til staten. Rammeoverføringene til kommunene ble endret som følge av dette og andre vedtak i Stortinget.*

I tillegg til rammeoverføringene foreslår regjeringen en tiltakspakke på 500 mill. kroner for å øke sysselsettingen. Midlene tildeles kommunene særskilt i 2016, og skal benyttes til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg. *I vedtatt statsbudsjett for 2016 ble denne bevilgningen fjernet.*

Regjeringen vil fremme forslag til endring i helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1.1.2020 får plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Videre har regjeringen varslet innføring av lovkrav om psykologkompetanse i kommunene fra 2020. For å bidra til en forsterket rekruttering frem til kravet om psykologkompetanse trer i kraft, foreslås det øremerket tilskudd til psykologstillinger.

Maksimalprisen på barnehageplass har vært 2 580 kroner pr. måned siden 1.5.2015. Regjeringen foreslår å øke prisen til 2 655 kroner pr. måned i 2016. Dette er en ren prisjustering av satser.

I kommuneopplegget er det anslått at både prisveksten og årslønnsveksten fra 2015 til 2016 blir på 2,7 %.

Regjeringen foreslår å øke den lave satsen for merverdiavgift på transport, overnatting mv. fra 8 % til 10 %.

Skattøren for primærkommunene er maksimalt 11,8 % i 2016. Dette er 0,45 prosentpoeng høyere enn i 2015.

5.2 ENDRINGER I INNTEKTSSYSTEMET

Når staten fastsetter hvor mye hver enkelt kommune skal få i rammeoverføringer, deles først det samlede beløpet med en lik sum pr. innbygger. Deretter gjøres det korrigeringer som følge av forskjeller i forventet utgiftsnivå fra kommune til kommune. Til hjelp i dette er det lagd kostnadsnøkler på de ulike tjenestekområder, der en tar utgangspunkt i hvilke forhold som påvirker kostnadene.

For 2016 er det kun gjort tekniske endringer i kostnadsnøkkelen som følge av endringer i oppgaver.

6 DRIFT

6.1 HOVEDOVERSIKT DRIFT, SKJEMA 1A

I forskrift om årsbudsjett er det angitt to budsjettskjema som er obligatoriske, nemlig skjema 1A og 1B. Skjema 1A viser skatt, rammetilskudd, statlige tilskudd, renter og avdrag, samt finansieringstransaksjoner. Skjema 1B viser hvordan nettoinntektene fra skjema 1A er fordelt på enhetene og ansvarsområdene i kommunen. For begge gjelder at det er 2016 som er bindende. Årene 2017 til 2019 er tatt med for å gi en samlet oversikt for hele økonomiplanperioden. Skjema 1A omfatter det som i kommunens detaljbudsjett og -regnskap føres på ansvar 290 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger. *Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.*

Driftsbudsjettet (skjema 1A) (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kr.)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Skatt på inntekt og formue	-123 581	-131 376	-137 078	-137 078	-137 078	-137 078
Ordinært rammetilskudd	-185 491	-184 074	-192 464	-194 035	-193 935	-193 935
herav: fast del	-162 976	-162 790	-169 406	-171 019	-170 953	-170 887
skjønnsmidler	-1 500	-400	-400	-400	-400	-400
inntekstutjevning	-20 415	-20 884	-22 658	-22 616	-22 582	-22 648
prosjektskjønnsmidler	-600	0	0	0	0	0
Skatt på eiendom	0	0	0	-11 100	-11 100	-22 200
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-8 136	-9 385	-14 230	-19 300	-22 290	-24 430
herav: inv.komp. Reform 97	-370	-370	-340	-340	-330	-330
rentekomp. skolebygg	-356	-277	-170	-150	-130	-150
rentekomp. skolebygg fra 2009	-101	-157	-80	-100	-100	-130
rentekomp. kirkebygg	-1 437	-82	-50	-50	-110	-140
inv.komp. eldreomsorg	-76	-1 399	-1 270	-1 260	-1 240	-1 280
integregringstilskudd flyktninger	-5 797	-7 100	-11 240	-16 320	-19 300	-21 320
vertskomp.tilskudd asylmottak	0	0	-1 080	-1 080	-1 080	-1 080
Sum frie disponible inntekter	-317 208	-324 835	-343 772	-361 513	-364 403	-377 643
Renteinntekter og utbytte	-10 240	-10 230	-8 475	-8 625	-8 775	-9 575
herav: renteinntekter bankinnskudd	-1 108	-780	-525	-525	-525	-675
andre renteinntekter	-171	-100	-100	-100	-100	-100
utbytte fra Agder Energi	-7 450	-7 650	-6 950	-6 950	-6 950	-6 950
renteinntekter formidlingslån	-1 512	-1 700	-900	-1 050	-1 200	-1 850

Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	8 545	8 628	7 939	7 764	9 095	15 118
herav: renteutgifter egne investeringslån	6 883	6 628	6 739	6 414	7 595	12 968
renteutgifter formidlingslån	1 662	2 000	1 200	1 350	1 500	2 150
Tap finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån (egne investeringslån)	10 803	10 865	13 550	15 441	17 218	23 885
Netto finansinntekter/-utgifter	9 108	9 263	13 014	14 580	17 538	29 428
Til dekn. av tidl. års r-messige merforbruk	0	1 265	2 174	0	0	0
Til ubundne avsetninger	0	0	0	9 300	10 138	12 289
herav: generelt disposisjonsfond	0	0	0	4 000	4 000	4 000
utviklingsfond	0	0	0	5 300	6 138	8 289
Til bundne avsetninger	3 654	157	726	176	711	0
herav: bundet fond vann	850	0	0	0	0	0
bundet fond avløp	424	157	726	176	711	
bundet fond feiing	132	0	0	0	0	0
andre bundne driftsfond	2 248	0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års r-messige mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-4 446	0	0	0	0	0
herav: generelt disposisjonsfond	-223	0	0	0	0	0
enhetenes disp.fond	0	0	0	0	0	0
"lån" av enhetenes disp.fond ved saldering	-4 223	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-1 994	-831	-1 272	-1 272	-1 652	-1 231
herav: bundet fond vann	0	-780	-1 254	-1 254	-1 634	-1 084
bundet fond avløp	0	0	0	0	0	-129
bundet fond feiing	0	-51	-18	-18	-18	-18
bundet fond byggesak	-270	0	0	0	0	0
andre bundne driftsfond	-1 724	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-2 785	591	1 628	8 204	9 197	11 058
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-310 886	-314 981	-329 130	-338 729	-337 668	-337 157
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	311 795	314 981	329 130	338 729	337 668	337 157
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-) =0	909	0	0	0	0	0

KOMMENTARER TIL HOVEDOVERSIKTEN (SKJEMA 1A)

Netto driftsresultat fremkommer ikke som eget begrep i skjemaet, men er summen av "Netto avsetninger" og "Overført til investeringsbudsjettet". De enkelte år i planperioden er beløpene henholdsvis 1 628 000 kroner, 8 554 000 kroner, 9 309 000 kroner og 10 419 000 kroner.

Etter kommunestyrets vedtak er beløpene henholdsvis 1 628 000 kroner, 8 204 000 kroner, 9 197 000 kroner og 11 058 000 kroner.

Nedenfor følger en omtale av elementene i skjema 1A, i samme rekkefølge som i tabellen over.

Skatt og rammetilskudd

Beregningene av skatt og rammetilskudd er gjort med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016. Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en prognosemodell, og det er denne som er benyttet ved den interne fordelingen kommunene imellom. I modellen er det

innarbeidet folketall pr. 1.7.2015. Det er dette folketallet som er grunnlag for den faste delen av rammetilskuddet. Inntektsutjevningen skal benytte folketall pr. 1.1.2016. Det er derfor usikkerhet både til inntektsutjevningen og skatteinntektene.

Tvedestrand har de siste årene hatt en svakere utvikling i folketallet enn landet totalt. Det medfører at kommunen får en mindre andel av de samlede overføringene og skatteinntektene. Hvis dette fortsetter kan kommunens inntekter bli lavere enn angitt i tabellen over. Avsetningen til generelt disposisjonsfond er en reserve i denne sammenhengen.

Staten legger til grunn en nominell skattevekst på 7,4 % fra 2015 til 2016 for primærkommunene samlet. Økningen er målt ut fra anslag på regnskap 2015, angitt i statsbudsjettet for 2016.

En del kommuner i Sør-Norge får i rammeoverføringene et særskilt tilskudd som heter Distriktstilskudd Sør-Norge. Tilskuddet skal ivareta kommuner med en svak samfunnsmessig utvikling, og distriktsindeksen blir benyttet som måltall i denne sammenheng. Indeksen pr. 1.1.2014 benyttes som grunnlag for tilskuddet i 2016. Tvedestrand har da en indeks på 45, og vil motta 1 440 000 kroner i distriktstilskudd. Indeksen ble redusert til 43 den 1.1.2015, det medfører et tilskudd på 2 872 000 kroner i 2017. Tvedestrand har ikke mottatt denne typen tilskudd tidligere.

I årene 2017-2019 har en ikke innarbeidet noen realvekst. Erfaringene viser at en realvekst ofte blir fulgt av tydelige føringer på hvordan midlene er tenkt brukt, samt for å dekke økte utgifter som følge av den demografiske utviklingen.

Eiendomsskatt

Rådmannen foreslår å innføre eiendomsskatt i 2017. Det er innarbeidet inntekter på 11,1 mill. kroner i 2017 og 2018, samt 22,2 mill. kroner i 2019. I vedlegg 2 vises det hvordan beløpene fremkommer. Det er lagt til grunn satser på 2 o/oo i 2017 og 2018, samt 4 o/oo i 2019. Det er usikkerhet knyttet til beregningene.

Andre generelle statstilskudd

Staten har ulike ordninger med rentekompensasjon og investeringskompensasjon, der en mottar tilskudd for investeringer. Ordningene med rentekompensasjon følger Husbankens flytende rente. Rådmannen har lagt til grunn at denne blir 1,5 % i 2016-2018 og 2,0 % i 2019.

Kommunene mottar integreringstilskudd de fem første årene ved bosetting av flyktninger. Personer som får familieegjenforening med en som fikk opphold på humanitært grunnlag utløser tilskudd i tre år. I inntektsberegningene har en lagt inn det som er kjent til og med 2015, samt 30 nye hvert år fra 2016. Fra 2016 er antallet 15 flere hvert år enn det kommunestyret vedtok i 2015. Dette tiltaket gir økt integreringstilskudd i 2016-2019 på henholdsvis 3 360 000 kroner, 6 660 000 kroner, 9 060 000 kroner og 10 310 000 kroner.

Medio 2015 ble det i privat regi etablert et mottak for enslige mindreårige asylsøkere på Englegaard. Kommunen har ansvar for å gi beboerne helsetilbud og skole. For å dekke utgiftene til helsetilbud mottar kommunen et vertskommunetilskudd. Inntekten i planperioden er beregnet ut fra 40 plasser, som mottaket har høsten 2015. Kommunen mottar også særskilt tilskudd til undervisningsformål, men det inntektsføres på ansvar 229 Tvedestrandskolen.

Renteinntekter og utbytte

Ved beregning av renteinntekter bankinnskudd har en lagt til grunn en gjennomsnittlig bankbeholdning på 30 mill. kroner. Beløpet er høyst usikkert, og vil avhenge blant annet av fremdriften i investeringsprosjektene og tidspunkt for låneopptak. Gjennomsnittlig rentesats er satt til 1,5 % i 2016-2018, og 2,0 % i 2019. *Kommunestyret vedtok å øke renteinntektene fra bankinnskudd med 75 000 kroner alle år i planperioden. Med gitte rentesatser tilsvarer det en bankbeholdning på snaut 35 mill. kroner.*

Andre renteinntekter gjelder i hovedsak renteinntekter fra de som betaler fakturaer fra kommunen for sent.

Rådmannen har lagt til grunn at det betales utbytte fra Agder Energi AS med utgangspunkt i et resultat på 854 mill. kroner hvert år. Videre har en tatt utgangspunkt i dagens utbyttepolitikk. Den innebærer at de første 400 mill. kroner betales i sin helhet i utbytte. Av overskytende overskudd utbetales 60 % i utbytte. Dette gir et budsjettert utbytte på 6 950 000 kroner hvert år i planperioden.

Tvedestrand kommune har en eierandel på 1,059 % i Agder Energi AS. 100 mill. kroner i endret utbyttegrunnlag ut over de første 400 mill. kroner vil dermed medføre 635 000 kroner i endret utbytte.

Renteinntekter fra formidlingslån er beregnet med utgangspunkt i anslag på flytende rente i Husbanken (se over), kjente låneopptak til og med 2015, samt nye lån på 12 mill. kroner hvert år i planperioden.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Det er vanskelig å vite hvordan rentenivået vil utvikle seg de nærmeste årene, men nivået høsten 2015 er historisk svært lavt. I planperioden er det forutsatt et rentenivå på 1,5 % i 2015-2018 og 2,0 % i 2019. Dette gjelder på lån med flytende rente. På fastrentelånene har en brukt avtalt rentesats. Rentesatsene er fastsatt med utgangspunkt i dagens rentenivå, samt blant annet informasjon fra Kommunalbanken om hva de tror om fremtidig renteutvikling.

Ved nye låneopptak har en forutsatt $\frac{3}{4}$ års belastning første året. Årsaken til at en regner med å måtte ta opp lånet tidlig i året er store investeringer.

Renteutgifter formidlingslån er budsjettert 0,3 mill. kroner høyere enn renteinntekter fra formidlingslån. Årsakene til denne differansen er i hovedsak ulik nedbetalingstid på utlån og innlån, samt at kommunen gjennom årene har hatt tap på formidlingslån. Det medfører at kommunen selv må dekke deler av renter og avdrag knyttet til lånene i Husbanken. Videre skjer låneopptaket i Husbanken samlet tidlig i året, mens utlånene skjer løpende. Midler som ikke er disponert står på kommunens konto og genererer renteinntekter.

Endring i rentenivå

Investeringslån, renteinntekter, kompensasjonsordninger

Rådmannen har beregnet hvor mye en endring i rentenivået på én prosentenhet betyr for kommunens nettoutgifter. For kommunens utgifter til investeringslån, renteinntekter på bankbeholdning og rentekompensasjonsordninger er effekten ca. 0,25 mill. kroner i 2016, 1,05 mill. kroner i 2017, 3,0 mill. kroner i 2018 og 4,7 mill. kroner i 2019. Årsakene til at effekten øker er i hovedsak at lånegjelden øker. Økt rentenivå gir økte nettoutgifter. *Beløpene i dette avsnittet er ikke oppdatert etter kommunestyrets vedtak.*

Vann og avløp

Det er ikke alltid at en endring i den kalkulatoriske renten som benyttes innen vann- og avløpssektoren påvirker kommunens økonomi slik en skulle tro. Dette skyldes særregnskapet på området, og at utgiftsnivået justeres mot avsetninger til fond, bruk av fond eller gebyrnivå.

Rådmannen har i sitt forslag til økonomiplan og budsjett lagt inn en endring av gebyrsatsene slik at en om lag er i balanse på selvkostområdene ved slutten av planperioden. Dersom en hadde lagt til grunn andre rentesatser enn det som er tilfellet i rådmannens forslag hadde en også foreslått andre gebyrsatser. Samlet effekt av renteendring og gebyrendringer ville da ha vært null planperioden sett under ett.

Avdrag på lån (egne investeringslån)

Regnskapsforskriftene har bestemmelser om hvor mye kommunene minimum må betale i avdrag de enkelte år. Rådmannen har gjort beregninger for 2016, med bakgrunn i kjent informasjon om investeringer i 2015 pr. utgangen av oktober 2015. Det er usikkerhet knyttet til beregningene, da blant annet investeringsaktiviteten i 2015 påvirker minimumsavdraget i 2016. Minimumsavdraget er da beregnet til 13,55 mill. kroner. Det er ikke gjort tilsvarende beregninger for senere år, da det er svært omfattende og vil måtte bygge på mange forutsetninger. I utgangspunktet har rådmannen derfor valgt å videreføre minimumsavdraget for 2016.

På lån som må tas opp i 2016-2019 har en forutsatt 30 års nedbetalingstid. Det er videre forutsatt at disse låneopptakene ikke belaster driften i opptaksåret. For 2017-2019 er beregnede avdrag på nye låneopptak tatt med i budsjettert avdragsbeløp.

Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk

Kommunen hadde et merforbruk i driften i 2013 på 1 265 000 kroner og et merforbruk i 2014 på 909 000 kroner. Merforbruket fra 2013 er ført opp til dekning i budsjettet for 2015, og merforbruket fra 2014 skal i tråd med vedtak i kommunestyret dekkes i 2016. Budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 indikerer at det kan bli vanskelig å dekke inn merforbruket fra 2013 i 2015. Rådmannen tilrår at en avsetter midler i 2016 til å dekke begge merforbrukene. Hvis det viser seg at en klarer å dekke merforbruket fra 2013 i 2015-regnskapet, vil en komme tilbake til saken i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2016.

Dersom kommunen ikke dekker tidligere års merforbruk slik det er planlagt, vil en bli ført opp i "Register om betinget godkjenning og kontroll" (ROBEK).

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 anslår enhetene et samlet merforbruk på 4,26 mill. kroner. På flere av budsjettets fellesområdet er det også usikkerhet. Kommunestyret vedtok en forventning om at rådmannen leverer et regnskap i balanse ved årets slutt. Det er siktemålet, men en har ingen garanti. Dersom det skulle vise seg at en ikke klarer målet, må et merforbruk dekkes inn senere år. I tillegg til avsetningen nevnt rett over, må en se dette i sammenheng med foreslåtte avsetninger til disposisjonsfond.

Til ubundne avsetninger

Denne linjen angir i praksis kommunens overskudd det enkelte år. Som det fremgår av skjema 1A foreslås det avsetninger i 2017-2019.

I følge samfunnsdelen i kommuneplanen og utkast til handlingsplan 2016-2019, bør det avsettes ca. 4 mill. kroner til disposisjonsfond hvert år. Hensikten med disposisjonsfond er å sikre seg mot uforutsette hendelser, svingninger i inntektene, betjente renter og avdrag etter investeringer, eventuelt behov for finansiering av investeringsutgiften egenkapitalinnskudd i KLP mv. Rådmannen ser at det blir vanskelig i 2016, men tilrår at en følger målsettingen fra 2017 og avsetter årlig 4,0 mill. kroner til generelt disposisjonsfond. Ved utgangen av 2015 er det ikke midler igjen i fondet.

Rådmannen foreslår å innføre eiendomsskatt i 2017, for å dekke kommunens utgifter til mange og store investeringer de kommende årene. I denne planperioden har en større inntekter fra eiendomsskatt enn det vil være kapital- og driftsutgifter som følger av investeringene. Rådmannen forventer at disse utgiftene vil være på sitt høyeste i 2020 og noen år fremover. Da har en foretatt de fleste låneopptak, en venter på utbetaling av spillemidler, og en får driftskostnader på de nye anleggene. Det foreslås derfor å avsette ubrukte midler fra eiendomsskatten i 2017-2019 til et eget disposisjonsfond kalt utviklingsfondet, i alt 19,55 mill. kroner. Disse midlene kan benyttes som finansiering de årene drifts- og kapitalutgifter fra de nye investeringene er på sitt høyeste. Kommunens øvrige virksomhet og nivå på eiendomsskatten blir dermed mindre påvirket av de nye investeringene. *Kommunestyrets vedtak innebærer en samlet avsetning på 19,727 mill. kroner til utviklingsfondet.*

Til bundne avsetninger og bruk av bundne avsetninger

Avsetninger og bruk av avsetninger gjelder overskudd og underskudd innen VA-sektoren (vann, avløp og feiing). Fordelingen på de ulike VA-områdene fremgår av skjema 1A. I følge selvkostbestemmelsene skal kalkulatoriske renter på investeringer beregnes med utgangspunkt i fem års SWAP-rente, tillagt 0,5 prosentenhet. Med utgangspunkt i rentenivå i 2015 og rentebane for øvrige rentesatser, har en anslått denne satsen til henholdsvis 2,25 % i 2016-2018 og 2,75 % i 2019. Det er stor usikkerhet til rentenivået. Avvik fra det forutsatte nivået gir relativt store utslag i selvkostregnskapene for vann og avløp.

Som det fremgår av omtalen av driftstiltak, foreslår rådmannen endringer i gebyrene fra 2017. Gebyrendringene, samt avsetninger og bruk av fond i planperioden, medfører at selvkostregnskapene for de ulike områdene om lag er i balanse ved utgangen av 2019. Det vises til vedlegg 3 for mer informasjon.

Bruk av ubundne avsetninger

Som nevnt over er kommunens generelle disposisjonsfond tomt ved utgangen av 2015.

Overført til investeringsbudsjettet

Rådmannen tilrår ikke driftsfinansiering av investeringer i planperioden.

Til fordeling drift

Denne linjen angir nettobeløpet som følger av alle linjer over.

Sum fordelt til drift

Denne linjen viser summen av alle bevilgninger som er gitt i skjema 1B, dvs. summen av rammene til alle enhetene/ansvarsområdene i kommunen (se kapitlet under).

Merforbruk/mindreforbruk

Kommunene er pliktige til å budsjettere med balanse, både i budsjettåret og økonomiplan-perioden. Denne linjen viser summen av det en hadde å fordele til enhetene, og det som er fordelt. Summen skal alltid være null.

6.2 HOVEDOVERSIKT DRIFT, SKJEMA 1B

I tabellen som følger vises rådmannens forslag til netto budsjettrammer for hver enhet/hvert ansvarsområde. Netto betyr at en har tatt summen av alle utgiftene og trukket fra alle inntekter som hører til enheten, som for eksempel sykepengerefusjoner, brukerbetaling og tilskudd til særskilte formål som håndteres av den aktuelle enheten.

Endringer i enhetenes rammer fra ett år til et annet kan forklares med endringer i konsekvensjustert budsjett, samt nye driftstiltak. Det vises til de to påfølgende kapitlene. *Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.*

Til fordeling drift (skjema 1B) (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kr.)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Til fordeling drift (fra skjema 1A)	311 795	314 981	329 130	338 729	337 668	337 157
Fordelt slik:						
210 Rådmann og politiske styringsorganer	22 075	22 586	19 565	20 219	20 359	20 285
215 Administrativ støtteenhet	11 575	11 740	11 737	12 307	12 107	12 307
229 Tvedestrandskolen	67 960	69 168	70 613	70 433	70 233	69 942
230 Barnehageenheten	36 982	37 775	38 215	38 497	39 147	40 197
240 Plan, miljø og eiendom	22 239	20 664	20 588	21 248	20 648	20 298
245 Teknisk drift	1 823	2 018	4 165	4 855	4 255	2 985
250 Omsorg og rehabilitering	86 369	77 202	80 529	81 029	80 029	79 529
255 Oppfølgingsenheten	23 770	30 148	30 876	31 706	32 006	32 006
260 Familiehuset - RBU	19 540	20 164	24 307	25 020	24 544	25 248
265 NAV	19 434	19 597	22 782	28 202	30 227	30 447
275 Kirke og tros- og livssynssamfunn	4 456	4 717	4 482	4 857	4 757	4 557
280 Till.bev., lønnsoppgj., premieavvik	-4 503	-798	1 271	356	-644	-644
281 Ressursbank	25	0	0	0	0	0
283 Byløft	48	0	0	0	0	0

Endring i 2014, som forklarer deler av endringene fra 2014 til 2015:

* Ansvaret for tjenesteområdet psykisk helse ble overført fra 250 Omsorg og rehabilitering til 255 Oppfølgingsenheten.

6.3 VIDEREFØRING AV DAGENS DRIFT

Som et ledd i arbeidet med økonomiplan og budsjett har rådmannen sett nærmere på hvilke bindinger som ligger på utgiftssiden ved videreføring av eksisterende virksomhet. Videre er økonomiske konsekvenser av politiske vedtak mv. innarbeidet.

Enhetene er i sine rammer for økonomiplanperioden kompensert for lønnsoppgjør i 2015. Det er en sentral avsetning til lønnsoppgjøret i 2016, og enhetene vil bli kompensert for dette når oppgjøret er kjent.

Enhetene er kompensert for prisvekst på kjøp av varer og tjenester, tilsvarende regjeringens anslag for prisvekst oppgitt i statsbudsjettet for 2016. De inntekter som endrer seg i tråd med prisutviklingen i samfunnet er også forutsatt økt med samme prisforutsetninger.

Ansvar for enkelte mindre budsjettposter er flyttet mellom enheter. Alle har en nettoeffekt lik null, og kommenteres ikke under.

De viktigste endringene i konsekvensjustert budsjett er:

- I følge informasjon fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) kan pensjonssatsene reduseres i budsjettet for 2016. Arbeidsgivers andel som belastes gjennom året vil være 18,9 % i KLP (19,15 % i 2015) og 11,15 % i SPK (11,55 % i 2015). Enhetenes rammer er redusert med 587 000 kroner som følge av dette.
- Årets premieavvik ("inntekt") er økt med 980 000 kroner fra 2015 til 2016, til 12 300 000 kroner. Hvis en ser dette i sammenheng med punktet over, får en 1 567 000 kroner i redusert belastning knyttet til pensjonssatser og premieavvik i 2016.
- Amortisering av tidligere års premieavvik er redusert med 36 000 kroner fra 2015 til 2016, til 4 945 000 kroner. Litt forenklet betyr amortisering av premieavvik at en hvert år utgiftsfører en andel av premieavvik som er oppstått tidligere år.
- Ved behandlingen av budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2015 vedtok kommunestyret å flytte oppgaver og budsjettbevilgninger mellom noen enheter. 210 Rådmann og politiske styringsorganer fikk tilført politisk sekretariat fra 215 Administrativ støtteenhet og salgs- og skjenkebevilgninger fra 255 Oppfølgingsenheten. Ansvar for valget ble flyttet fra 210 Rådmann og politiske styringsorganer til 215 Administrativ støtteenhet.
- I 2015 var stillingen som kulturrådgiver midlertidig redusert fra 0,5 årsverk til 0,3 årsverk. Fra 1.1.2016 er det innarbeidet midler til 0,5 årsverk på 210 Rådmann og politiske styringsorganer.
- Kommunestyret vedtok i 2015 at kommunen skal kjøpe bygget der Tjenna legekantor holder til i 2016. Husleiekostnader på 804 000 kroner vil da falle bort, mot en økning i renter og avdrag. I tillegg blir det andre driftsmessige justeringer knyttet til drift av bygget.
- Tvedestrand har fra 2015 felles kommuneoverlege med Risør. Utgiftene i 2016 er 135 000 kroner lavere enn i 2015, og rammen til 210 Rådmann og politiske styringsorganer er redusert tilsvarende.
- Utgiftene til IKT er økt med 217 000 kroner under 210 Rådmann og politiske styringsorganer. Økningen skyldes økte driftsutgifter til eksisterende programvare, samt drift av felles interkommunal IKT-enhet.
- I statsbudsjettet for 2016 er det foreslått å statliggjøre skatteoppkreverfunksjonen fra 1.6.2016. Rammen til 215 Administrativ støtteenhet er som følge av dette redusert med 757 000 kroner i 2016 og ytterligere 631 000 kroner fra 2017.
- Det er innarbeidet 200 000 kroner til utgifter ved valg i 2017 og 2019. Utgiftene føres på 215 Administrativ støtteenhet.
- Kommunens utgifter til arkivfunksjonen ved Aust-Agder kulturhistoriske senter IKS er økt med 153 000 kroner til 585 000 kroner, på 215 Administrativ støtteenhet.

Hovedårsaken til økningen er at kommunen har avlevert mange hyllemeter med arkivmateriale.

- Skolene er tildelt rammer i tråd med tildelingsmodellens kriterier, jf. revidert modell vedtatt av kommunestyret våren 2014. Et vesentlig element i tildelingsmodellen er antall grupper skolene tildeles midler til, beregnet ut fra elevtallet. Tvedestrand skole tildeles ut fra 13 grupper skoleåret 2015/2016 og 12 grupper skoleåret 2016/2017. Dypvåg skole har henholdsvis fem grupper og sju grupper, Lyngmyr skole har ni grupper begge årene, og Holt og Songe skoler har fem grupper begge årene. Samlet tildeling etter tildelingsmodellen i 2015 var 46 968 000 kroner, mens det i 2016 tildeles 47 573 000 kroner. Pris- og lønnsvekst inngår i endringene.
- Ved Tvedestrand skole avdeling Parkveien er både utgifter og inntekter redusert med konsekvensene av bortfall av salg av én hel plass til en annen kommune. Videre er budsjettet redusert med 197 000 kroner som følge av flytting av oppgaver fra Tvedestrand skole til 255 Oppfølgingsenheten. På den annen side er rammen økt med 350 000 kroner for vårhalvåret 2016 som følge av aktiviteten i Parkveien i 2015. Det ble gitt en tilleggsbevilgning for høsten 2015, og da er det naturlig av skolen også tildeles midler for samme aktivitet våren 2016.
- Vestre Sandøya skole omfattes ikke av tildelingsmodellen. For tiden er det elever til to grupper på skolen. Etter det en vet i dag faller elevtallet høsten 2019, slik at det da er grunnlag for én elevgruppe. Rammen er justert for dette.
- På 229 Tvedestrandskolen føres utgifter og inntekter for gjesteelever. Budsjetterte gjesteelevsinntekter (grunnsatsen) er redusert med 85 000 kroner til 1 290 000 kroner. Utgifter til gjesteelever i andre kommuner (stort sett fosterhjemsplasserte barn) er anslått til 1 185 000 kroner, det er 315 000 kroner mindre enn i 2015. Rammen til enheten er justert i tråd med beløpene over. Det er usikkerhet rundt beløpene, fordi store deler er påvirket av fosterhjemsplasseringer der det raskt kan skje endringer.
- Kommunen har ansvaret for at asylsøkerne på Englegaard mottak får undervisning. Til dette får en eget statstilskudd. Både utgifter og inntekter er økt med 3 200 000 kroner på 229 Tvedestrandskolen som følge av dette. Det er da tatt utgangspunkt i 40 ungdommer.
- I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 er det forutsatt at skoleelevene i løpet av 5.-7. trinn skal ha én ekstra uketime i naturfag fra høsten 2016. Tvedestrand's andel av økningen i rammeoverføringene er beregnet til 100 000 kroner i 2016, og rammen til 229 Tvedestrandskolen er økt tilsvarende. Helårskonsekvensen er innarbeidet fra 2017.
- Fra 2016 er det igjen endringer i hvordan kommunene skal beregne tilskudd til private barnehager. Når kommunens økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016 utarbeides, er det fortsatt uavklarte spørsmål knyttet til dette. Med utgangspunkt i vedtatt forskrift og foreløpige tolkninger er det innarbeidet 12 200 000 kroner i tilskudd i konsekvensjustert budsjett. Dette er altså før forslag til tiltak. Beløpet er 60 000 kroner lavere enn i 2015. I tillegg til selve tilskuddet er det som tidligere lagt inn midler for å kompensere de private barnehagene for redusert foreldrebetaling etter vedtatte moderasjonsordninger.
- Regjeringen har foreslått å øke foreldrebetalingen i barnehagene fra 2 580 kroner til 2 655 kroner fra 1.1.2016. Dette er en ren prisjustering. Budsjettert foreldrebetaling i kommunale barnehager er beregnet med utgangspunkt i regjeringens forslag og det barnetallet som er kjent høsten 2015. I tillegg er det gjort anslag på hvor mye som gis i moderasjon som følge av søsken i barnehage, redusert foreldrebetaling som følge av foresattes inntekt, samt gratis kjernetid. Netto forventes det 159 000 kroner mindre i

foreldrebetaling i 2016, og rammen til 230 Barnehageenheten er økt med samme beløp.

- I budsjettet for 2015 hadde en forutsatt en nettoinntekt på 300 000 kroner fra gjestebarn i barnehagene. Den informasjon en har høsten 2015 tilsier at inntekten kan økes til 500 000 kroner. Rammen til 230 Barnehageenheten er justert tilsvarende.
- Kommunen vil våren 2016 ha utgifter til spesialpedagogiske tiltak for et barnehagebarn som er fosterhjemsplassert i en annen kommune. 230 Barnehageenheten har 130 000 kroner i rammen i 2016 for å dekke disse utgiftene.
- Rammen til 240 Plan, miljø og eiendom er justert for enkelte driftstiltak fra økonomiplanen 2015-2018 som tydelig gjaldt bare 2015. Eksempler på dette er bevilgning til ny varmegjenvinner på Lyngmyr skole og forutsatt egeninnsats ved utskifting av tak på kommunale bygninger.
- Utgiftene til strøm føres stort sett på ansvar 240 Plan, miljø og eiendom og 245 Teknisk drift. Fra 2016 er rammene økt med henholdsvis 160 000 kroner og 200 000 kroner. Det er usikkerhet knyttet til anslagene.
- Fra 1.7.2015 ble regelverket rundt byggesaker endret. Enkle og mindre tiltak er det ikke lenger nødvendig å søke om, og kommunen vil som følge av dette få redusert inntektene sine. Omfanget av ubetalt veiledningsarbeid er noe økt. På usikkert grunnlag er inntekter fra byggesaksgebyr redusert med 100 000 kroner hos 240 Plan, miljø og eiendom.
- Det er gjort anslag for antall nye tilkoblinger innen vann- og avløpssektoren. Med utgangspunkt i dette er det beregnet inntekter fra tilkoblinger og løpende avgifter. Rammen til 245 Teknisk drift er justert tilsvarende utviklingen i inntektene. Det vises til vedlegget om særregnskap for vann- og avløpssektoren, der blant annet anslag på tilkoblinger og inntekter fremkommer.
- I vedtatt budsjett for 2015 var det budsjettmessig lagt inn en privatisering av flere kommunale veier, økning i tilskudd til private veier som følge av privatiseringen, samt en reduksjon på 0,5 årsverk i kommunen. Kommunestyret vedtok tidlig i 2015 at privatisering ikke skulle skje. Rammen til 245 Teknisk drift er korrigert i tråd med kommunestyrets vedtak.
- Kommunestyret vedtok i sak 90/2015 at det skal utarbeides en vann- og avløpsplan knyttet til nye investeringer. Som en oppfølging av kommunestyrets vedtak er det lagt inn 900 000 kroner i rammen til 245 Teknisk drift i 2016. Bevilgningen skal benyttes til kjøp av tjenester.
- Kommunen har teknisk vakt utenom ordinær arbeidstid. Av hensyn til lovkrav innen vann- og avløpssektoren må det være to på vakt. Tidligere har det vært avsatt midler til én person på vakt. Fra 2016 er derfor rammen til 245 Teknisk drift økt med 140 000 kroner for å dekke merutgiftene.
- Kommunens tilskudd til båtselskapet Sørlandet Maritime AS blir regulert ut fra indeksberegninger. Foreløpige tall viser at tilskuddet for 2016 kan bli 120 000 kroner lavere enn i 2015.
- Tvedestrand deltar i interkommunalt brannvesen, der Arendal er vertskommune. Driftsbudsjettet viser at Tvedestrand må betale 5 414 000 kroner i 2016, det er 494 000 kroner mer enn i 2015. Kostnadsveksten forklares med korrigeringer knyttet til pensjon for brannmenn, økte utgifter til nødnett og økt internkjøp fra Arendal kommune. Videre er det budsjettet med 311 000 kroner som Tvedestrands bidrag til å dekke investeringsutgifter. Utgifter til brannvesenet føres på 245 Teknisk drift.
- Sivbedet på Tvedestrand renseanlegg fungerer nå som forutsatt. Det medfører blant annet at utgifter til bortkjøring av slam reduseres. I 2016 forventes det en halvering av

utgiftene, til 300 000 kroner. Rammen til 245 Teknisk drift er redusert med samme beløp.

- Som følge av utbyggingsavtaler de senere årene med ulike selskaper, har kommunen fått ansvar for flere kilometer kommunal vei i byggefelt. Det medfører en økning i kommunens utgifter til drift og vedlikehold av veier og gateløp. Rammen til 245 Teknisk drift er økt med 100 000 kroner for å dekke disse utgiftene.
- Ved utarbeidelsen av budsjettet for 2016 har en beregnet inntekter fra opphold på sykehjemmet og hyblene mer grundig enn tidligere. I omtalen til 250 Omsorg og rehabilitering fremgår forutsetningene for beleggsprosenter og hvor stor andel som pasientene betaler for. Noen typer opphold er gratis for pasientene. Inntektsbudsjettet til enheten er redusert med i alt 421 000 kroner i 2016. Det er usikkerhet knyttet til beregningene, da det er mange forhold som påvirker inntektene.
- Tjenestebehovet hos en ressurskrevende bruker er redusert, og det innebærer også redusert statstilskudd. Foreløpige beregninger tyder på 987 000 kroner i lavere inntekter, og rammen til 250 Omsorg og rehabilitering er økt som følge av dette.
- Til og med 2015 har en fått øremerket tilskudd til kommunale øyeblikkelige hjelp-plasser. Fra 2016 er dette innlemmet i rammeoverføringene. Tvedestrand's andel av det samlede beløpet er 1 777 000 kroner, og rammen til 250 Omsorg og rehabilitering er økt for å dekke bortfallet av det øremerkede tilskuddet.
- I budsjettet for 2015 var det forutsatt innsparinger med 1,0 årsverk i 255 Oppfølgings-enheten, dette som følge av innføring av velferdsteknologi. Anskaffelsene er forsinket, men rammen til enheten er likevel redusert med ytterligere 500 000 kroner fra 2016 som en helårskonsekvens av tiltaket.
- 255 Oppfølgings-enheten har en ny bruker som kommer inn under ordningen med tilskudd til ressurskrevende brukere. Inntektsbudsjettet er økt med 260 000 kroner, og rammen er tilsvarende nedjustert.
- Kommunestyret vedtok i 2015 at Tvedestrand skal være med i interkommunalt barnevern i østregionen fra 2016. Gjerstad er vertskommune. Samlede utgifter til barnevern er om lag på samme nivå i 2016 som i 2015. 0,5 årsverk som enhetsleder i 260 Familiehuset – ressurs-senter for barn og unge var knyttet til barnevernsarbeid i 2015. Denne ressursen er ikke overført til det interkommunale samarbeidet, så rammen til enheten er økt for å dekke disse lønnsutgiftene.
- I 2015 var budsjettbeløpet til interkommunal pedagogisk/ psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) satt for høyt. Dette er nå justert i rammen til 260 Familiehuset – Ressurs-senter for barn og unge, der budsjettet er redusert med 180 000 kroner.
- Kommunestyret vedtok i 2015 at Tvedestrand skal bosette 15 flyktninger i 2016 og 2017. Antall bosettinger i 2018 og 2019 skulle en komme tilbake til. I konsekvens-justert budsjett har rådmannen innarbeidet etablering av 15 flyktninger hvert år i planperioden. Sammenlignet med budsjettet for 2015 økes rammen til 265 NAV med 1 786 000 kroner i 2016 for å dekke utgifter til introduksjonsstønad, årsverk og sosialhjelp.

I tillegg til ovenstående er det foretatt en rekke mindre endringer.

6.4 DRIFTSTILTAK

I dette kapitlet omtales de ulike driftstiltakene som er innarbeidet i økonomiplanen og budsjettet. Tiltakene er inndelt etter hvilken enhet eller ansvarsområde som har ansvar for tiltaket/tjenesten.

Rådmannen foreslår å flytte ansvaret for en rekke oppgaver mellom enheter fra 1.1.2016. Alle endringer er omtalt under. Ansvar 260 Familiehuset – ressurscenter for barn og unge er den enheten som i størst grad foreslås å få endringer i sine ansvarsområder. Med bakgrunn i nye ansvarsområder foreslås navnet endret til Familie- og kulturenheten. Den foreslåtte navnet benyttes i den videre omtalen.

Ved behandlingen av økonomiplan og budsjett vedtok kommunestyret at de fleste av endringene knyttet til Familiehuset ikke skulle gjennomføres. Videre ble det vedtatt en rekke endringer. Hvis en som tidligere skulle vist både rådmannens forslag og kommunestyrets vedtak i tabellene i dette kapitlet, ville det blitt vanskelig å forstå hva som egentlig var vedtatt. Tabellene og omtalen i kapittel 6.4 er derfor gjengitt slik kommunestyrets vedtak ble. Rådmannens forslag til driftstiltak er gjengitt i vedlegg 7.

Som en del av salderingen av økonomiplan og budsjett foreslår rådmannen en generell rammereduksjon på 2,7 % av enhetenes driftsutgifter utenom lønn og utgifter til interkommunale ordninger. Dette er å betrakte som et effektiviseringskrav, tilsvarende forventet prisvekst. Teknisk drift foreslås unntatt kravet, da mesteparten av enhetens utgifter knytter seg til vann- og avløpssektoren der det er selvkostberegninger. Videre foreslås NAV unntatt. Årsaken er at mesteparten av enhetens driftsutgifter er utbetaling av sosialhjelp, der det foreslås eget tiltak med reduksjon i rammen.

6.4.1 Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer

Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 210 til ansvar 260 Familiehuset - RBU:				
- utgifter til legeformål, utenom kommuneoverlege	-3 170	-3 170	-3 170	-3 170
Koordinerende funksjon, redusere med 0,1 årsverk 1.1.2016	-77	-77	-77	-77
Nærings- og stedsutvikler, øke med 0,5 årsverk fra 1.4.2016	300	415	415	415
Provisjonsinntekter ved salg av næringsareal	-100	-200	-200	-200
Næringsfondet i østregionen, økt tilskudd		100	100	100
IKT/DDØ, investeringer, økte utgifter for å dekke kapitalutgifter		278	388	264
IKT/DDØ, økte driftsutgifter som følge av nye investeringer		130	160	160
IKT/DDØ, øke bemanning med 2,0 årsverk fra 1.8.2016	170	400	400	400
Økt antall kommunestyre- og komitémøter	30	30	30	30
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-124	-124	-124	-124
Sum	-2 971	-2 218	-2 078	-2 202

Det foreslås å flytte ansvaret for kulturformål, Frivilligsentralen og legeformål utenom kommuneoverlegen til ansvar 260 Familie- og kulturenheten. Det vises til nærmere omtale under ansvar 260. *Kommunestyret vedtok at det kun var legeformål som skulle flyttes.*

Det foreslås å redusere koordinerende funksjon med 0,1 årsverk fra 1.1.2016. Forslaget fremkommer etter ønske fra stillingsinnehaver om redusert stilling.

Kommunen har i dag 0,5 årsverk som næringsrådgiver. Det foreslås å øke med 0,5 årsverk fra 1.4.2016, og ta inn stedsutvikling som arbeidsoppgave for stillingen. Stillingsinnehaver skal

blant annet arbeide med salg av næringsareal på Grendstøl. Rådmannen legger til grunn at kommunen tar provisjon av salgsinntektene, og at dette bidrar til finansiering av stillingen.

Tvedestrand er med i næringsfondet i østregionen. Av innvilgede tilskudd må kommunen betale en andel. Rådmannen foreslår å øke kommunens bidrag fra 2017, for å styrke næringsarbeidet.

Kommunene i østregionen har et interkommunalt samarbeid innen IKT, der Vegårshei er vertskommune. Kommunene utenom Vegårshei dekker utgifter til felles investeringer gjennom å betale en andel av kapitalkostnadene. Det vises til eget vedlegg der de planlagte investeringene fremgår. Som følge av økt investeringsramme vil Tvedestrands utgifter øke i planperioden. Det samme gjelder løpende utgifter til blant annet drift og vedlikehold av systemer det investeres i.

IKT har også gitt melding om behov for økt bemanning. Det gjelder blant annet til sikring og stabilisering av nettverket. Rådmennene i de deltakende kommunene har blitt enige om å anbefale at bemanningen økes med to årsverk fra 1.1.2016. Beløpet i tabellen over gjelder Tvedestrands andel av de økte kostnadene. *Kommunestyret vedtok at bemanningsøkningen skulle skje fra 1.8.2016.*

Kommunestyret vedtok å øke antall kommunestyre- og komitémøter med ett i året, sammenlignet med rådmannens forslag.

6.4.2 Ansvar 215 Administrativ støtteenhet

Ansvar 215 Administrativ støtteenhet (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Controller/prosjektøkonom, 1,0 årsverk fra 1.10.2016	85	305	305	305
Interkom. arbeidsgiverkontroll, øke med 1,0 årsverk, Tv.trands andel	38	38	38	38
Bedriftshelsetjenesten, redusert bevilgning	-20	-20	-20	-20
Personalforeningen, økt bevilgning	20	20	20	20
Skatteoppkreverfunksjonen ikke statliggjort (4,8 årsverk)	757	1 388	1 388	1 388
Bibliotek, øke med 0,2 årsverk fra 1.1.2016	125	125	125	125
Biblioteksjef, holde stilling vakant til 1.4.2016	-150			
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-52	-52	-52	-52
Sum	803	1 804	1 804	1 804

Det foreslås å flytte ansvaret for biblioteket til ansvar 260 Familie- og kulturenheten. Det vises til nærmere omtale under ansvar 260. *Kommunestyret vedtok å ikke flytte ansvaret for biblioteket.*

Gjennomgang av forvaltningsrevisjonen i 2015 angående offentlige anskaffelser viste at kommunen ikke følger regelverket på en del områder. Offentlige anskaffelser er krevende, og det er i dag ikke kapasitet til å gjennomføre controllerfunksjoner i stor nok grad. Som det fremgår av investeringsbudsjettet foreslås det mange og store investeringer de kommende årene. Økonomioppfølging av investeringene er en viktig og krevende funksjon. Rådmannen foreslår med bakgrunn i dette å opprette 1,0 årsverk som controller og prosjektøkonom fra 01.10.2016. I tillegg kommer oppgaver for å bedre internkontrollen i kommunen. Delen av

stillingen som arbeider med investeringsprosjektene foreslås finansiert av disse. Av den grunn er beløpene i tabellen halvparten av anslåtte kostnader, med andre ord den delen som skal driftsfinansieres.

Tvedestrand deltar i en interkommunal ordning med arbeidsgiverkontroll, der Arendal er vertskommune. Samarbeidet har ønsket om å øke med 1,0 årsverk fra 2016, og rådmannen tilrår at Tvedestrand støtter forslaget.

Personalforeningen har hvert år en sum til disposisjon for tiltak til ansatte i kommunen. Det har i flere år vært avsatt 70 000 kroner til disse tiltakene. Det foreslås nå en økning med 20 000 kroner, slik at trivselstiltak kan videreføres for de ansatte med det omfang som har vært de siste årene. Alle arrangementer innebærer en egenandel for deltakerne. Bevilgningen foreslås finansiert ved å redusere avsetningen til kjøp av tjenester fra bedriftshelsetjenesten.

Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 at skatteoppkreverfunksjonen skulle bli i kommunene. Kommunestyret fulgte opp dette vedtaket i sitt budsjettvedtak.

Ved utgangen av 2015 er 0,8 årsverk som biblioteksjef ubesatt. I en slik stilling er det lovfestet krav til bibliotekfaglig utdanning. Rådmannen tror det kan bli vanskelig å rekruttere når det ikke er en full stilling. Det foreslås derfor å øke bemanningen i biblioteket med 0,2 årsverk. Selv med anskaffelse av en utlånsautomat er dagens bemanning lav i forhold til ønsket åpningstid. Siden det tar tid å rekruttere nye ansatte, foreslås det å holde stillingen vakant frem til 1.6.2016. *Kommunestyret vedtok å fremskynde tilsetting av biblioteksjef til 1.4.2016.*

6.4.3 Ansvar 229 Tvedestrandskolen

Ansvar 229 Tvedestrandskolen (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Tvedestrand skole, Parkveien inkl. SFO, omlegging drift. Reduksjon med 0,5 årsverk fra 1.8.2017		-200	-400	-400
Kulturskolen, redusert ramme 1,25 %, Tvedestrands andel	-22	-22	-22	-22
Minoritetsspråklige elever, redusert avsetning	-40	-40	-40	-40
Skoleskyss, reduserte utgifter fra 1.8.2016, mindre farlig skolevei	-100	-200	-200	-200
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-299	-299	-299	-299
Sum	-461	-761	-961	-961

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 melder enheten om fare for merforbruk i 2015. Rådmannen mener det er behov for en totalgjennomgang av driftskonsept, bemanningsplan og budsjett for Tvedestrand og Vestre Sandøya skole. Arbeidet er planlagt gjennomført i november og desember 2015, med tilbakemelding til kommunestyret tidlig i 2016.

Medio november 2015 har rådmannen grunn til å tro at det er potensiale for en mer effektiv drift av virksomheten i Parkveien og tilhørende SFO-tilbud. Gjennomgangen vil avdekke den økonomiske effekten av dette tiltaket, og det oppgitte beløpet er usikkert. I budsjettet er det forutsatt innsparinger på 0,5 årsverk fra 1.8.2017.

Med bakgrunn i kommunenes stramme økonomi er det foreslått en reduksjon i rammene til kulturskolen på 1,25 %. Tvedestrands andel av dette er 22 000 kroner.

Midler til særskilt undervisning av minoritetsspråklige elever fordeles etter behov. Etter at vurderingene for 2016 er foretatt, er det 40 000 kroner i ubrukte midler dersom en tar utgangspunkt i 2015-rammen og prisjusterer beløpet. Ubrukte midler foreslås inndratt. Samlet bevilgning blir etter dette 1 670 000 kroner.

I 2014 vurderte et ad hoc-utvalg blant annet skoleskyssen i kommunen. Utvalget pekte på at noen av de som i dag skysses som følge av farlig skolevei, muligens ikke lenger har krav på skyss. Dette fordi veiene kan være utbedret siden vedtakene ble fattet. I budsjettet for 2015 var det forutsatt en gjennomgang av dette våren 2015, slik at en kunne redusere utgiftene fra høsten med 150 000 kroner. Av ulike årsaker ble ikke dette gjennomført, og tiltaket er nullut i konsekvensjustert budsjett og tas opp til ny vurdering her. Rådmannen mener fortsatt at omfanget av elever som skysses med bakgrunn i vedtak om farlig skolevei er for høyt. Tvedestrandskolen får nå i oppdrag å få gjennomført de vurderinger som skal til, og fatte nye vedtak for elever der det er slikt behov. Det legges inn en forventet innsparing fra høsten 2016, men med et mindre beløp enn i forrige økonomiplan.

6.4.4 Ansvar 230 Barnehageenheten

Ansvar 230 Barnehageenheten (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Lekeplassutstyr		100		
Spesialpedagogiske tiltak, øke tilsv. 1,0 årsverk assistent 1.4.2016	428	570	570	570
Spesialpedagogiske tiltak, øke med 1,0 årsverk pedagog 1.1.2017		680	680	680
Flytte én barnehageavdeling fra sentrum til Holt 1.8.2016				
Redusere antall barnehageplasser med 0,5 avdeling, fra 1.8.2016	-350	-900	-900	-900
Øke antall barnehageplasser med én avdeling, fra 1.8.2018			750	1 800
Gratis kjernetid for 3-åringer, jf. statsbudsjettet for 2016	30	70	70	70
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-45	-45	-45	-45
Sum	63	475	1 125	2 175

I statsbudsjettet for 2016 foreslås det å øke maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagene fra 2 580 kroner til 2 655 pr. måned for en full plass. Dette er en ren prisjustering, og rådmannen tilrår at en følger statlig maksimalpris. Prisendringene påvirker både inntektene i de kommunale barnehagene og tilskuddet til de private barnehagene. Effekten av endringene er innarbeidet i konsekvensjustert budsjett og fremkommer derfor ikke i tiltakstabellen over.

Tidligere var det en fast budsjettpost til lekeplassutstyr i barnehager og skoler. Flere års fravær (frem til 2014) av slike midler har medført et økende behov for utskifting og komplettering av utstyr. Noe av utstyret er allerede demontert, fordi det var farlig å bruke. Hvis en ikke skifter ut utstyret og anskaffer nytt, vil blant annet risikoen for skader øke og barna får redusert leketilbud. Det foreslås 100 000 kroner i 2017, dette er ett år senere enn i økonomiplan 2015-2018. Forskyvningen skyldes en samlet prioritering.

Behovet for spesialpedagogiske tiltak i barnehagene har økt de senere årene. I 2013 var det 19 barn med tiltak, i 2014 var det 30 barn og høsten 2015 er det 40 barn. Det forventes en økning i 2016. For å imøtekomme det økte behovet foreslås det å øke bevilgningen tilsvarende 1,0 årsverk fra 1.1.2016. I 2016 er det økte behovet knyttet til private barnehager, og tiltaket vil derfor ikke påvirke antall ansatte i kommunen. Barnehageenheten har i tillegg oppgitt at det er

behov for 1,0 årsverk til spesialpedagog, også dette fra 1.8.2016. Ved salderingen av budsjettet foreslår rådmannen å øke med dette årsverket fra 1.1.2017. Begge tiltakene er knyttet opp mot forebyggende arbeid og tidlig innsats. *Kommunestyret vedtok at bevilgningen i 2016 blir gitt med virkning fra 1.4. i stedet for 1.1.*

Etterspørselen etter barnehageplasser i Holt-området er økende. Det foreslås derfor å øke kapasiteten i Holt med 18 plasser/én avdeling, og redusere kapasiteten tilsvarende i sentrum. Hvis det er praktisk mulig foreslås dette gjennomført 1.8.2016. Utenom økte husleiekostnader som føres på ansvar 240 Plan, miljø og eiendom, forventes det ikke endringer i driftskostnadene.

Som en del av innsparingstiltakene i økonomiplanen, foreslås det å redusere tilsvarende en halv avdeling (ni plasser) fra høsten 2016. Søknader ved opptaket i 2016 vil vise hvor dette blir aktuelt. Dette kan medføre at kun de med rett får tildelt barnehageplass høsten 2016. Videre kan det bli utfordringer i prioriteringer ved opptaket. Hvis dette blir tilfellet må en komme tilbake til saken. Det kan også være usikkert om noen vil søke sine barn inn i andre kommuner, noe som kan medføre at kommunen likevel må betale for plass til disse barna.

I tråd med økonomiplan 2015-2018 legges det inn midler for å øke kapasiteten igjen tilsvarende én avdeling (18 plasser) fra høsten 2018. Hvor utvidelsen skal skje må en komme tilbake til senere.

Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 at det skal være gratis kjerne-tid for 3-åringer også fra høsten 2016, innenfor samme regelverk som for 4- og 5-åringene. Kommunestyret fulgte opp dette vedtaket, og bevilget midler for å dekke opp for forventet tapte inntekter fra foreldrebetaling.

6.4.5 Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom

Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Grendstøl, revisjon av områdeplan næringsområde	100			
Grendstøl, detaljregulering Øygardstjern	300			
Reguleringsplan Mjåvann-Vasstø	100	300		
Reguleringsplan ny barneskole		100		
Reguleringsplan som følge av ny barnehage og salg av dagens bygg			100	
Mulighetsstudie/reguleringsplan, kommunehuset/badeanlegg mv.		200		
Havneplan, arkeologiske undersøkelser og grunnboring			250	
Kommunale brygger, plan		150		
Sikkerhet (brann, I/K-elektro, termofotografering), vedlikehold		150		
Økt vedlikehold av bygninger		250	250	250
Kommunehuset, økt husleie pga. ventilasjon i 2. og 3. etasje		100	100	100
Strøm, innsparinger som følge av SD-anlegg på skolene	-150	-300	-300	-300
Strøm, innsparinger som følge av SD-anlegg på Strannasenteret	-100	-200	-200	-200
Offentlige toaletter, økt renhold	70	120	120	120
Utvidelse av barnehagekapasitet i Holt, husleie fra 1.8.2016	65	150	150	150
Prosjektledelse, 1,2 årsverk finansieres over investeringsprosjekter	-950	-950	-950	-950
Planrådgiver, øke med 0,2 årsverk fra 1.3.2016	125	150	150	150

Småbåthavn, øke havneavgiften med 50 %	-50	-50	-50	-50
Småbåthavn, økte utgifter	50	50	50	50
Økte driftsutgifter som følge av investeringer				
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-409	-409	-409	-409
Sum	-849	-189	-739	-1 089

Plan, miljø og eiendom har i budsjettet for 2015 fått særskilte bevilgninger til en rekke planprosjekter. Disse bevilgningene er nullet ut i konsekvensjustert budsjett, og forslag til nye avsetninger omtales her i tiltaksdelen.

Arbeidet med hovedrevisjon av arealdelen i kommuneplanen vil stort sett være ferdigstilt innen utgangen av 2015, men det er behov for en bevilgning til blant annet trykking i 2016. *Kommunestyret vedtok å fjerne rådmannens forslag til bevilgning på 50 000 kroner i 2016, og hadde følgende merknad: "Bare digitalt og kopi kan eventuelt kjøpes."*

På Grendstøl er det behov en revisjon av områdeplanen for det som skal være nye næringsområder. I tillegg er det behov for detaljregulering ved Øygardstjern. Det er viktig at arbeidene blir gjort i 2016, av hensyn til utviklingen i området.

For området Mjåvann-Vasstø må det lages en ny områdeplan. Dette er av hensyn til ny fylkesvei, ny videregående skole, idrettsanlegg og barnehage som skal etableres i området.

I budsjettet for 2015 er det avsatt 50 000 kroner til reguleringsplan for ny barneskole i sentrum. For å fullføre arbeidet med planen foreslås det ytterligere 100 000 kroner i 2017.

Av investeringsbudsjettet fremgår det at en foreslår å starte planleggingen av ny barnehage i sentrum i 2019. Det naturlige blir da å sette av midler til bygging fra 2020. Når ny barnehage er ferdig bygd, kan en selge noen av dagens barnehagebygg i sentrum. Aktuelle områder må omreguleres før salg kan gjennomføres, og det foreslås derfor avsatt 100 000 kroner til dette i 2018.

Rådmannen mener det er behov for en mulighetsstudie og mulig endring i reguleringsplanen for området rundt kommunehuset, badeanlegget, Tjennaparken og Søsterdalen. Årsaken er å sikre en best mulig utnyttelse av dette sentrumsnære området. Av kapasitetsmessige årsaker er bevilgningen først ført opp i 2017.

I Byløft-regi er det i 2015 utarbeidet et utkast til havneplan for nedre bydel. Det mangler arkeologiske undersøkelser og grunnboringer før planen er komplett. Det tilrås derfor å bevilge midler til dette formålet i 2018.

Det er utarbeidet en tilstandsrapport som viser at de fleste kommunale bryggene er i en dårlig forfatning. Det må lages en helhetlig plan for hvilke brygger som skal utbedres og hvordan det skal gjøres, samt hvilke som eventuelt skal tas ut av drift. Ved planleggingen må brukerkonsekvensene vektlegges. Enheten har ikke kapasitet til å lage planen med egne ansatte, og det er derfor innarbeidet midler til noe kjøp av tjenester. Av kapasitetsmessige årsaker foreslås planen forskjøvet fra 2016 til 2017.

I 2011 og 2012 ble det gjennomført en omfattende kartlegging av en stor andel av bygningsmassen med tanke på brannsikkerhet. Flere alvorlige feil og mangler ble avdekket. I 2013-

2015 ble det bevilget midler til dette formålet. Etter planen skulle de siste 150 000 kronene vært bevilget i 2016. Av økonomiske årsaker foreslås dette utsatt til 2017.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 er det lagt inn særskilte midler som kommunene skal få til vedlikehold og opprustning av skoler og omsorgsbygg. Tvedestrand vil få 582 000 kroner av midlene, og de må benyttes i 2016. Det må tas en gjennomgang av hvilke behov som er størst, før en velger tiltak. Medio november 2015 er det grunn til å tro at utskifting av golvbelegg på Strannasenteret har høyest prioritet. *Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet at det ikke skulle bevilges midler til dette formålet, og kommunestyret fulgte opp dette vedtaket.*

Kommunen har en stor bygningsmasse, og det er etterslep på vedlikehold. For å bedre situasjonen noe foreslås det økte bevilgninger fra 2017. Dette er en forskyvning ut i tid sammenlignet med økonomiplan 2015-2018.

I kommunehuset er det ikke balansert ventilasjonsanlegg i 2. og 3. etasje. Spesielt sommerstid kan det bli svært varmt og dårlig innneklima. Det er Tvedestrand kommunehus AS som eier bygget, og kommunens økte utgifter etter tiltaket vil derfor bli økt husleie. Tiltaket forutsetter et vedtak i Tvedestrand kommunehus AS. Høyst sannsynlig vil tiltaket føre til reduserte strømutfgifter.

I investeringsbudsjettet foreslås det anskaffelse av SD-anlegg (SD=sentral driftskontroll) både på Holt, Dypvåg og Songe skoler, samt på Strannasenteret. Tiltakene skal bidra til å bedre styringen av de tekniske anleggene og til å redusere strømutfgiftene. Basert på erfaringstall anslås innsparingene til å bli henholdsvis 300 000 kroner og 200 000 kroner som årseffekt. Utviklingen i strømprisene vil selvsagt påvirke innsparingsbeløpene. Rådmannen har vurdert om en skal legge ansvaret for strømutfgiftene ut på den enkelte enhet, for å øke bevisstheten rundt strømsparing. SD-anleggene styres av vaktmestrene, så en er derfor usikker på om budsjettfordeling gir effekt hvis anleggene styres rett. En ønsker derfor noe erfaring med styring gjennom SD-anlegg før en eventuelt foreslår å fordele ansvaret for strømutfgiftene.

I 2015 har det vært mye klager på renholdet av offentlige toaletter i sentrum. Rådmannen foreslår derfor å øke renholdshyppigheten i sommerhalvåret. I tillegg må det vurderes å samarbeide med motorbåtforeningen om toaletter i Bakkeskåt. I budsjettet foreslås det midler avsatt til renhold av disse i sommerferien.

Som omtalt under ansvar 230 Barnehageenheten foreslås det å utvide barnehagekapasiteten i Holt. Det er derfor innarbeidet økte utgifter til husleie fra høsten 2016. Beløpets størrelse er svært usikkert.

Rådmannens forslag til investeringsbudsjett er ekspansivt, og krever mye prosjekteringsarbeid og prosjektledelse. Volumet er høyere enn dagens bemanning kan håndtere. Som det fremgår av omtalen i investeringsbudsjettet foreslås det å opprette 1,0 årsverk som prosjektleder fra 1.1.2016. Stillingen forutsettes finansiert i sin helhet over investeringsbudsjettet. I tillegg har en gått gjennom hvor mye dagens ansatte arbeider med investeringsprosjekter. Det anslås å være tilsvarende 1,2 årsverk innen Plan, miljø og eiendom. Rådmannen foreslår at lønnsutgifter for disse belastes investeringsprosjektene i stedet for driftsregnskapet i planperioden.

Som følge av investeringsprosjektene og andre særskilte planoppgaver i driftsbudsjettet, ser en behov for å styrke bemanningen på plansiden. Det foreslås derfor å øke med 0,2 årsverk fra

1.1.2016. Den økte stillingsressursen er tiltenkt å arbeide med private planforslag for å sikre kapasitet til dette og opprettholde budsjetterte inntekter. *Kommunestyret vedtok å utsette bemanningsøkningen til 1.3.2016.*

Av forslaget til investeringsbudsjett fremgår det at rådmannen foreslår å bygge om nederste etasje i Familiehuset for å bedre toalett-, dusj- og vaskerimulighetene for blant annet båt-gjestene. I tillegg foreslås det å bruke noe mer midler enn tidligere på havnevert, samt at en må bedre internettforholdene i havna. For å finansiere deler av dette foreslås det å øke havneavgiften med 50 %. Selv med en slik økning vil det være relativt rimelig å overnatte i småbåthavna i Tvedestrand.

I planperioden er det foreslått mange investeringer som påvirker kommunens driftsutgifter. Hovedtyngden av disse utgiftene vil påløpe fra høsten 2019 eller senere. På nåværende tidspunkt er det så stor usikkerhet knyttet til investeringene at rådmannen ikke har funnet å kunne beregne driftskonsekvensene. Det er grunn til å tro at flere forhold er avklart innen økonomiplanen for 2017-2020 skal utarbeides, og en tar sikte på å komme tilbake med beregninger da.

6.4.6 Ansvar 245 Teknisk drift

Ansvar 245 Teknisk drift (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Rehabiliteringsplan, vann	200	200	1 000	200
Rehabiliteringsplan, avløp	600	500	500	300
Dypvåg, ny avløpsledning i skoleområdet, økte utgifter		50	100	100
Dypvåg, ny avløpsledning i skoleområdet, økte inntekter		-100	-190	-80
Nesheia III, ny vannledning, økte utgifter			10	10
Nesheia III, ny vannledning, økte inntekter			-70	-90
Nesheia III, nye tilkoblinger avløp, økte inntekter			-80	-100
Vann og avløp, 1,0 årsverk fagarbeider fra 1.1.2019				600
Tilskudd til båtselskapet, reforhandle avtale og lavere utgifter	-200	-200	-200	-200
Tilskudd til private veier, avvike ordning fra 1.1.2016	-300	-300	-300	-300
Kommunale veier, økte midler til drift og vedlikehold		300	300	300
Trafikksikkerhetsplan, midler til konsulentbistand		200		
Grendstøl, ny kommunal vei i Ramsdalen, økte driftsutgifter				100
1,0 årsverk fra 1.8.2016, ingeniør og prosjektleder, vann og avløp	340	750	750	750
Prosjektledelse, 0,6 årsverk finansieres over investeringsprosjekter	-450	-450	-450	-450
Avløp, redusere kloakkavgiften med 330 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2017		1 100	1 120	1 130
Vann, øke vannavgiften med 300 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2018 og ytterligere 300 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2019			-820	-1 660
Økte driftsutgifter som følge av investeringer				
Sum	190	2 050	1 670	610

Kommunestyret behandlet i desember 2014 en rehabiliteringsplan for vann- og avløpssektoren. Planen inneholder blant annet konkrete tiltak, år for gjennomføring og anslag på kostnader. De foreslåtte bevilgningene samsvarer med planen.

I investeringsbudsjettet foreslås det en ny avløpsledning i området rundt Dypvåg skole, samt ny vannledning til nytt byggefelt på Nesheia III. Forventede utgifter og inntekter som følge av investeringene må innarbeides i driftsbudsjettet.

Det foreslåtte investeringsbudsjettet medfører en betydelig økning i kommunens vann- og avløpsanlegg. Behovet for personell til å drifte anleggene vil øke, og det foreslås opprettet 1,0 årsverk som fagarbeider fra 1.1.2019.

Aust-Agder fylkeskommune og Sørlandets Maritime AS har inngått en avtale om drift av båtruter til Lyngør og Sandøya. Avtalen gjelder frem til 31.12.2020. I avtalen forutsettes det at Tvedestrand kommune skal dekke 30 % av det årlige driftstilskuddet. Kommunestyret i Tvedestrand sluttet seg til avtalen i sak 60/2010. I budsjettet for 2015 var det forutsatt en reforhandling av avtalen og lavere kommunalt tilskudd. Initiativet har så langt ikke ført frem. Innsparingen i budsjettet for 2015 er i første omgang nullet ut, og nye forventninger innarbeides i tiltaksbudsjettet fra 2016. En eventuell reforhandlet avtale forelegges kommunestyret for godkjenning.

Kommunen har en ordning med tilskudd til private veier. Det foreslås å avvikle ordningen fra 2016, og spare 300 000 kroner i året.

Mange av de kommunale veiene er i en dårlig forfatning. Det foreslås derfor å øke bevilgningen til drift og vedlikehold av de kommunale veiene med 300 000 kroner fra 2017.

Kommunen har ikke noen gjeldende trafiksikkerhetsplan. Det er behov for å få utarbeidet dette, og det foreslås avsatt 200 000 kroner til formålet i 2016. *Kommunestyret vedtok at det skal avsettes midler til formålet i 2017 i stedet for 2016.*

I investeringsbudsjettet er det avsatt midler til bygging av en ny kommunal vei på Grendstøl. I 2019 er det innarbeidet midler til drift og vedlikehold av veien.

Rådmannens forslag til investeringsbudsjett er ekspansivt også innen ansvarsområdet til Teknisk drift. For å sikre kapasitet til prosjektering og prosjektledelse foreslås det å opprette 1,0 årsverk som ingeniør og prosjektleder innen vann- og avløpsområdet fra 1.8.2016. Stillingen dekkes innen selvkostregnskapet på området.

Som hos Plan, miljø og eiendom er det kartlagt hvor mye dagens ansatte arbeider med investeringsprosjekter. Av de samlede årsverkene anslås 0,6 årsverk å arbeide med prosjektering og prosjektledelse utenom selvkostområdene. Rådmannen foreslår at lønnsutgiftene for denne ressursen belastes investeringsprosjektene i stedet for driftsregnskapet i planperioden.

Med utgangspunkt i forslagene i denne økonomiplanen er det foretatt selvkostberegninger innen vann-, avløp- og feieområdet. En videreføring av dagens avgiftsnivå ville medført oppbygging av store selvkostfond i avløpsregnskapet. For vann ville en opparbeidet seg et betydelige underskudd. Rådmannen foreslår derfor å redusere kloakkavgiften med 330 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2017. Vannavgiften foreslås økt med 300 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2018 og med ytterligere samme beløp fra 1.1.2019. For en normal-husstand er utgiftene til vann, avløp og feiing 10 500 kroner inklusive merverdiavgift i 2015, det har den vært i mange år. Med rådmannens forslag vil tilsvarende beløp i 2016-2019 være henholdsvis 10 500 kroner, 10 088 kroner, 10 463 kroner og 10 838 kroner. Økningen fra 2015 til 2019 blir på 3,6 %. Som nevnt i omtalen av investeringsbudsjettet er det stor usikkerhet til

kostnadsanslagene på de planlagte vann- og avløpsprosjektene. Ved utarbeidelse av neste økonomiplan forventes det sikrere informasjon. Ved store avvik fra dagens beløp kan en komme til å endre forslagene om avgiftsnivå. I tillegg til egne kostnader påvirker også rentenivået selvkostberegningene.

Mange av investeringsprosjektene innen enhetens ansvarsområde vil påvirke driftsbudsjettet. De fleste av disse prosjektene forventes ferdigstilt mot slutten av perioden. Det er for tidlig å angi driftsmessige konsekvenser av tiltakene, dette må en komme tilbake til i økonomiplanen for 2017-2020.

6.4.7 Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering

Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	Økonomiplan		
		2017	2018	2019
Omorganisering, effekt av hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi			-500	-1 000
Hjemmehjelp, effektivisering og/eller privatisering			-250	-250
Omgjøring av stillinger fra fagarbeider/assistent til høyskoleutdannet		200	200	200
Dypvåg bofellesskap, legge ned drift 1.4.2016	-1 000	-1 200	-1 500	-1 500
Velferdsteknologi, økte utgifter til lisenser, driftsavtaler mv.		200	200	200
Multidoser, legemiddelhåndtering		250	250	250
Utstyr, økt bevilgninger		50	100	100
Brukerstyrt personlig assistent, økt behov pga. økte rettigheter	140	140	140	140
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-176	-176	-176	-176
Sum	-1 036	-536	-1 536	-2 036

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 melder enheten om fare for et betydelig merforbruk i 2015. Rådmannen mener det er behov for en totalgjennomgang av driftskonsept, bemanningsplan og budsjett for hele enheten, og vil derfor foreslå å opprette et ad hoc-utvalg. Arbeidet må gjennomføres i første del av 2016.

Siden det er noe usikkerhet rundt fremtidig driftskonsept i enheten, er det vanskelig å ta stilling til enkelte av tiltakene som berører enheten. I økonomiplanen 2015-2018 er det forutsatt innsparinger som følge av omorganiseringen i 2014, mer fokus på hverdagsrehabilitering og innføring av velferdsteknologi. Videre er det forutsatt effektivisering i hjemmehjelpstjenesten. Rådmannen har fortsatt tro på effektivisering og muligheter for innsparinger, men den økonomiske effekten er usikker. Sammenlignet med økonomiplan 2015-2018 er innsparingene nå forskjøvet noe ut i tid.

Omsorg og rehabilitering melder om kompetanseutfordringer ved ferieavvikling og i helger. Mangelen knytter seg til sykepleie- og rehabiliteringskompetanse. Enheten mener derfor at en bør omgjøre 3,0 årsverk fra fagarbeider/assistent til høyskoleutdannet. Vurderinger rundt dette vil inngå i den samlede gjennomgangen av driften i enheten. Rådmannen har derfor ikke innarbeidet midler til dette i 2016, det er lagt inn fra 2017 for å synliggjøre et mulig behov.

Det foreslås å legge ned driften av Dypvåg bofellesskap fra 1.4.2016. Foreløpig er det regnet med innsparinger som er mindre enn en videreføring av driften ville kostet. Det skyldes at dagens beboere trolig må ha andre type tjenester fra kommunen. Det vises til egen sak til kommunestyrets møte i desember 2015. *Kommunestyret vedtok i den særskilte saken å utsette*

avgjørelsen. I budsjettbehandlingen ble det også avsatt 1 515 000 kroner ekstra på kommunestyrets tilleggsbevilgningspost, med følgende merknad: "Partiene ser nødvendigheten av en så stor tilleggsbevilgningspost for å være i stand til å håndtere bl.a. skolegjennomgangen og evt. nedleggelse av Dypvåg bofellesskap på fritt grunnlag."

I investeringsbudsjettet foreslås det anskaffelse av velferdsteknologi. Som en følge av dette forventes det økte utgifter til drifts- og vedlikeholdsavtaler. Beløpene er satt på svært usikkert grunnlag, da det ikke er avklart hva slags teknologi som skal anskaffes enda.

Tvedestrand kommune er den eneste kommunen i Aust-Agder som ikke kjøper ferdig pakkede medisindosetter til pasientene, såkalte multidoser. Rådmannen foreslår at det bevilges midler til dette formålet fra 2016. Kjøp av multidoser vil avhjelpe kompetanseutfordringene, samt at legemiddelhåndteringen vil gjennomføres på en sikrere måte. *Kommunestyret vedtok å bevilge midler til formålet fra 2017.*

Omsorg og rehabilitering har et budsjett til kjøp av inventar og utstyr, samt IKT-utstyr, på 90 000 kroner i 2016. Dette er lite for en så stor enhet. Rådmannen tilrår at utstyrsbudsjettet økes fra 2017 for å sikre nødvendig utskifting av utstyr.

I statsbudsjettet for 2015 og 2016 er deler av økningen i rammeoverføringene til kommunene knyttet opp mot økte rettigheter til brukerstyrt personlig assistent (BPA). Omsorg og rehabilitering har fått økt aktivitet som følge av dette, og foreslås kompensert fra 2016. Enheten har også mottatt flere søknader som ikke er ferdigbehandlet. Det vises til en foreslått avsetning til å dekke slike søknader på ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik.

6.4.8 Ansvar 255 Oppfølgingsenheten

Ansvar 255 Oppfølgingsenheten (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	Økonomiplan		
		2017	2018	2019
Helse- og omsorgstj. barn og unge, økt behov for tiltak, 1,0 årsverk fra 1.8.2016	270	600	600	600
Avlastningen, økt behov for tiltak, 0,4 årsverk fra 1.1.2016	285	285	285	285
Tjenester til utviklingshemmede, 1,0 årsverk fra 1.4.2016	600	800	800	800
Statsbudsjettet for 2016, satsing på rus/psykolog mv., 1 årsverk fra 1.8.2017, inkl. øremerket tilskudd		300	600	600
Multidoser, legemiddelhåndtering	30	30	30	30
Foreningen Mental Helse, fjerning av tilskudd	-10	-10	-10	-10
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-30	-30	-30	-30
Sum	1 145	1 975	2 275	2 275

Gjennom flere år har Oppfølgingsenheten overtatt ansvaret for en del tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven for barn og unge under 18 år fra ansvar 260 Familiehuset – ressurs-senter for barn og unge. Nå foreslås det at resterende tiltaksmidler og 0,2 årsverk innen området overføres. Oppfølgingsenheten har da ansvaret for alle tiltak etter dette regelverket også til de under 18 år. Årsaken er at en mener det blir en mer effektiv utnyttelse av ressursene og at det er til det beste for de unge. Utførelsen av oppgavene innen området krever

samarbeid med flere enheter i kommunen og det nyopprettede interkommunale barnevernet. *Kommunestyret vedtok å ikke flytte ansvaret for denne oppgaven til Oppfølgingsenheten.*

Sammenlignet med 2015-budsjettet ventes det økt behov for tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven og til avlastning. Førstnevnte tilsvarer 1,0 årsverk med virkning fra 1.8.2016. I avlastningen er det økte behovet 0,4 årsverk fra 1.1.2016. Det er usikkerhet knyttet til det samlede volumet, siden det i vurderingene er forutsatt endringer i tjenestetilbudet til enkelte andre tjenestemottakere.

I 2015 har en hatt et helt driftsår i boligene for utviklingshemmede i Olav Sverres vei. Enheten melder om behov for 1,0 årsverk mer enn det som er i tjenesten i 2015. Ad hoc-utvalget som har gjennomgått driften i enheten støtter dette. Det må også opplyses at enheten tidligere har meldt inn behov for årsverket. Rådmannen tilrår at det økes med 1,0 årsverk fra 1.1.2016. *Kommunestyret vedtok å øke bemanningen fra 1.4.2016.*

I statsbudsjettet for 2016 er deler av økningen i de frie inntektene til kommunene begrunnet med en satsing på rusfeltet. Videre er det lagt inn øremerkede tilskudd til ansettelse av kommunale psykologer. Det bebudes for øvrig at kommunene vil bli pålagt å ha psykologkompetanse fra 2020. Rådmannen ser nytten av å ha en utøvende psykolog ansatt i kommunen, men foreslår at dette prioriteres fra høsten 2017. Innen den tid må det også nærmere kartlegges hvilke tjenesteområder i kommunen en slik stilling bør arbeide med.

Oppfølgingsenheten vil også ha stor nytte av å kjøpe medisiner ferdig pakket i multidoser, og det er innarbeidet midler fra 2016. Se nærmere omtale under ansvar 250 Omsorg og rehabilitering.

I flere år har en hatt tilskuddsmidler på 10 000 kroner til foreningen Mental Helse. Tilskuddet har ikke vært etterspurt eller utbetalt siden 2008, og tilrås derfor fjernet.

6.4.9 Ansvar 260 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge

Ansvar 260 Familiehuset - Ressurssenter for barn og unge (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 210 Rådmann og politiske st.organer til ansvar 260 :				
- utgifter til legeformål, utenom kommuneoverlege	3 170	3 170	3 170	3 170
Utvide med 1,0 legehjemmel fra 1.1.2017, privat eller kommunal		640	450	450
Kommunalisering av én legehjemmel ved Tjenna legekantor	-70	-70	-70	-70
Fritidsklubben, ansette i vakant 0,32 årsverk fra 1.4.2016	-38			
Asylmottak for enslige mindreårige, utgifter til helsetj., 0,9 årsverk	870	870	870	870
Statsbudsjettet 2016: satsing på helsesøstertjenesten, 0,2 årsverk		130	130	130
Statsbudsjettet 2016: satsing på jordmortjenesten, 0,2 årsverk		150	150	150
Interkommunal PP-tjeneste, øke med 0,35 årsverk, Tv.strands andel	60	60	60	60
Interkommunalt krisesenter, øke med 0,5 årsverk, Tv.strands andel	20	20	20	20
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-124	-124	-124	-124
Sum	3 888	4 846	4 656	4 656

Som nevnt innledningsvis i kapittel 6.4, foreslås det store endringer i ansvarsområdet til denne enheten. Med bakgrunn i endringene foreslås også navnet endret til Familie- og kulturenheten. *Kommunestyret vedtok at kun ansvaret for legeformål skal flyttes til denne enheten. Navnet blir da ikke endret.*

Som omtalt under ansvar 255 Oppfølgingsenheten foreslås det å flytte resterende tiltaksmidler og 0,2 årsverk knyttet til tjenester for barn og unge etter helse- og omsorgstjenesteloven bort fra ansvar 260. Det vises til omtale under ansvar 255 Oppfølgingsenheten. *Kommunestyret vedtok å ikke gjøre denne endringen.*

Det foreslås å flytte ansvaret for kulturformål, Frivilligsentralen og legeformål utenom kommuneoverlegen fra 210 Rådmann og politiske styringsorganer til ansvar 260. I tillegg foreslås det å flytte ansvaret for biblioteket fra 215 Administrativ støtteenhet til ansvar 260. Årsakene er dels å frigjøre tid fra løpende driftsoppfølging hos rådmannen. Videre vil en med disse endringene samle all kulturaktiviteten i én enhet. Legeformål vil også bli nærmere knyttet til helsestasjonen. *Kommunestyret vedtok å flytte kun ansvaret for legeformål.*

Alle fastlegene i Tvedestrand har i dag fulle pasientlister. Det er behov for å ha større legekapasitet for å kunne ta i mot nye pasienter, for eksempel hvis kommunen får nye innbyggere. Kommuneoverlegen og fylkesmannen har foreslått å øke legekapasiteten med ett årsverk. Rådmannen har innarbeidet midler til et slikt årsverk fra 1.9.2016, men det er usikkerhet til beregningene av kostnadene ved tiltaket. Det vurderes også andre løsninger for å øke kapasiteten. Videre må det vurderes om hjemmelen skal være privat eller kommunal. Tiltaket må også sees i sammenheng med kommunens ansvar for å yte legetjenester til beboerne på asylmottaket for enslige mindreårige på Englegaard. Rådmannen vil komme tilbake med egen sak til kommunestyret. *Kommunestyret vedtok å utvide kapasiteten innen legetjenesten fra 1.1.2017 i stedet for 1.9.2016.*

I investeringsbudsjettet foreslås det å kjøpe en legehjemmel fra en privatpraktiserende lege ved Tjenna legekantor. Tiltaket er beregnet å gi en innsparing i driftsutgiftene på 70 000 kroner, som vil dekke kapitalkostnadene ved kjøp av hjemmelen.

I fritidsklubben er det to stillinger på 0,32 årsverk hver. Den ene av disse er for tiden vakant, og foreslås inndratt. Tiltaket må sees i sammenheng med forslaget om økte ressurser på biblioteket, og samlingen av bibliotek, kultur og fritidsklubb i samme enhet. Foreløpig ser en for seg økt samarbeid mellom bibliotek, kulturrådgiver og fritidsklubb. Målet er at en ved endringer i driften og økt samarbeid skal få minst like gode tjenestetilbud til ungdommen og øvrige deler av befolkningen som det en har i dag. *Kommunestyret vedtok å ikke inndra stillingen, men at medarbeider kan ansettes fra 1.4.2016.*

Rådmannen foreslår å flytte ansvaret for etablering og oppfølging av flyktninger fra ansvar 265 NAV til ansvar 260. En slik flytting vil kunne ha effekter i bosettings- og integreringsarbeidet ved at man unngår å koble for mye av virksomheten til NAV, og at arbeidet blir et mer felles kommunalt ansvar. I den nye Familie- og kulturenheten vil man også ha kortere vei til å koble inn frivillige i arbeidet. *Kommunestyret vedtok å ikke gjøre denne endringen.*

I 2015 ble det etablert et mottak for enslige mindreårige asylsøkere på Englegaard. Mottaket er drevet av private, men kommunen har ansvar for helsetjenester til de som oppholder seg på mottaket. Rådmannen har mottatt signaler som tyder på at det vil bli mottak på Englegaard i lang tid fremover, og det er hensyntatt i økonomiplanen. Mottaket har 40 plasser, og det er

beregnet utgifter til helsetjenester på 870 000 kroner i året. Inkludert i dette er 0,9 årsverk som foreslås opprettet i 2016. Kommunen får særskilt statstilskudd for å yte disse tjenestene. Det er beregnet til 1 080 000 kroner i 2016. Differansen på 210 000 kroner skal blant annet dekke ekstra administrasjonsarbeid. Rådmannen tilrår ikke at noen enheter får økte bevilgninger som følge av dette merarbeidet, det blir med andre ord håndtert som et effektiviseringskrav.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 er det innenfor veksten i de frie inntektene tiltenkt en styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det er frie midler, så kommunene er ikke pliktige til å øke innsatsen på området. Rådmannen foreslår at det opprettes 0,2 årsverk som helsesøster og 0,2 årsverk som jordmor fra 1.1.2017. Økningen innen jordmortjenesten begrunnes også med en endring i retningslinjene for kommunal jordmortjeneste.

Risør er vertskommune for interkommunal pedagogisk-/psykologisk tjeneste (PP-tjenesten). Det foreslås å opprette 0,35 årsverk til i ordningen, og rådmannen tilrår at dette godkjennes.

Arendal er vertskommune for interkommunalt krisesenter. Det foreslås å opprette 0,5 årsverk til i ordningen, og rådmannen tilrår at dette godkjennes.

6.4.10 Ansvar 265 NAV

Ansvar 265 NAV (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år:				
- introduksjonsstønad, økte utgifter	1 380	4 150	5 540	5 540
- økte utgifter til etablering og reise til opplæring	375	525	600	600
- nye årsverk: 1,0 fra 1.8.2016 og 1,0 fra 1.8.2018	300	650	950	1 300
- økning i utgifter til sosialhjelp (uforutsett)	230	450	560	680
Kvalifiseringsstønad, reduksjon fra 14 til 10 tiltaksplasser	-700	-700	-700	-700
Sosialhjelp, reduksjon i utbetaling av støtte	-500	-500	-500	-500
Sum	1 085	4 575	6 450	6 920

Rådmannen foreslår å flytte ansvaret for etablering og oppfølging av flyktninger til ansvar 260 Familie- og kulturenheten. Det vises til nærmere omtale under ansvar 260. *Kommunestyret vedtok å ikke gjøre denne endringen.*

Kommunestyret vedtok i oktober 2015 at kommunen skal bosette 15 flyktninger i året i 2016 og 2017. I tillegg kommer eventuelle familiegjenforeninger. Antall bosettinger i 2018 og 2019 skulle en komme tilbake til senere. I flyttingen som er nevnt i avsnittet over har en lagt til grunn bosetting av 15 flyktninger hvert år i planperioden. 1,8 årsverk overflyttes også. 0,8 årsverk knyttet til rent sosialhjelpsarbeid overfor flyktninger blir igjen i NAV.

Med bakgrunn i flyktningestrømmen til Norge, foreslår rådmannen å øke bosettingen til 30 flyktninger hvert år. I tillegg kommer eventuelle familiegjenforeninger. Ved beregning av utgifter og inntekter til dette tiltaket har en forutsatt at det i hovedsak bosettes enslige voksne. Kommunalt ansatte som skal arbeide med etablering og oppfølging har normalt rundt 20 personer å følge opp. Dette er lagt til grunn ved forslaget om nye årsverk, samt at en øker med hele årsverk for å lette rekrutteringsarbeidet. Beregningene i tiltaket er beheftet med usikkerhet.

Rådmannen foreslår som nevnt å øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år i plan-perioden. De fleste utgiftene til dette forventes på ansvar 260 Familie- og kulturenheten, men det kan også utløse behov for økte sosialhjelpsutbetalinger. Det er lagt inn midler til dette fra 2016, på bakgrunn av svært usikre anslag. *I tråd med kommunestyrets vedtak er alle endringer i bevilgningene til økt antall flyktninger innarbeidet i rammen til NAV.*

For å vise hvordan utgiftene til sosialhjelp (inklusive flyktninger) og kvalifiseringsstønad har utviklet seg siden 2007, har en satt opp følgende tabell:

2007	6 631 000 kroner
2008	8 553 000 kroner
2009	11 028 000 kroner
2010	10 318 000 kroner
2011	11 083 000 kroner
2012	9 714 000 kroner
2013	11 726 000 kroner
2014	10 394 000 kroner
2015	9 704 000 kroner i opprinnelig budsjett 9 004 000 kroner i revidert budsjett 8 650 000 kroner som anslag på regnskap

Som en ser av tabellen forventer NAV en mindre innsparing i 2015 sammenlignet med revidert budsjett. Dette knytter seg til kvalifiseringsstønad, der det er færre deltakere enn budsjettet.

Som det fremgår av tabellen over har en redusert utbetalingene til kvalifiseringsstønad og sosialhjelp de siste årene. Rådmannen tror det kan være mulig å redusere noe i 2016 også, men ikke i så stor grad som de siste årene.

I 2015-budsjettet er det forutsatt 14 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Etter NAVs vurdering er det ikke så mange som er aktuelle i programmet, og det foreslås derfor å redusere antallet til ti fra 2016. Dette gir en innsparing i stønadsutbetalinger.

Rådmannen foreslår også å redusere sosialhjelpsbudsjettet med 500 000 kroner fra 2016. Det er stor usikkerhet til dette tiltaket, blant annet med bakgrunn i forventet økende arbeidsledighet. Tilgangen på statlige tiltaksplasser er også et usikkerhetsmoment.

6.4.11 Ansvar 275 Kirke og tros- og livssynssamfunn

Ansvar 275 Kirker og tros- og livssynssamfunn (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Redusert tilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd, jf. festeavgift	-250	-125	-125	-125
Tvedestrand kirke, reparere fasade og vinduer		200	200	
Dypvåg kirke, reparere mur på kirkegården		100		
Ekstra tilskudd sommerarbeid på kirkegårdene	50	50	50	50
Sum	-200	225	125	-75

Festeavgiften for gravplasser i Tvedestrand ble økt fra 200 kroner til 300 kroner i året fra 2015. Fellesrådets inntekter fra festeavgifter varierer mye fra år til år, siden det faktureres for flere år av gangen. Når festeavgiften økte var det forutsatt i økonomiplan 2015-2018 at kommunens tilskudd til fellesrådet skulle reduseres. Tiltaket foreslås videreført i denne økonomiplanen.

Fasaden på Tvedestrand kirke er i dårlig forfatning. Murpussen mellom steinene er i ferd med å smuldre bort. Det er derfor behov for å reparere fasaden. I tillegg er det behov for å reparere vinduene i kirka. Det tilrås bevilget midler til dette i 2017 og 2018.

På en av murene på Dypvåg kirkegård faller skiferstein av, og vann og frost har ødelagt deler av muren. Det er derfor behov for en oppussing av muren, noe rådmannen tilrår at det bevilges midler til i 2017.

Kommunestyret vedtok å bevilge 50 000 kroner ekstra til sommerarbeid (gressklipping mv.) på kirkegårdene i 2015. Erfaringene var gode, og fellesrådet har søkt om å øke bevilgningen permanent. Rådmannen tilrår at søknaden innvilges.

6.4.12 Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik

Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgj. og premieavvik (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	Økonomiplan		
		2017	2018	2019
Eiendomsskatt, utgifter ved innføring og taksering	600	1 000		
Statsbudsjettet: Brukerstyrt personlig assistent, økte rettigheter		200	200	200
Lønnsavsetningsposten, 0,2 prosentpoeng lavere vekst enn statsbud.	-600	-600	-600	-600
Tilleggsbevilgning til kommunestyret, økt avsetning	1 515			
Sum	1 515	600	-400	-400

Som omtalt tidligere i dette dokumentet foreslår rådmannen at det innføres eiendomsskatt fra 2017. En kan ta utgangspunkt i verdivurderinger hos Skatteetaten for primærboliger, mens en selv må takserer fritidseiendommer. I tillegg vil det påløpe andre arbeidsoppgaver i forbindelse med innføringen. Kommunen har ikke kapasitet til dette med dagens bemanning. På usikkert grunnlag foreslås det avsatt 1,0 mill. kroner til dette både i 2016 og 2017. *Kommunestyret vedtok å redusere bevilgningen i 2016 til 0,6 mill. kroner, med tilleggsmerknad: "Enklere taksering."*

I statsbudsjettet for 2015 foreslo regjeringen endringer i ordningen med brukerstyrt personlig assistent. Statsbudsjettet for 2016 følger opp tiltaket. Det er usikkert hvor store konsekvenser dette vil få for utgiftsnivået til kommunen. Som det fremgår av omtalen for ansvar 250 Omsorg og rehabilitering er det avsatt midler til formålet hos denne enheten. I tillegg tilrås det avsatt en bevilgning på ansvar 280 fra 2017, til å dekke eventuelt økte utgifter.

I statsbudsjettet for 2016 har regjeringen anslått en lønnsvekst fra 2015 til 2016 på 2,7 %. Fratrullet et overheng på 0,6 %, er det rom for tillegg på 2,1 %. Dette er utgangspunktet for kommunens avsetning til lønnsoppgjør i 2016. Det er stramme tider økonomisk sett, og rådmannen tilrår at avsetningen reduseres tilsvarende 0,2 prosentpoeng eller 600 000 kroner.

Kommunestyret vedtok å avsette 1 515 000 kroner ekstra på kommunestyrets tilleggsbevilgningspost, med følgende merknad: "Partiene ser nødvendigheten av en så stor tilleggs-

bevilgningspost for å være i stand til å håndtere bl.a. skolegjennomgangen og evt. nedleggelse av Dypvåg bofellesskap på fritt grunnlag.”.

6.4.13 Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning

I retningslinjer for kunstnerisk utsmykning som ble vedtatt i 2010 heter det blant annet:

”Det vurderes å avsette midler i driftsbudsjettet under ansvar 270 til generell kunstnerisk utsmykking utendørs i det offentlige rommet. Bevilgningen er ikke knyttet til konkrete prosjekter og tildelingens størrelse fastlegges for hvert budsjettår. Dersom de budsjetterte midlene ikke benyttes i budsjettåret, avsettes disse til disposisjonsfond for generell kunstnerisk utsmykking, forutsatt at ikke strykningsreglene for ubundne avsetninger blir gjort gjeldende.”

Rådmannen har ikke funnet rom for en slik avsetning i planperioden.

6.4.14 Søknader fra organisasjoner

Kommunen har mottatt søknader om støtte fra ulike organisasjoner som det er naturlig å vurdere i budsjettsammenheng. Det vises til vedlegg 4 for en nærmere omtale av søknader/innspill og hvordan det er håndtert i økonomiplan og budsjett.

6.5 SAMLEDE DRIFTSINNTEKTER OG -UTGIFTER

Tabellen under viser fordelingen på type budsjetterte utgifter og inntekter i 2012-2016.

Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets evdtak.

Beløp i hele 1 000 kroner		2012	2013	2014	2015	2016
10*	Lønn og sosiale utgifter	249 344	263 659	289 595	300 631	304 580
11*/12*	Andre utgifter	50 942	52 788	55 719	57 287	58 379
13*	Kjøp av tjenester	37 684	38 359	37 259	38 525	49 081
14*	Overføringer	32 349	28 891	33 331	27 395	24 900
15*	Finansieringstransaksjoner	21 611	23 759	19 370	20 915	24 389
Sum utgifter		391 930	407 456	435 274	444 753	461 329
16*	Salgs- og leieinntekter	-57 009	-58 124	-59 764	-66 209	-67 626
17*	Refusjoner	-32 892	-35 450	-39 663	-40 653	-38 214
18*	Overføringer	-287 949	-304 307	-323 647	-326 800	-345 712
19*	Finansieringstransaksjoner	-14 080	-9 575	-12 200	-11 091	-9 777
Sum inntekter		-391 930	-407 456	-435 274	-444 753	-461 329

I vedtatt budsjett de siste årene har en følgende antall årsverk:

- 388,3 i 2008,
- 363,3 i 2009,
- 370,8 i 2010,
- 379,4 i 2011,
- 383,5 i 2012,
- 393,4 i 2013,
- 421,5 i 2014,
- 432,4 i 2015,
- 433,5 i 2016.

Endringene med en samlet økning på 1,1 årsverk fra 2015 til 2016 er omtalt under de aktuelle ansvarsområdene.

6.6 LIKVIDITET

Kommunestyret vedtok i desember 2014 å inngå avtale med Sparebanken Sør om trekkrettigheter (kassakreditt) på 30 mill. kroner. Avtalen ble etablert tidlig i 2015, og har vært benyttet noen få ganger. Trukket beløp har vært relativt lite. Kommunen betaler rente til banken kun når trekkrettighetene benyttes.

Kommunens inntekter og utgifter kommer til dels noe ujevnt gjennom året. Som det fremgår av investeringsbudsjettet vil det bli både store utgifter og låneopptak i planperioden. Forløpet av utbetalinger i prosjektene og tidspunkt for låneopptak vil påvirke likviditeten i stor grad.

Likviditetsbelastningen fra tidligere års premieavvik må nevnes. Enkelt sagt betyr dette at kommunen i tråd med statlig regelverk har betalt mer i pensjon til pensjonsselskapene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Dette blir å betrakte som en intern gjeld. "Gjelda" nedbetales over 15 år, ti år eller sju år, avhengig av når avviket oppstod. Hvis de nye premieavvikene er større enn det en "tilbakebetaler" vil interngjelda øke. Ved inngangen til 2015 var denne belastningen på om lag 38,1 mill. kroner. I følge prognoser fra pensjonsselskapene pr. september 2015 vil det akkumulerte premieavviket være om lag 31,6 mill. kroner ved utgangen av 2016.

7 INVESTERING

7.1 SAMLET OVERSIKT OVER INVESTERINGER MED FINANSIERING (SKJEMA 2A)

I tabellen som følger vises hovedtall for kommunens investeringer i økonomiplanperioden. Sammenlignet med økonomiplan 2015-2018 er nivået på investeringer i anleggsmidler betydelig høyere. Det totale nivået på investeringer i perioden 2016-2019 er 639,5 mill. kroner, mot 279,9 mill. kroner i økonomiplan 2015-2018. *Kommunestyrets vedtak gir totalt 588,9 mill. kroner i 2016-2019.*

Om utviklingen i lånegjelden vises det til eget underkapittel.

Tabellen er oppdatert med kommunestyrets vedtak.

Investeringsbudsjettet (skjema 2A) (hele 1 000 kroner)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Investering i anleggsmidler	44 952	23 500	61 938	64 325	244 775	217 825
Utlån og forskutteringer	12 150	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Kjøp av aksjer og andeler	800	1 120	1 250	1 350	1 450	1 550
Avdrag på lån	3 369	2 800	2 950	3 300	3 650	4 000
Dekning av tidligere års udekket	222	0	0	0	0	0
Avsetninger	2 318	1 000	1 500	2 000	2 500	2 500
Årets finansieringsbehov	63 812	40 420	79 638	82 975	264 375	237 875
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-35 578	-33 210	-68 571	-65 460	-212 010	-187 390
herav: egne investeringslån	-23 428	-21 210	-56 571	-53 460	-200 010	-175 390
formidlingslån	-12 150	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	-1 000	-1 500	-4 100	-5 000	-5 000
Tilskudd til investeringer	-13 445	0	-295	-1 800	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-7 262	-2 290	-5 072	-6 965	-42 265	-39 935
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-5 052	-2 100	-2 250	-2 600	-2 950	-3 300
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-61 337	-38 600	-77 688	-80 925	-262 225	-235 625
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-2 475	-1 820	-1 950	-2 050	-2 150	-2 250
Sum finansiering	-63 812	-40 420	-79 638	-82 975	-264 375	-237 875
Udekket (+)/udisponert (-) =0	0	0	0	0	0	0

Utlån og forskutteringer, avdrag på lån og mottatte avdrag på utlån og refusjoner gjelder formidlingslån. Forskriftene sier at avdragene på slike lån skal føres i investeringsregnskapet, i motsetning til avdrag på egne investeringslån som føres i drift. Det er forutsatt at en tar opp 12,0 mill. kroner hvert år i planperioden. Lånene har de siste årene i stor grad vært benyttet til toppfinansiering ved anskaffelse av bolig.

7.2 NÆRMERE OM DE ENKELTE INVESTERINGSPROSJEKTENE (SKJEMA 2B)

Tabellen under viser detaljert investeringsopplegg for perioden. Tallet foran navnet på tiltaket angir hvilken enhet som har ansvaret for den aktuelle investering.

Det er ført opp mange prosjekter både på Grendstøl og Mjåvann. For de fleste av disse er kostnadsanslagene høyst usikre, da det er tidlig i prosessen. Det er grunn til å tro at en har sikrere tall når økonomiplanen for 2017-2020 skal utarbeides. *Tabellen er oppdatert med kommunestyrets vedtak.*

Til investering i anleggsmidler (skjema 2B) (hele 1 000 kroner).	Budsjett 2016	Økonomiplan		
		2017	2018	2019
Totalt (fra skjema 2A)	61 938	64 325	244 775	217 825
<i>derav innen VA-området</i>	<i>14 580</i>	<i>15 300</i>	<i>25 600</i>	<i>12 000</i>
<i>derav utenom VA-området</i>	<i>47 358</i>	<i>49 025</i>	<i>219 175</i>	<i>205 825</i>
210 IKT-investeringer	2 125	875	875	875
210 Kjøp av Tjenna legesenter	8 700			
210 Kjøp av bygg fra Fagelektro, v/Tjenna	5 950			
240 Tjenna helsesenter, ombygging	100	300	9 000	
210 Kjøp av privat legehjemmel	950			
240 Ny barneskole i sentrum	2 000	2 000	85 000	75 000
240 Ny barnehage i sentrum		1 000	14 000	26 000
240 Mjåvann, tomtekjøp	2 500			
240 Mjåvann, infrastruktur strøm		1 800		
240 Mjåvann, veier, parkering, teknisk infrastruktur		12 500	20 000	20 000
240 Mjåvann, idrettshall	2 000	3 000	48 000	45 000
240 Mjåvann, kunstgressbane med løpebane mv.		1 000	12 000	12 000
240 Mjåvann, uforutsett			3 000	3 000
240 Mjåvann, svømmeanlegg/folkebad			0	0
240 Grendstøl, opparbeiding av nye næringsareal		5 000	5 000	5 000
240 Grendstøl, Aktiv rast, prosjektering og bygging		600	2 600	2 600
240 Rådhuset, prosjektering av ombygging	100		400	
240 Havneutbygging				200
240 Nedre bydel, nytt offentlig toalett mv.	600			
240 Gjerder i barnehagene	200			
240 Bil til vaktmestrene	150	150	150	150
240 Lyngmyr skole, nytt rense- og doseringsanlegg i basseng	250			
240 Songe skole, ballbinge	400			
240 Strannasenteret, skifte kjøleanlegg på kjøkkenet	300			
240 SD-anlegg på Songe, Holt og Dypvåg skoler	1 500			
240 SD-anlegg på Strannasenteret	1 300			
240 Strannasenteret, ny heis	1 250			
240 Dypvåg skole, tilkobling avløp	150			
245 Dypvåg (skoleområdet), ny pumpestasjon og avløpsledning	3 000			
245 Hovedgata/Holgata, vann, avløp, vei, veilys og kunst	17 013			
245 Møllebekken, åpne ytre del	300	6 250		
245 Bergsmyr, ny overvannsledning	1 550	6 250		
245 Grendstøl, ny kommunal vei i Ramsdalen	300	300	15 000	15 000
245 Grendstøl, vann- og avløpsanlegg i Ramsdalen	300	300	4 000	4 000
245 Grendstøl, vann- og avløpsanlegg, øvrige områder			3 500	3 500
245 Grendstøl-Slotta, vann- og avløpsanlegg langs ny fylkesvei	300	6 000	7 200	
245 Mjåvann, vann- og avløpsanlegg langs fylkesvei til sentrum		1 000	1 000	
245 Mjåvann, vann- og avløpsanlegg fra ny vgs. til sentrum	200		2 400	
245 Ny barneskole, vann- og avløpsanlegg til tomtegrense			3 500	

245	Vann, rehabilitering av ledningsnett mv.	1 350	2 400	1 600	2 000
245	Avløp, nye pumpestasjoner, oppgraderinger mv.	2 350	2 600	2 400	2 500
245	Nesheia III, nytt vannanlegg		3 000		
245	Teknisk drift, ny redskapsbærer		1 650		
245	Skjærgårdstjenestens båt Terna, ny motor og drev		1 500		
245	Etablere parkeringsplass ovenfor Strannasenteret		500		
245	Svarttjerdammen, utbedring	750			
250	Strannasenteret, utskifting av utstyr	650	550	450	
250	Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren	1 000	1 000	1 000	1 000
215	Biblioteket, anskaffelse av utlånsautomat	150			
275	Dypvåg kirke, nytt orgel	1 200			
275	Holt kirkegård, verksted/lager/toalett	1 000			
275	Dypvåg kirke, overrislingsanlegg		2 500		
275	Holt kirke, overrislingsanlegg			2 500	
275	Holt kirke, utskifting av bunnstokker mv.		300		
275	Tvedestrand gravlund, forprosjekt nytt seremonibyg			200	

IKT-investeringer

Tvedestrand er en del av en vertskommuneløsning i østregionen (Tvedestrand, Vegårshei, Risør, Åmli og Gjerstad) som ble etablert fra 1.9.2009. Vegårshei som vertskommune fører alle felles IKT-investeringsutgifter i sitt regnskap (se oversikt i vedlegg 6). Deretter sender de krav til de andre kommunene tilsvarende rente- og avdragsbelastning etter nærmere fastsatte regler i vertskommuneavtalen. Den utgiften Tvedestrand får på felles IKT-investeringsutgifter blir ført i driftsregnskapet.

I tillegg har hver kommune i samarbeidet egne IKT-investeringer til PC-er og nettverk. For Tvedestrand vil bevilgningen i planperioden bli benyttet til utskifting av PC-er for ansatte, nye klassesett PC-er til skolene, nettbrett til skolene, samt oppgradering av nettverk. Dagens PC'er ble anskaffet for mellom fem og ti år siden.

Kjøp av Tjenna legesenter, kjøp av bygg fra Fagelektro og Tjenna helsesenter (ombygging)

Kommunestyret vedtok i sak 21/2015 å kjøpe bygget der Tjenna legesenter holder til, og kjøpesummen ble fastsatt til 8 450 000 kroner. Videre vedtok kommunestyret i sak 116/2015 å kjøpe resten av det samme bygget, det vil si der Fagelektro har kontorer. Kjøpesummen for denne delen er 5 800 000 kroner. Begge kjøpene er vedtatt gjennomført i 2016, og det må derfor bevilges midler til kjøpesum og omkostninger. Kostnadsrammene foreslås til henholdsvis 8 700 000 kroner og 5 950 000 kroner.

I kommunestyresak 116/2015 ble det også orientert om planer for ombygging av Fagelektro-delen og eventuelt tilbygg. Tanken er å flytte helsestasjonen til dette bygget. I planperioden har en avsatt midler både til prosjektering, ombygging og tilbygg. Det er stor usikkerhet til beløpenes størrelse.

Kjøp av privat legehjemmel

Ved Tjenna legekantor er det i dag tre kommunale leger og én privatpraktiserende lege. For å få en mer helhetlig og enklere drift, ser rådmannen det som naturlig at den siste private hjemmelen blir kommunalisert. Den private legen har vist interesse for å bli kommunal. I

budsjettet er det innarbeidet midler til kjøp av legehjemmel, inklusive utstyr. Det avsatte beløpet (og kostnadsramme) er det samme beløp som en har kjøpt hjemler for tidligere.

Opprette 1,0 årsverk som prosjektleder

Som det fremgår av forslaget til budsjett, legges det opp til mange og store investeringer i planperioden. Behovet for prosjektledelse er større enn det kommunen har i dag. Det foreslås derfor å opprette 1,0 årsverk som prosjektleder fra 1.1.2016 innenfor ansvarsområdene til Plan, miljø og eiendom. Utgiftene finansieres over aktuelle investeringsprosjekter.

Ny barneskole i sentrum

Rådmannen foreslår at det bygges en ny barneskole i sentrum i planperioden. Konkret plassering av skolen er ikke fastsatt, men det er klart at det vil bli i Lyngmyrområdet. Dagens videregående skole på Lyngmyr har vært nevnt som aktuelt sted. Rådmannen mener at kommunen bør kjøpe dette området, enten til skole eller andre formål. Siden den nye videregående skolen først skal være klar høsten 2019, forutsettes det foreløpig at eventuelt kjøp vil skje i 2020.

I dag er det på de fleste trinn to paralleller på Tvedestrand skole. Med bakgrunn i bygging av ny E18 og kommunens mål om vekst i folketallet, mener rådmannen det bør bygges for tre paralleller. I tillegg må bygget utformes slik at en i fremtiden kan bygge på til en fire-parallellskole hvis det er behov for det.

Samlet er det anslått et areal på 5 000 kvadratmeter. I beregningene har en da regnet med tre paralleller på hvert trinn (1.-7.), samt lokaler for kulturskolen. Det er ikke regnet med ny idrettshall, da en forutsetter at Lyngmyrhallen kan benyttes. Med utgangspunkt i priser på skolebygg i andre deler av landet høsten 2015 er det anslått en samlet kostnad på 165 mill. kroner. Beløpet er høyst usikkert. Byggestart er forutsatt i 2018, med ferdigstilling til 1.8.2019. Dette er ett år senere enn i økonomiplanen for 2015-2018. Hovedårsaken til forskyvningen er en senere avklaring av plassering enn tidligere forutsatt.

Ny barnehage i sentrum

I økonomiplan 2015-2018 var det forutsatt at ny barnehage i sentrum skulle stå ferdig til bruk innen utgangen av 2018. Rådmannen tilrår nå at dette skyves ut i tid. Dette skyldes en endret overordnet prioritering av investeringene. Videre begrunnes forskyvningen med en mulig annen plassering enn tidligere tiltenkt. Fylkeskommunen har foreslått at kommunen bygger barnehage i samme område som den nye videregående skolen. Da kan både fylkeskommunen og kommunen trolig få redusert sine utgifter til grunnarbeider og infrastruktur. Det vises til egen sak i kommunestyremøtet i desember 2015 angående plassering av ny barnehage.

Kommunestyret vedtok å bevilge i alt 41 mill. kroner til prosjektet i perioden 2017-2019.

Ny videregående skole ved Mjåvann, diverse delprosjekter

Fylkeskommunen skal bygge ny videregående skole ved Mjåvann, og legger blant annet til grunn at kommunen skal bygge idrettshall, utendørs idrettsanlegg, veier og parkeringsplasser. Kommunen kan så leie dette ut til blant annet fylkeskommunen. Det er ikke fattet vedtak knyttet til dette enda. Rådmannen har valgt å legge inn midler til både tomtekjøp, infrastruktur, idrettshall og utendørs idrettsanlegg. Det er stor usikkerhet angående beløpenes størrelse. Kommunen vil også være berettiget til spillemidler til en del av disse anleggene. Slike tilskudd forventes etter planperiodens utløp. Foreløpige anslag kan tyde på spillemidler i størrelsesorden 20 mill. kroner.

Kommunestyret vil i 2016 bli forelagt en sak for å beslutte samlet omfang av idrettshallen, tomtekjøp og øvrige anlegg i Mjåvannområdet. Det må utarbeides en avtale mellom kommunen og fylkeskommunen vedrørende investerings- og driftsnivå, samt kostnadsfordeling.

Bevilgningen knyttet til idrettshall i 2016 kan benyttes til prosjektering.

Mjåvann, svømmeanlegg/folkebad

Fylkeskommunen har ikke signalisert behov for en svømmehall nær den nye skolen. Rådmannen har likevel valgt å legge inn midler til en slik investering i slutten av perioden. Kostnadene er høyst usikre. Kommunen vil kunne motta spillemidler til en svømmehall, også det trolig etter planperiodens utløp. Foreløpige anslag kan tyde på spillemidler i størrelsesorden 18 mill. kroner. *Kommunestyret vedtok å ikke bevilge midler til nytt svømmeanlegg/folkebad.*

Grendstøl, opparbeiding av nye næringsarealer

Kommunen har inngått avtaler med mange grunneiere om kjøp av tomter på Grendstøl. Kjøpene vil bli gjennomført i 2015 og 2016. I 2015-budsjettet skal det være avsatt nok midler til anskaffelsene. Det forutsettes at ubrukte midler fra 2015 vil bli overført til 2016.

Arealene må planeres og klargjøres for salg. Dette skjer i samarbeid med Statens vegvesen og arbeidet med ny E18. De årlige beløpene er angitt på usikkert grunnlag. Endelig beløp fastsettes i hovedsak etter forhandlinger med Statens vegvesen. Det må påregnes ytterligere kostnader etter planperiodens utløp.

Grendstøl, Aktiv rast, prosjektering og bygging

Ved avkjøringen fra ny E18 og til Tvedestrand skal det etableres en rasteplass og et serviceanlegg. Dette er i utgangspunktet Statens vegvesens ansvar. Kommunen har kommet med innspill om en aktiv rasteplass, der en både kan ha muligheter til aktiviteter og en informasjonspaviljong om Tvedestrand. Høsten 2015 startet arbeidet med et forprosjekt. Foreløpig foreslår rådmannen at det avsettes midler til en informasjonspaviljong og et aktivitetsanlegg. Det forutsettes også at en søker om eksterne midler til dette. Kommunen må eie de aktuelle anleggene for at det skal anses som en investeringsutgift.

Rådhuset, prosjektering av ombygging

Kommunestyret behandlet i sak 118/2015 grunnlaget for den videre prosjektering av bygningsmessige endringer på Rådhuset. I samme sak ble det vedtatt at tidspunkt for gjennomføring og fastsettelse av kostnadsramme skulle skje i økonomiplanen. Av prioriteringsmessige, kapasitetsmessige og økonomiske årsaker er det kun innarbeidet midler til prosjektering i denne økonomiplanen. En eventuell ombygging og utbygging vil i så fall skje etter 2019.

Havneutbygging

I 2015 er det i Byløft-regi utarbeidet en havneplan. Som en mulig oppfølging av planen er det kun innarbeidet til prosjektering, i 2019. Eventuelle midler til gjennomføring av investeringer må det tas stilling til etter 2019.

Nedre bydel, nytt offentlig toalett mv.

Det er behov for å bedre tilgangen på offentlig toalett i nedre bydel. Videre er det behov for dusjmuligheter og tilgang til vaskemaskin for gjestene i småbåthavna. Det tilrås å bygge om

nederste etasje i Familiehuset til dette formålet. Toalettene vil være tilgjengelige for allmennheten hele året, mens dusj og vaskemaskiner er forbeholdt båtgestene.

Kostnadsrammen settes til 600 000 kroner. I følge kommunens retningslinjer for kunstnerisk utsmykning skal 1 % av brutto kostnader ved byggeprosjekter avsettes til kunstnerisk utsmykning. Rådmannen legger til grunn at det likevel ikke gjøres for dette prosjektet, med bakgrunn i anleggets art.

Gjerder i barnehagene

Det er behov for å skifte gjerdene i de kommunale barnehagene, dette av sikkerhetsmessige årsaker. Behovet er mest prekært i Bøklia og Skriverstua, og disse prioriteres i 2016. I 2017 er det avsatt midler til Lyngbakken og Villa Utsikten. Samlet kostnadsramme settes til 800 000 kroner. *Kommunestyret vedtok å redusere bevilgningen til gjerder i barnehagene. Samlet bevilgning ble 200 000 kroner i 2016.*

Bil til vaktmestrene

Vaktmestrene er avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut, og det er derfor innarbeidet 150 000 til kjøp av én ny (brukt)bil hvert år i planperioden. Dette vil bety at hver bil skiftes ut hvert tiende år.

Kommunestyret vedtok følgende verbalpunkt: "Det må vurderes å kjøpe el-biler til vaktmestrene istedenfor bensin- eller dieslbiler."

Lyngmyr skole, nytt rense- og doseringsanlegg i basseng

Bruken av bassenget er mye større enn det som var forutsatt under renoveringen for noen år tilbake. Det samme gjelder behovet for rensing av vannet. I dag renses vannet ved bruk av klor og kullfilter. Det er ønskelig å endre på dette, til en rensing ved hjelp av UV-stråling og enklere dosering. Dette vil også lette driften av anlegget. Rådmannen tilrår at dette gjennomføres i 2016 innen en kostnadsramme på 250 000 kroner.

Songe skole, ballbinge

For å skjerme elevenes ballaktivitet fra annen aktivitet i skolegården, har Songe skole meldt inn ønske om å sette opp en ballbinge. Kostnadsoverslaget er på i alt 600 000 kroner, hvorav 400 000 kroner vil være betalte kostnader. Resten er verdi av dugnadsarbeid. Det er videre mottatt tilsagn om 295 000 kroner i spillemidler. I prosjektet forutsetter rådmannen at det er foreldreutvalget ved skolen som tar ansvar for dugnadsarbeidet. Den kommunale kostnadsrammen foreslås til 400 000 kroner.

Strannasenteret, skifte kjøleanlegg på kjøkkenet

Kjøleanlegget på kjøkkenet på Strannasenteret er gammelt og det er behov for utskifting. På dagens anlegg er det kjølevæske som ikke er tillatt brukt i fremtiden. For å kunne bruke tillatt kjølevæske må hele anlegget skiftes. Det tilrås gjennomført innen en kostnadsramme på 300 000 kroner.

SD-anlegg på Songe, Holt og Dypvåg skoler, samt Strannasenteret

I økonomiplanen for 2015-2018 var det innarbeidet midler til enøk-tiltak på Lyngmyr skole og Strannasenteret. Planen var da å installere varmepumper. Nye beregninger og ny informasjon tilsier at det er andre og bedre alternativer for enøk-tiltak. Nå anbefales det å anskaffe SD-anlegg (SD= sentral driftskontroll) i stedet. Et SD-anlegg styrer de tekniske innretningene i et bygg, blant annet temperatur og bruk av strøm.

I 2016 tilrås det anskaffet SD-anlegg på Songe, Holt og Dypvåg skoler innenfor en samlet kostnadsramme på 1 500 000 kroner. I 2017 foreslås det avsatt 1 300 000 kroner til samme anlegg på Strannasenteret. Skolene prioriteres i 2016, siden det er siste året med den statlige ordningen med rentekompensasjon for investeringer i skolesektoren.

Som det fremgår av omtale av driftstiltak er det innarbeidet innsparte strømutfgifter når anleggene er anskaffet.

Strannasenteret, ny heis

Norsk Heiskontroll har kontrollert heisen på Strannasenteret, og gitt pålegg om utbedring av mangler som følge av nye tekniske krav. Det ble bevilget 300 000 kroner til dette i 2015. Hvis ikke påleggene utbedres blir heisen stengt.

Nærmere utredninger viser at det gunstigste er å skifte ut heisen. Rådmannen tilrår derfor at det avsettes ytterligere 1 250 000 kroner i 2016, og at kostnadsrammen settes til 1 550 000 kroner.

Dypvåg skole, tilkobling avløp

Dypvåg skole er ikke tilkoblet det offentlige avløpsnett, siden det ikke er avløpsledning i nærheten. Som omtalt nedenfor, foreslås det å forlenge avløpsledningen i området. Dypvåg skole må da kobles på avløpsnett. Tvedestrand kommunes utgifter til dette (som bygnings-eier) er anslått til 150 000 kroner.

I budsjettet for 2015 var det avsatt midler til formålet. Disse ble fjernet i budsjettkontrollen pr. 2. tertial, og foreslås derfor ført opp igjen.

Dypvåg (skoleområdet), ny pumpestasjon og avløpsledning

I området ved Dypvåg skole er det i dag ikke kommunalt avløpsnett. Det foreslås å forlenge ledningen fra Rørkiltet til skoleområdet. I området er det om lag 15 husstander som kan kobles til, deriblant skolen. Dagens løsning er ikke tilfredsstillende miljømessig, så rådmannen foreslår å prioritere dette i 2016 innenfor en kostnadsramme på 3 000 000 kroner.

I budsjettet for 2015 var det avsatt midler til formålet. Disse ble fjernet i budsjettkontrollen pr. 2. tertial, og foreslås derfor ført opp igjen.

Hovedgata/Holgata, vann, avløp, vei, veilys og kunst

Formannskapet vedtok etter fullmakt i sak 48/2015 å fastsette kostnadsrammen for dette prosjektet til 25 283 000 kroner. Det er bevilget midler både i 2014 og 2015, og det som foreslås i 2016 tilsvarer beløpet som gjenstår før fullfinansiering.

Møllebekken, åpne ytre del

I revidert budsjett for 2015 er det avsatt 150 000 kroner til et forprosjekt i forbindelse med åpning av Møllebekken. Ved hjørnet av Rådhuset, over Møllebekken, er det en sprekk i gata. Dette må utbedres, og rådmannen foreslår da at en ser disse forholdene i sammenheng. Det foreslås derfor bevilget 300 000 kroner i 2016 til nærmere prosjektering. Kommunestyret vil bli forelagt en egen sak om prosjektet før de fysiske arbeidene igangsettes. Kommunen har også mottatt signaler om at en privatperson ønsker å gi en gave til prosjektet.

Bergsmyr, ny overvannsledning

Statens vegvesen skal bygge ny tilførselsvei fra Bergsmyrområdet til ny E18. Byggingen vil medføre overvannsproblemer. Vegvesenet vil ta deler av kostnadene, men kommunen må også sikre kommunale næringstomter i området. En holder på med undersøkelser og prosjektering i samarbeid med vegvesenet. Foreløpig kostnadsramme foreslås til 7 800 000 kroner.

Grendstøl, ny kommunal vei og vann- og avløpsanlegg

For å etablere infrastruktur i næringsarealene på Grendstøl, må det bygges både kommunal vei og vann- og avløpsanlegg i Ramsdalen. Videre er det behov for vann- og avløpsanlegg i øvrige deler av området.

Det er tidlig i planleggingsprosessen, og det er derfor vanskelig å angi konkrete kostnader. Rådmannen ser også behov for en bredere vurdering av hvilke områder en skal bygge ut først og hvordan en skal forvalte og avhende næringsområdene etter hvert som de er klare. Dette må en komme tilbake til senere. For å sikre prosjekteringsmidler er det innarbeidet i alt 600 000 kroner både i 2016 og 2017.

Grendstøl-Slotta, vann- og avløpsanlegg langs ny fylkesvei

Statens vegvesen skal bygge en ny fylkesvei fra Grendstøl til Slotta, den såkalte "genistreken". Langs denne veien bør det legges kommunale vann- og avløpsledninger. Dette bør gjøres både for å sikre vann og avløp til området langs veien og nærområdene, men også for å ha et alternativ mellom sentrum og indre deler av kommunen. Det er også en sikring av brannvann til den nye videregående skolen.

Mjåvann, vann- og avløpsanlegg langs fylkesvei til sentrum

Det kan være behov for å foreta arbeider på vann- og avløpsnett mellom Slotta og sentrum. Hvor veien til den nye skolen skal gå kan påvirke dette. Veitrasé er foreløpig ikke bestemt. For å vise et mulig behov er det lagt inn noe midler i 2017 og 2018. Dette vil en komme tilbake til i neste økonomiplan.

Mjåvann, vann- og avløpsanlegg fra ny videregående skole til sentrum

Kommunen må sikre vann og avløp til den nye videregående skolen ved Mjåvann. Det er avsatt midler til prosjektering i 2016, og bygging i 2018.

Ny barneskole, vann- og avløpsanlegg til tomtegrense

Som nevnt tidligere er ikke endelig plassering av ny barneskole avklart, men det blir i Lyngmyrområdet. Ledningsnett for vann og avløp må da utbedres. I dette prosjektet inngår ledningsnett frem til tomtegrense, mens vann og avløp innen tomtegrensen inngår i selve byggeprosjektet.

Vann, rehabilitering av ledningsnett mv. og Avløp, nye pumpestasjoner, oppgraderinger mv.

Kommunestyret vedtok i desember 2014 en rehabiliteringsplan for vann og avløp. Planen angir både konkrete tiltak, år for rehabilitering og kostnader. I denne økonomiplanen er den vedtatte rehabiliteringsplanen fulgt opp. Det forutsettes at ubrukte investeringsmidler fra 2015 overføres til 2016.

Nesheia III, nytt vannanlegg

Boligfeltet Nesheia III er under utbygging, og trenger økt vannforsyning. I tillegg er det for dårlig vannforsyning med tanke på brannsikring i Nes Verk-området når boligfeltet er utbygd.

Kommunestyret har vedtatt at det skal utarbeides en vann- og avløpsplan for nyanlegg i 2016, og rådmannen har derfor ikke lagt inn mange nye tiltak utenom Grendstøl og Mjåvann. Når den nye planen er ferdig må en komme tilbake til eventuelle forslag til nye investeringer. Behovet på Nes Verk er så tydelig at rådmannen velger å foreslå det også.

Teknisk drift, ny redskapsbærer

Deler av maskinparken som benyttes til brøyting er gammel og utsatt for feil ved så store påkjenninger som brøyting gir. I dag har en ingen reservemaskiner. Redskapsbæreren er snart så gammel at en kan forvente store reparasjonsutgifter. Det foreslås derfor å anskaffe en ny i 2017.

Skjærgårdstjenestens båt Terna, ny motor og drev

Statens naturoppsyn har anbefalte grenser for hvor lenge drevene og motorene i Terna skal benyttes før de skiftes ut. Hensikten er å sikre en optimal drift og mindre utgifter til vedlikehold. Det tilrås innarbeidet midler til ny motor og nye drev i 2017, og samlet kostnad er anslått til 1 500 000 kroner. Som omtalt under er det forutsatt inntekter ved salg av gammel motor, samt tilskudd fra Statens naturoppsyn på halve nettobeløpet. Kommunens samlede kostnad etter fradrag av merverdiavgiftskompensasjon er da anslått til 550 000 kroner.

Etablere parkeringsplass ovenfor Strannasenteret

Ovenfor Strannasenteret, langs riksveien, er det planert et område som kan benyttes som parkeringsplass. I dag er ikke plassen gruset, men rådmannen har innarbeidet 0,5 mill. kroner til dette i 2017.

Svarttjerndammen, utbedring

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert Svarttjerndammen med tanke på sikkerhet. Rapporten er ikke mottatt enda, men rådmannen har grunn til å tro at det er behov for utbedringer, og avsetter derfor midler i 2016. Det vil også være ubrukte midler i prosjektet fra 2015-budsjettet, som forutsettes overført til 2016.

Strannasenteret, utskifting av utstyr

Det er behov for utskifting av senger på flere avdelinger på Strannasenteret. Dette foreslås tatt over flere år. I tillegg foreslås det å anskaffe en ny ovn til kjøkkenet i 2016. Den gamle er gått i stykker og lar seg ikke reparere.

Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren

De siste årene har det vært mye fokus på og kommet nye muligheter for teknologiske hjelpemidler innen helse- og omsorgssektoren. Hjelpemidlene er et gode både for brukerne og de som yter tjenestene, i tillegg til at tjenesteyter har mulighet for en mer effektiv drift. Rådmannen vil legge frem egen sak for kommunestyret om utarbeiding av en strategisk plan for bruk av velferdsteknologi. Det foreslås avsatt 1,0 mill. kroner hvert år i planperioden for anskaffelse av utstyr. Bevilgningen er ført opp hos Omsorg og rehabilitering, men kan også benyttes til tiltak innen Oppfølgingsenheten.

Anskaffelse og bruk av velferdsteknologi er for øvrig en forutsetning for flere av de foreslåtte innsparingstiltakene på driftssiden for Omsorg og rehabilitering og Oppfølgingsenheten.

Biblioteket, anskaffelse av utlånsautomat

Det foreslås innkjøpt en utlånsautomat, slik at låntakerne selv kan håndtere utlån og innlevering av bøker. Dette vil bidra til en mer effektiv lånehåndtering, og frigjøre arbeidstid hos de ansatte til mer bibliotekfaglige gjøremål.

Dypvåg kirke, nytt orgel

Kommunestyret vedtok i sak 84/2014 å bidra med inntil 1,2 mill. kroner til anskaffelse av nytt orgel i Dypvåg kirke. Samlet kostnadsramme ble satt til 4,5 mill. kroner. Kostnader ut over kommunens bidrag dekkes av refusjon for merverdiavgiftskompensasjon og innsamlede midler. Kommunens bidrag er innarbeidet i 2016. Som følge av tilsagn om statlig rentekompensasjon vil kommunen om lag få dekket sine utgifter til renter og avdrag ved kompensasjon i løpet av 20 år etter at prosjektet er ferdig.

Holt kirkegård, verksted/lager/toalett

Dagens verksted på Holt er i en svært dårlig forfatning. Underetasjen står til tider full av vann, golvene er underdimensjonert i forhold til utstyr som trenger oppbevaring, samt at toalett og kontor/varmestue for ansatte er langt fra den standard som kreves i dag. I 2015 har fellesrådet startet med prosjekteringen. Kostnadene for nytt bygg er usikre, men det forslås avsatt 1 000 000 kroner i 2016.

Dypvåg kirke og Holt kirke, overrislingsanlegg

I 2015 har kirkelig fellesråd engasjert en konsulent til å lage et forprosjekt for overrislingsanlegg i Dypvåg og Holt kirker. Kostnadene til slike anlegg er foreløpig svært usikre, det kommer blant annet an på valgt omfang. En vil komme tilbake til kommunestyret når forprosjektrapportene foreligger.

Holt kirke, utskifting av bunnstokker mv.

Noen av bunnstokkene på Holt kirke holder på å råtne. I tillegg er det andre utvendige tiltak det er behov for å få gjennomført. Fellesrådet har engasjert et firma til å lage en rapport om behovene, og det vil bli lagd en plan for tiltakene. En vil komme tilbake til saken senere.

Tvedestrand gravlund, forprosjekt nytt seremonibyg

Kapellet på Tvedestrand gravlund er i dårlig forfatning. Videre er det meldt behov for et livssynsnøytralt seremonibyg ved gravlunden. Rådmannen foreslår 0,2 mill. kroner til et forprosjekt i 2018.

KLP egenkapitalinnskudd

Hvert år må kommunen betale egenkapitalinnskudd til KLP. De siste årene har innbetalingen økt noe, og en har videreført den trenden i investeringsbudsjettet.

Formidlingslån

Kommunene kan ta opp lån i Husbanken for videre utlån (formidlingslån/startlån) til innbyggerne. I hovedsak benyttes disse til å delfinansiere boligkjøp. Rådmannen har innarbeidet låneopptak på 12,0 mill. kroner hvert år i planperioden.

Kommunestyret ble i sak 45/2010 orientert om at kommunens avdrag på lån i Husbanken er større enn det en får innbetalt i avdrag fra kundene. Årsaken er hovedsakelig ulik løpetid på utlån og innlån. I tillegg har kommunen bokført tap på enkelte lån. Med bakgrunn i kommunestyresak 45/2010 har en harmonisert utbetalinger og innbetalinger noe. Det er likevel et

gap mellom innbetalinger fra kunder og de avdrag kommunen må betale til Husbanken. Det er innarbeidet 0,7 mill. kroner hvert år for å dekke denne forskjellen.

7.3 FINANSIERING AV INVESTERINGENE

Tabellen under viser hvordan investeringene i anleggsmidler er finansiert.

Finansiering av investering i anleggsmidler (hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Totalt	-61 938	-64 325	-244 775	-217 825
Tilskudd til investeringer				
Songe skole, spillemidler til ballbinge	-295			
Skjærgårdsbåten Terna, bidrag fra Statens naturoppsyn		-550		
Møllebekken, gave		-1 250		
Salgsinntekter				
Skjærgårdsbåten Terna, salg av brukt motor		-100		
Grendstøl, salg av næringsareal (netto, etter avsetning til fond)		-2 000	-2 500	-2 500
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer				
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer	-5 072	-6 965	-42 265	-39 935
Bruk av lån				
Øvrige investeringsutgifter	-56 571	-53 460	-200 010	-175 390

Kommunestyret vedtok i sakene 19/2013 og 109/204 salg av noe kommunal eiendomsmasse. Hittil er det kun solgt mindre tomteområder. Rådmannen har valgt å ikke føre opp inntekter fra slikt salg i budsjettet. Hvis noe blir solgt vil en komme tilbake til dette i tertialrapportene.

Kommunen har kjøpt mye areal på Grendstøl blant annet med tanke på utvikling til næringsformål. Hvor store inntektene vil være de ulike årene er det svært vanskelig å si noe om i dag. Det er innarbeidet salgsinntekter på 1,5 mill. kroner i 2016, 4,0 mill. kroner i 2017 og 5,0 mill. kroner årlig i 2018-2019. I 2016 foreslås hele beløpet avsatt til ubundet investeringsfond. Øvrige år foreslås halvparten avsatt til ubundet investeringsfond og halvparten til generell finansiering i investeringsbudsjettet. Dette vil redusere det årlige lånebehovet.

I slutten av planperioden er det lagt inn investeringsmidler til store investeringer i idrettsanlegg, vei og parkering på Mjåvann. Foreløpig har en beregnet full merverdiavgiftskompensasjon fra investeringene. Deler av anlegget skal leies ut, og da kan det bli en avkortning i kompensasjonen. Dette må avklares nærmere i løpet av 2016.

Generelt ubundet investeringsfond

Ved utgangen av 2015 er budsjettert saldo i generelt ubundet investeringsfond på 132 000 kroner. Rådmannen har verken foreslått bruk av eller avsetninger til fondet i 2016-2019.

Ubundet investeringsfond; aksjer og andeler

Antatt og budsjettert utvikling i dette fondet er (status medio november 2015):

Beløp i hele 1 000 kroner	2016	2017	2018	2019
Beholdning 1.1.	696			
Avsetning etter salg av næringsareal	1 500	2 000	2 500	2 500
Bruk, underdekning formidlingslån	-700	-700	-700	-700
Bruk, KLP egenkapitalinnskudd	-1 250	-1 350	-1 450	-1 550
Beholdning 31.12.	246	896	1 946	2 896

Kommunen har ikke lov til å låne penger til KLP egenkapitalinnskudd, kjøpe aksjer eller underdekning på formidlingslån. Det er derfor svært viktig at det avsettes midler til dette fondet. Hvis det ikke er midler i fondet, må for eksempel egenkapitalinnskudd KLP finansieres ved overføringer fra drift til investering.

7.4 UTVIKLING I LÅNEGJELD

Tabellen under viser budsjettert samlet lånegjeld (investeringslån og formidlingslån) ved utgangen av hvert år i planperioden, samt lånegjeld pr. innbygger. En har brukt innbyggertallet pr. 1.7.2015 for årene fremover, det vil si 6 045 personer. For 2015 har en brukt revidert budsjett, etter kommunestyrets vedtak i rapporten pr. 2. tertial. *Tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak.*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Samlet lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	317,5	336,5	388,6	435,3	626,4	785,9
Lånegjeld pr. innbygger, kroner	52 502	55 666	64 280	72 008	103 628	130 014

Investeringslånene må kommunen betjene selv. Formidlingslånene betjenes i stor grad ved innbetaling fra kommunens "lånekunder". Dersom en deler den samlede låneportefølje i investeringslån og formidlingslån har en følgende situasjon (*tabellen er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak*):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	248,2	263,3	306,3	344,3	527,1	678,6
Lånegjeld pr. innbygger, kroner	41 037	43 555	50 672	56 961	87 200	112 263
Formidlingslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	69,3	73,2	82,3	91,0	99,3	107,3
Lånegjeld pr. innbygger, kroner	11 445	12 083	13 576	15 012	16 390	17 711

I planperioden (2016-2019) øker samlet gjeld med 489,6 mill. kroner. Dette fordeler seg med 455,5 mill. kroner på investeringslån og 34,1 mill. kroner på formidlingslån. *Etter kommunestyrets vedtak øker samlet lånegjeld med 449,4 mill. kroner. Dette fordeler seg med 415,3 mill. kroner på investeringslån og 34,1 mill. kroner på formidlingslån.*

Den økende lånegjelden knyttet til formidlingslån gjør kommunen mer eksponert for risiko, da kommunen selv må dekke store deler av eventuelle tap.

KOSTRA har en indikator som heter netto lånegjeld i kroner pr. innbygger. Netto lånegjeld er der definert som langsiktig gjeld (utenom pensjonsforpliktelsene) fratrukket totale utlån som for eksempel formidlingslån og ubrukte lånemidler. Definisjonen av nøkkeltallet i tabellene over og i KOSTRA er dermed noe forskjellig. KOSTRA-indikatoren netto lånegjeld i kroner pr. innbygger var slik for 2014 (tall for 2013 i parentes) for utvalgte kommuner og kommune-grupperinger:

- Tvedestrand: 37 994 kroner (35 578 kroner)
- Arendal: 76 102 kroner (69 698 kroner)
- Risør: 77 784 kroner (73 178 kroner)
- Vegårshei: 57 535 kroner (55 856 kroner)
- Gjennomsnitt kommunene i Aust-Agder: 69 753 kroner (65 545 kroner)
- Gjennomsnitt kommunegruppe 10: 43 747 kroner (49 123 kroner)
- Gjennomsnitt alle kommuner u/Oslo: 54 837 kroner (54 687 kroner)

Det er benyttet konserntall, dvs. at kommunale foretak og interkommunale selskap er med i beløpene. Tvedestrand har en kommunal boligstiftelse som har lån til kommunale formål. Flere andre kommuner en sammenligner seg med har lån til slike formål i sine KOSTRA-tall.

8 ENHETER/ANSVARsområder

8.1 INNLEDNING

I dette kapitlet omtales alle enheter med følgende:

- Tjenesteområder - beskrivelse av tjenestene
- Nøkkeltall – økonomi og årsverk
- Nøkkeltall – aktivitetsnivå i tjenestene
- Målekart med tre fokusområder og resultatmål:
 - Bruker
 - Medarbeider
 - Økonomi
- Fokusområder

I tillegg gis det en kort omtale av ansvar 275 Kirke og trossamfunn.

I økonomitabellen under hver enhet er det angitt både brutto og netto driftsutgifter for 2015 og 2016. Kommunestyret vedtar nettorammer som budsjettildeling til enhetene. Bruttobeløpet er tatt med for bedre å synliggjøre den aktivitet og omsetning enheten står for. Sammen med tabellen for tjenestenivået burde dette gi et kort og oversiktlig bilde av aktiviteten i hver enhet.

Hver enhet har også oppgitt antall årsverk i 2015 og 2016. Antallet er pr. 31.12. de aktuelle årene, etter at alle foreslåtte tiltak er iverksatt.

Alle kommentarer og tabeller er oppdatert i tråd med kommunestyrets vedtak. Dette innebærer at blant annet aktivitetsdata er flyttet mellom enheter, som følge av at kommunestyret gjorde andre vedtak enn rådmannen hadde foreslått. Endringene er ikke skrevet i kursiv.

8.2 ANSVAR 210 RÅDMANN OG POLITISKE STYRINGSORGANER

TJENESTEOMRÅDER

Politisk virksomhet, revisjon og kontrollorganer, rådmann og stab, diverse fellesutgifter, salgs- og skjenkebevilgninger, koordinerende funksjon, interkommunal kommuneoverlege med Risør som vertskommune, beredskap, interkommunal IKT-DDØ, kultur, frivilligsentral og næring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	28 616	21 186			
Netto driftsutgifter	22 586	19 565	20 219	20 359	20 285
Antall årsverk	13,7	9,7			

Legetjenester er fra 01.01.2016 flyttet til ansvar 260 Familiehuset - RBU. Det medfører at budsjett og antall årsverk endres fra 2015 til 2016. For legetjenesten flyttes 5,1 årsverk. Ellers har politisk sekretariat på 0,5 årsverk blitt overført til dette ansvarsområdet fra Administrativ støtteenhet, og det har blitt en justering opp på politikerne med 0,1 årsverk og hovedtillitsvalgtordningen med 0,1 årsverk. Rådmannen foreslår i denne økonomiplanen å redusere stillingen koordinerende funksjon med 0,1 årsverk. Videre foreslås det å øke stillingen som nærings- og stedsutvikler med 0,5 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
Politiske styringsorgan, rådmann, koordinerende funksjon og fellesutgifter fordelt slik: • Politiske organ inkl. kontrollutvalg, eldreråd, råd funksjonshemmede, innvandreråd • Rådmann	Netto utgiftsramme på kr. 9,592 mill. Ordfører 1,0 årsverk, varaordfører 0,2 årsverk og øvrige politiske ledere 0,2 årsverk. Gjennomføre 8 politiske møterunder i året pluss 1 fellesmøte i Østre Agder. Organisere valg annethvert år. Nest valg er Stortingsvalget i 2017. Antall møterunder ble økt med én gjennom kommunestyrets vedtak. Rådmann, ass. rådmann, én rådgiver og politisk sekretariat totalt 3,5 årsverk. Overordnet strategisk ledelse, ressurs- og økonomistyring og personalledelse, samt planlegging, beredskap, kommunikasjon og drift av

• Koordinerende funksjon • Kommuneoverlege • Fellesutgifter	kommunen. Salgs- og skjenkebevilgningssaker. Rådgiver 0,6 årsverk. Redusert med 0,1 årsverk fra 2015. Systemansvarlig IP (individuell plan) og velferdsteknologi. Arbeider på systemnivå inn mot alle enheter. Funksjonen som folkehelsekoordinator må finnes annen løsning på fra 1.1.2016. Interkommunal kommuneoverlegetilling med Risør på 0,6 årsverk. Utgifter til kriseteamet m.m. Hovedtillitsvalgte (4 arbeidstakerorganisasjoner; utvalg for hovedtillitsvalgte) 1,5 årsverk og hovedverneombud 0,2 årsverk. Medlemskontingenter KS, Østre Agder, Agder felles-prosjekter, Kyst- og fjordkommunenettverk KS, Eiendomsskatteforum KS, Rådmannsforum KS, NHS m.fl. Interkommunal innkjøpsordning; OFA, samhandlingskoordinator Østre Agder og advokatutgifter.
IKT	Netto utgiftsramme på kr. 6,922 mill. Interkommunal IKT-enhet på Vegårshei som dekker drift av IKT i de 5 kommunene i øst-regionen med i underkant av 3 000 brukere (inkl. elever). Totalt 16 årsverk i den interkommunale IKT-enheten (DDØ); økning på 2 årsverk i 2016 knyttet til ordinær drift og utvikling. Driftsutgifter for alle kommunale fagsystemer innenfor IKT.
Næring	Samlet netto utgiftsramme på kr.1,024 mill. Nærings- og stedsrådgiver 1,0 årsverk fra 1.4.16 (økning på 0,5 årsverk) Tilskudd til interkommunalt næringsfond øst-regionen kr. 174.000, utgifter etablerersenteret kr. 75.000,- og turistinformasjon samlet med kr. 139.000,-.
Frivilligsentral	

I budsjettet er det blant annet avsatt følgende tilskudd innen kulturformål: Næs Jernverksmuseum 560 000 kroner, de fire andre "fyrtårnene" 163 000 kroner, idrett 175 000 kroner, lag og organisasjoner 50 000 kroner, barn/unge 20 000 kroner, Aust-Agder kulturhistoriske senter 155 000 kroner, Kanonjolla 12 000 kroner, vinteridrett Nes Verk 53 000 kroner og 17. mai-komiteen 45 000 kroner. Det er videre lagt inn 40 000 kroner til driftsutgifter ved Tvedestrand badepark. Ordningen med strandvert forutsettes finansiert med tilskudd og eventuelle gaver fra andre.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukertilfredshet kommune-styret 4,0 (1-5 hvor 5 er best). Svarprosent 100 %.	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1-5 hvor 5 er best). Sykefravær 4,0 %, hvorav 1,0 % er korttid.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

FOKUSOMRÅDER

Rådmannsnivå

- Strategisk ledelse, ressursstyring, kommunikasjon og beredskap
- Utvikle helhetlig bolig- og flyktningestrategi for kommunen
- Utvikle strategi for gevinstrealisering ved bruk av IKT og velferdsteknologi

Næring

- Strategisk næringsutvikling lokalt og regionalt
- Strategisk utvikling og salg av næringsareal

IKT-DDØ

- Utvikle felles IKT-strategi for DDØ og i kommunen
- Prosjektstyring

8.3 ANSVAR 215 ADMINISTRATIV STØTTEENHET

TJENESTEOMRÅDER

Administrativ støtteenhet (økonomiteam, personalteam, service-/dokumentsenter, interkommunalt skatteoppkreverk kontor og biblioteket) server enhetene i kommunene, samt yter tjenester til innbyggere og andre interessenter. Det inngår også fellesutgifter for enhetene, inkl. bedriftshelsetjeneste, i Administrativ støtteenhet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	14 805	14 641			
Netto driftsutgifter	11 740	11 737	12 307	12 107	12 307
Antall årsverk	17,6	18,3			

I budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2015 ble 0,5 årsverk i politisk sekretariat flyttet til 210 Rådmann og politiske styringsorganer.

Videre foreslår rådmannen å opprette en stilling som controller og prosjektøkonom fra 01.10.2016, samt 0,2 årsverk i økt stillingsressurs som biblioteksjef fra 1.1.2016.

Endringene omtalt over er lagt inn i årsverksoversikten for 2016.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
Team økonomi	3,2 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Regnskap, innfordring, økonomiplan, budsjett, tertialrapport og årsmelding.

	I tillegg foreslås det nytt 1,0 årsverk som controller/prosjektøkonom fra 1.10.2016. Hovedoppgaver er internkontroll, offentlige anskaffelser og økonomioppfølging i investeringsprosjekter.
Team personal	3 årsverk fordelt på 3 ansatte. Hovedaktivitet: Lønn, fravær, refusjoner, bistå i ansettelsesprosesser, pensjon, oppdatere reglement.
Team service- og dokumentsenter	3,4 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Arkiv, post, kommunens hjemmeside, valg, ansatt-portal, ekspedisjon og sentralbord.
Team skatt	4,8 årsverk fordelt på 5 ansatte (felles interkommunalt skatteoppkreverkontor for 5 kommuner i Øst-regionen). Hovedaktivitet: For alle 5 kommunene i øst-regionene; innfordring, arbeidsgiverkontroll (5 % av kommunens arbeidsgivere skal kontrolleres), skatteoppgjør, regnskap. I tillegg 0,2 årsverk som juridisk rådgiver, kun for Tvedestrand kommune.
HR-arbeid	IA-arbeid, HMS-håndbok, personalreglement og retningslinjer, veiledning og støtte til ledere og ansatte i personalsaker.
Biblioteket	Utlån av bøker, filmer mv.: 28 500 enheter Arrangementer/utstillinger: 20/10

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Skatt Fastsatte parametre gitt fra Skattedirektoratet til Skatt Sør (kontroll og innfordring)	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse internt Skatt Parametrene tas ut fra fagsystemet Sofie	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 75 % og score på 4,0 (skala 1-6). Skatt Oppfylle Skattedirektoratets krav på kontroll og innfordring.	Medarbeidertilfredshet; måltall 4,0 (skala 1-5). Måltall sykefravær 3 %, hvorav korttidsfravær 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

1. Internkontroll
2. Sykefravær i kommunen
3. Service

8.4 ANSVAR 229 TVEDESTRANDSKOLEN

TJENESTEOMRÅDER

Barneskoler i Tvedestrand, Vestre Sandøya, Holt, Dypvåg og Songe, ungdomsskole på Lyngmyr, SFO ved alle barneskolene, interkommunal kulturskole, ledelse og administrasjon av enheten, skoleskyss, voksenopplæring, undervisning til beboere på Englegaard asylmottak og Leirskolen AS.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	88 103	91 865			
Netto driftsutgifter	69 168	70 613	70 433	70 233	69 942
Antall årsverk	122,38	114,45			

I vedtatt budsjett for 2015 var det oppgitt 122,49 årsverk i enheten. Av kommentarene til oversikten fremgikk det at en var noe usikker på håndteringen av ansatte i permisjoner og deres vikarer. Muligens var det talt dobbelt i enkelte stillinger. Til sammenligning kan det nevnes at en i vedtatt budsjett for 2014 hadde 116,26 årsverk.

Endringen i årsverk fra 2015 til 2016 skyldes dels bortfall av salg av en gjesteelevsplass i Parkveien, dette utgjorde 1,5 årsverk. I tillegg er det flyttet arbeidsoppgaver tilsvarende 0,35 årsverk til Oppfølgingsenheten.

I tillegg til bevilgninger gitt gjennom tildelingsmodellen påvirker også fordelingen av avsetningen til elever med svært store behov og minoritetsspråklige elever antall årsverk. Volum av dette fremgår under. Videre vil også gjesteelever med behov for spesialundervisning påvirke årsverkene. Utgifter til disse betales av hjemkommunen.

I tallet for 2016 er det usikkerhet knyttet til Tvedestrand skole. Gjennomgangen av skolen som er påbegynt høsten 2015 vil fremskaffe sikrere tall.

Skolene får tildelt ressurser blant annet ut fra en tildelingsmodell som kommunestyret har vedtatt. Store deler av midlene blir fordelt etter antall grupper ut fra elevtall og fordeling av elever på årstrinn. Det presiseres at dette er en metode for tildeling av ressurser, og ikke bestemmende for hvordan skolen organiserer undervisningen. Antall grupper er angitt i tabellen under.

	Våren 2016	Høsten 2016
Lyngmyr	9	9
Tvedestrand	13	12
Holt	5	5
Dypvåg	5	7
Songe	5	5
Sum	37	38

Vestre Sandøya skole omfattes ikke av tildelingsmodellen. Både våren og høsten 2016 er det budsjettmessig bevilget midler tilsvarende to grupper.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

	Antall elever		Elever med skyss	Barn på SFO	Bevilgning til elever med svært store behov (1 000 kroner)		Bevilgning til minoritetsspråklige elever (1 000 kroner)	
	Våren 2016	Høsten 2016			2015	2016	2015	2016
Lyngmyr	214	199	132		1 300	1 000	1 036	1 036
Tvedestrand	232	235	54	60	1 500	1 000	631	631
Vestre Sandøya	17	16		15				
Holt	85	82	83	25	900	900		
Dypvåg	84	99	74	18		643		
Songe	73	74	32	22	600	643		
Sum	705	705	375	140	4 300	4 186	1 667	1 667
Parkveien *	13			3				
Kulturskolen	506	506						
Englegaard asylmottak	40	40						

* Elevene i Parkveien telles også med i antallet for Lyngmyr og Tvedestrand skoler.

Skoleåret 2014/2015 var det 76 elever med enkeltvedtak om spesialundervisning. Antallet er økt til 77 skoleåret 2015/2016.

Tvedestrandskolen vurderer å etablere et skoleprosjekt rettet mot målgrupper fra barnehagenivå og oppover. Det pedagogiske opplegget skal ta sikte på å vekke interessen for friluftsliv og naturopplevelser, samt øke den allmenne forståelsen for sammenhenger og mekanismer i nærmiljøet og naturen generelt. Prosjektet kan også sees i sammenheng med regjeringens forslag om én ekstra uke time i naturfag fra høsten 2016 i en av klassene på mellomtrinnet. Det vil være naturlig å søke samarbeid med eksterne aktører i et slikt prosjekt. En kommer nærmere tilbake til prosjektet i egen sak.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Elever/foresatte	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Skoleresultater	Sykefravær Medarbeidertilfredshet	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Nasjonale prøver og grunnskolepoeng	Sykefraværstatistikk Medarbeiderundersøkelse	Regnskap
Ambisjonsnivå	På nasjonale prøver er målet å ligge over landsgjennomsnittet i fagene matematikk, norsk og engelsk. Mål for grunnskolepoeng er 40.	Sykefravær på 6,0 %, hvorav korttid 1,5 %. På en skala fra 1 – 5 på medarbeiderundersøkelsen er målet 4.	Avvik +/- 0,5 fra netto budsjettramme

I tillegg til kvalitetsindikatorerne i tabellen over, vises det til egen sak til kommunestyret hvert år i juni med tilstandsrapport for Tvedestrandskolen.

FOKUSOMRÅDER

- Tverrfaglig samarbeid
- Ledelse
- Grunnskolepoeng og resultater på nasjonale prøver

8.5 ANSVAR 230 BARNEHAGEENHETEN**TJENESTEOMRÅDER**

Drift av de fem kommunale barnehagene Lyngbakken, Skriverstua, Bøklia, Villa Utsikten og Grotten, tilskudd til private barnehager, spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn, samt drift av enhetsleders kontor.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	44 293	44 757			
Netto driftsutgifter	37 775	38 215	38 497	39 147	40 197
Antall årsverk	52,1	52,1			

Behovet for spesialpedagogisk hjelp i barnehagealder har økt de to siste årene fra 19 til 40 barn. Dette medfører en økning tilsvarende ett årsverk assistent. Tiltaket er i private barnehager som medfører at antall årsverk ikke økes.

Det foreslås å redusere kapasiteten i barnehagene tilsvarende ni plasser fra høsten 2016. Foreløpig vet en ikke om det blir i kommunale eller private barnehager. Årsverksoversikten er derfor ikke justert som følge av dette.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Vi har i alt 394 godkjente (ikke nødvendigvis i bruk) barnehageplasser i kommunen. Fordelingen mellom de ulike driftsformene er som følger:

Godkjente plasser	2015	2016
Kommunale barnehager	260	260
Private barnehager	138	138
I alt	398	398

Medio august 2015 var det 297 barn i alderen 1 – 6 år som har barnehageplass i Tvedestrand kommune. Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager. Barn i alderen 3-6 år bruker en barnehageplass, mens barn i alderen 0-2 år bruker 2 barnehageplasser.

	Pr. 15. august 2015		Pr. 15. august 2015, omregnet til heltidsplasser i bruk
	Barn over 3	Barn under 3	
Kommunale barnehager	139	62	260
Private barnehager	68	28	117
I alt	207	90	377

Barnetallet pr. august 2015 er utgangspunktet for budsjett 2016. Rådmannen foreslår å redusere med ni plasser fra høsten 2016, det vil si at det budsjettmessig er lagt til grunn 377 plasser på våren og 368 plasser på høsten.

68 % av barna har barnehageplass i kommunale barnehager, og 32 % av barna har barnehageplass i private barnehager.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1-6	Medarbeiderundersøkelse Skala fra 1-5 Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Resultat: 3,8 – 5 Deltakelse: 65 %	Medarbeider Resultat: 3 - 4 Sykefraværstatistikk: Resultat totalt: 8 %, hvorav korttidsfravær: 2 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Tverrfaglig samarbeid
- Tidlig innsats
- Ledelse

8.6 ANSVAR 240 PLAN, MILJØ OG EIENDOM

TJENESTEOMRÅDER

Drift av alle kommunens bygninger (inkl. skoler, barnehager, helseinstitusjoner og Furøya). Boligkontoret, boligtilskudd og bostøtte, byggesaksbehandling, oppmålingstjeneste, planarbeid, reguleringsarbeid, havnevesenet, miljøvernarbeid, landbruksforvaltning og viltforvaltning. Prosjektavdeling for større prosjekter ved tekniske enheter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	36 864	36 268			
Netto driftsutgifter	20 664	20 588	21 248	20 648	20 298
Antall årsverk	32,35	34,21			

Økning i årsverk totalt = 0,66 hvorav renhold = 0,46 årsverk pga. økte vaskeoppdrag (legesenter og boligstiftelsen), og vaktmester 0,2 årsverk. Sistnevnte er egentlig ingen endring, var med i budsjetttrammen også i 2015, men var ved en feil ikke kommet med i ansattoversikten i 2015.

Rådmannen foreslår å øke med 0,2 årsverk planrådgiver i 1,0 årsverk som ingeniør/prosjektleder fra 1.1.2016. Kommunestyret vedtok økningen som planrådgiver fra 1.3.2016.

Av de samlede årsverkene i enheten vil 2,2 årsverk bli finansiert av investeringsprosjekter, jf. forslag fra rådmannen i denne økonomiplanen.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2015	2016
Byggesaksbehandling og tilsyn.	4- 500 saker. Gebyrinntekter 2,5 mill.	4-500 saker. Gebyrinntekter 2,4 mill. Redusert volum av større byggesaker.
Arealplanforvaltning	Høy aktivitet på kommunale planer i 2015.	Antatt mindre aktivitet i 2016.
Kart og oppmåling	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca. kr. 1 mill./år.	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca. kr. 1 mill./år (ambisiøst).
Eiendomsforvaltning	Salg av kommunale eiendommer prioritert.	Overlatt til Tvedestrand vekst
Boligfinansiering	Lån og tilskudd. 12- 15 millioner.	Lån og tilskudd. 12- 15 millioner.
Forretningsførsel boligstiftelse	Omsetning 13 millioner, 144 leiligheter, 5 styremøter + forvaltning av Olav Sverres vei.	Omsetning 13-14 millioner, 146 leiligheter, 5 styremøter + forvaltning av Olav Sverres vei.
Nybygg/investering	Mange nye prosjekter 2015, se egen oppstilling i driftstiltak og investeringstiltak 2015.	Mange nye prosjekter, se egen oppstilling i driftstiltak og investeringstiltak 2016.
Brygger og havneanlegg	Vedlikehold og drift 130 utleieplasser, gjestehavn og 12 kommunale brygger.	Vedlikehold og drift 130 utleieplasser, gjestehavn og 12 kommunale brygger.
Renhold	Vaskeareal 2015 19.400 m2.	Vaskeareal 19.800 m2.

Merknader til budsjettforslaget 2016:

- Ny prosjektavdeling for koordinering av alle større prosjekter under de tekniske enheter organisert under enhet for plan, miljø og eiendom f.o.m. høsten 2015.
- Det er lagt opp til økning av havneavgiften med 50%. Dette for å bli i stand til å øke servicen i havna, det vil si at også utgiftene økes (havnevert, Wifi etc.).
- I 2016 må det gjennomføres flere driftsprosjekter innenfor plan og drift.
- Utviklingen de siste to år tilsier at vi har lagt inn for store forventninger til inntekt fra byggesaksbehandlingen. Etter enhetens analyse er det risiko for at inntektene kan bli ca. kr. 300.000 lavere enn det som er lagt inn. Det er ikke lagt opp til økning av plan, byggesak eller oppmålingsgebyr.
- For strøm er det lagt inn en økning på 162.000 Tallet er beregnet etter gjennomgang med strømleverandør i vår felles innkjøpsordning for strøm.

Lovkrav og anbefalte normer for noen av tjenestene, sammenliknet med faktiske produksjon, se tabell nedenfor:

Tjeneste	Norm/krav	Faktisk saksb.tid pr. okt. 2015	2016, måltall
Byggesak enkle	21 dager	5 dager	10 dager
Byggesak andre	84 dager	16 dager	21 dager
Klagesaker	84 dager	70 dager	60 dager
Reguleringsplaner	Ingen	290 dager	280 dager

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	90 % av maks	90 % av maks Sykefravær 5 %, hvorav korttid 2,0 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Gjøre ny prosjektavdeling operativ for en hensiktsmessig oppgaveløsning.
- Gjennomføring av politisk vedtatte drifts- og investeringsprosjekter, herunder arealplanoppgaver.
- Prosjektstyring og avviksbehandling.

8.7 ANSVAR 245 TEKNISK DRIFT

TJENESTEOMRÅDER

Kommunalt verksted, kommunale veier, parkering, skjærgårdspark, brann-/feiervesen, parker, grøntareal og lekeplasser, miljøgruppa, Lyngmyr idrettsanlegg, kommunale badeplasser, tilskudd båtselskap, vann og avløp, kommunale avgifter, planarbeid.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	31 699	33 871			
Netto driftsutgifter	2 018	4 165	4 855	4 255	2 985
Antall årsverk	15,3	16,8			

På grunn av mange og omfattende prosjekter så vil mye av driftstid for ingeniører og administrasjon gå med til bistand i prosjektarbeid. Fagarbeidere vil også ha omfattende oppgaver i planarbeid for vann og avløp. Omstillingen betyr at tjenestetilbudet for Teknisk drift blir redusert. Enheten vil prioritere oppgaver innen vei, vann og avløp. Alle andre oppgaver vil få lavere prioritet.

I årsverkene for 2015 var det forutsatt å redusere med 0,5 årsverk fagarbeider på kommunale veier. Kommunestyret vedtok i 2015 at dette ikke skulle gjennomføres. Rådmannen foreslår i denne økonomiplanen å øke med 1,0 årsverk som ingeniør/prosjektleder fra 1.8.2016.

Av de 16,8 årsverkene i 2016 vil 0,6 årsverk bli finansiert av investeringsprosjekter, jf. forslag fra rådmannen i denne økonomiplanen.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2015	2016
Kommunalt verksted	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc.	Vedlikehold av 25 biler, to lastebiler, en traktor og maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere, etc.
Kommunale veier	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.	Brøyting/vedlikehold av 55 km vei, hvorav 30 km er asfaltert. Pluss 25 km grusveier i distriktene.
Kommunale parkeringsplasser	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 parkeringsplasser og parkeringskontroll av 435 plasser.	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 parkeringsplasser og parkeringskontroll av 435 plasser.
Vei-/gatelys	Vedlikehold av omkring 1 400 gatelys. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.	Vedlikehold av omkring 1 400 gatelys. En ekstern stilling delt med 8 kommuner, pluss egeninnsats.
Tilskudd båtselskap	Oppfølging av avtale.	Oppfølging av avtale.
Brannvesen	Oppfølging av avtale med brannvesen.	Oppfølging av avtale med brannvesen.
Feiervesen	Oppfølging av avtale med feiervesen.	Oppfølging av avtale med feiervesen.
Lyngmyr	Vedlikehold, vanning og merking	Vedlikehold, vanning og merking

idrettsanlegg	av baner.	av baner.
Park/grøntareal pluss lekeplasser	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.
Kommunale badeplasser	Vedlikehold og søppelhåndtering	Vedlikehold og søppelhåndtering
Miljøgruppa	Drive arbeidstreningstilbud.	Drive arbeidstreningstilbud.
Skjærgårdspark.	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre opp- drag for Statens naturoppsyn (SNO).	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre opp- drag for Statens naturoppsyn (SNO).
Vann	Ca. 115 km med kommunale vannledninger. Ett vann- behandlingsanlegg, 10 pumpe- stasjoner, tre høydebasseng. 2 400 abonnenter.	Ca. 115 km med kommunale vannledninger. Ett vann- behandlingsanlegg, 10 pumpe- stasjoner, tre høydebasseng. 2 600 abonnenter.
Avløp	Ca. 145 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 2 850 abonnenter.	Ca. 145 km med kommunale avløpsledninger. To renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 3 000 abonnenter.
Kommunale avgifter	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.
Planarbeid og saksbehandling	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene.	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene.
Tvedestrand Badepark	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 45 dagsverk pluss maskinbruk.	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 45 dagsverk pluss maskinbruk.
Rehabiliterings- planer vann og avløp	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp.	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. Innsats ca. 0,5 årsverk administrasjon, samt 0,5 årsverk fagarbeider.
Prosjekter	Prosjektgjennomføring og oppfølging av Hovedgata/Holgata, samt medvirkning i kommunes andre prosjekter. E18, ny VGS m.m.	Prosjektgjennomføring og oppfølging av Hovedgata/Holgata, samt medvirkning i kommunes andre prosjekter. E18, ny VGS m.m.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Få gjennomført en brukerundersøkelse.	Godt arbeidsmiljø. 3,5 poeng av 5 mulige. Totalfravær maks: 6,5 %, hvorav korttidsfravær: 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Jobbe videre med å redusere lekkasjer på vann- og avløpsnettet, gjennom å følge opp tiltakene i rehabiliteringsplanen for vann og avløp.
- God prosjektstyring – holde tidsrammer og budsjett.
- Holde veiene farbare.

8.8 ANSVAR 250 OMSORG OG REHABILITERING

TJENESTEOMRÅDER

Sykehjem (institusjon), hjemmehjelp og avlastningstjeneste, hjemmesykepleie, Dypvåg bofellesskap, personlige assistenter og støttekontakter for voksne og eldre, rehabiliteringstjenester, samt driftstilskudd til private fysioterapeuter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	97 593	97 809			
Netto driftsutgifter	77 202	80 529	81 029	80 029	79 529
Antall årsverk, herav:	119,8	116,5			
- Fast grunnbemanning	106,2	107,0			
- Faste årsverk til syke- og ferievikarer	9,5	9,5			
- Ressurskrevende brukere	4,1				

- Fast bemanning er redusert med 3,4 årsverk som en konsekvens av foreslått nedleggelse av Dypvåg bofellesskap fra 1.4.2016.
- 5,73 årsverk hjemmehjelp har vært knyttet til hjemmesykepleiens vedtak og er derfor flyttet til hjemmesykepleien fra 2016. Dette er en teknisk endring og påvirker ikke samlet antall årsverk.
- Årsverk for ressurskrevende bruker er medregnet i den faste grunnbemanningen og fremkommer ikke på egen linje fra 2016.

- Det er noe uklart hvor mye av faste 9,5 årsverk til ferie- og sykevikar som faktisk blir nyttet som vikarer og ikke inngår i grunnbemanningen. En oversikt på dette skal fremskaffes tidlig i 2016 som en del av gjennomgangen av enheten.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Sykehjem, omsorgsboliger og korttidshybler

Tjeneste	Plasser	Gjennomsnittlig belegg, måltall 2015	Gjennomsnittlig belegg, måltall 2016	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling, måltall 2016
Sykehjem	46	100 %	99 %	93,5 %
Omsorgsboliger	43	98 %	98 %	ikke aktuelt
Korttidshybler	11	80 %	80 %	60,0 %
Dypvåg bofellesskap	10	90 %	foreslås nedlagt	ikke aktuelt

Tabell 1: Tabellen definerer det aktivitetsnivået/kapasiteten som ligger til grunn for budsjett-rammen i 2016. Pasientene betaler ikke for avlastning og ikke den første måneden de har langtidsopphold på sykehjemmet. Dette forklarer forskjellen mellom totalbelegg og belegg med pasientbetaling.

På sykehjem og hybler har belegget vært lavere enn normalt i 2015. Dette har endret seg de siste månedene. Måltall settes lik normalen.

Hjemmetjenester

Tjeneste	Budsjetterte uketimeverk 2016	Budsjetterte vedtakstimer 2016
Hjemmesykepleien	1 497	898, med 60 % direkte pasienttid
Hjemmehjelp	261	209, med 80 % direkte pasienttid

Tabell 2: Forklaring: 1 uketimeverk = årsverk x 35,5 arbeidstimer. 1 vedtakstime = den tid som brukes til direkte pasientkontakt. Tabellen viser hvor mange vedtakstimer som kan gis innenfor budsjettramme og årsverk i 2016 (32,02 årsverk hjemmesykepleie+ 5,73 årsverk fra hjemmehjelp +4,5 årsverk natt+0,4 årsverk fra TUI – 0,47 innsparing årsverk = 42,18 årsverk). Bemanning på hybel er medregnet. Budsjetterte uketimeverk er brutto timeverk, dvs. at for å få frem «nettotid» til direkte pasientarbeid, må den enkelte ansattes arbeidstid som brukes til transport, dokumentasjon, møter, telefonkontakt m/pårørende mv. trekkes fra. Beregningene er foretatt som et estimat, beregnet ut fra at 60 % av uketimeverket går til direkte pasientkontakt. For hjemmehjelp er det tatt utgangspunkt i at 80 % av arbeidstiden går til direkte praktisk bistand i hjemmet.

I budsjetterte uketimeverk for hjemmesykepleien fra 2015, inkluderes fast ansatte vikarer. Når det gjelder budsjetterte vedtakstimer, har hjemmesykepleien gjennomført et begrenset tidsstudie for å få en bedre dokumentasjon på direkte pasientkontakt/direkte brukerrettet tid (DBT-tid). Det foreløpige resultatet av denne studien tyder på at DBT-tid stemmer mer med KS' erfaringstall fra flere kommuner enn det enheten tidligere har signalisert (75 %). Det vil

si at DBT-tid i vår tjeneste er et sted mellom 50 % og 60 %. I praksis betyr dette at hjemme-sykepleien innenfor sin bemanning kan håndtere et sted mellom 750 – 900 vedtakstimer.

- Ressurskrevende bruker: Enheten har evaluert tidsbruken hos ressurskrevende bruker. Vedtaket er betydelig redusert. Dette medfører redusert inntekt.
- Budsjettet for 2016: Utgangspunkt for budsjettet er revidert budsjett for 2015. Den faste grunnlønnen uten tillegg er nøyaktig utregnet. De andre postene er endret noe, men er satt utfra budsjetttramme og et revidert budsjett i 2015 som ikke holdt, noe som resulterer i svært usikre budsjettall.
- I 2016 skal det settes ned et ad hoc-utvalg for en gjennomgang av enheten.
- Administrativt vil bemanningen på de ulike avdelingene bli gjennomgått og sett opp mot aktiviteten i tjenesten. Tydeliggjøring av sammenhengen mellom fastlønn og vikarlønn, på tjenester med døgnbemanning, blir da en viktig del av gjennomgangen.

Avdeling for tildeling, utvikling og innovasjon (TUI)

	Antall brukere 1.1.2015	Antall brukere 2016
Brukere registrert med fysioterapi individuelt: undersøkelse/behandling	112	100
Gruppetilbud: 1) Lavterskel trimgruppe for eldre m/varierende grad av funksjonssvikt	32	30
2) Trening for mennesker m/kronisk lungelidelse	8	7
Antall aktive brukere m/utlånte hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen	653	650
Treningstilbud til kommunens ansatte	63	77
Friskliv		45
Hverdagsrehabilitering		45
Tverrfaglig tildelingstjeneste		402 vedtak
Helsefremmende hjemmebesøk		25

Tabell 3: Tabellen definerer det aktivitetsnivå/kapasitet som ligger til grunn for budsjett-ramme og årsverk i 2016. Tallene er basert på status oktober 2015.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomføre og evaluere brukerundersøkelse. Score på 4 (skala 1-6).	Medarbeidertilfredshet 4+ Sykefravær: Totalt 9 %, hvorav 2 % er korttids- fravær.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

FOKUSOMRÅDER

- Evaluering av den nye organiseringen, og gjennomgang av enheten.
- Rekruttere kvalifisert personell til ledige stillinger.
- Anskaffe og implementere velferdsteknologi.

8.9 ANSVAR 255 OPPFØLGINGSENHETEN

TJENESTEOMRÅDER

Dagsenter med aktivitets- og arbeidstrening, voksenopplæring for utviklingshemmede, botilbud for utviklingshemmede over 18 år, avlastningstilbud til barn og unge, oppfølging av personer med rusavhengighet, psykisk helse og privat rusbehandling.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	32 984	34 204			
Netto driftsutgifter	30 148	30 876	31 706	32 006	32 006
Antall årsverk	45,39	46,79			

- Reduksjon med ett årsverk i 2015 som effektiviseringstiltak for innføring av velferdsteknologi i Olav Sverres vei og psykisk helse.
- Økning med ett årsverk fra 1.4.16 som følge av for lav ramme i Olav Sverres vei til enkeltbruker.
- Økning med 0,4 årsverk fra 1.1.16 til avlastning for barn.
- Øking med ett årsverk fra 1.8.16 for dagtilbud i barnehage for sterkt funksjonshemmet barn.

Enheten overtar ansvar fra Tvedestrand skole for funksjonshemmet ungdom som tidligere har hatt et SFO-lignende tilbud i Parkveien. Det følger dessverre ingen ressurser med fra Parkveien, dette vil evalueres i løpet av året.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjeneste	2015		2016	
	Budsjetterte uketimer	Antall brukere pr. 2. tertial	Budsjetterte uketimer	Estimat antall brukere
Tjenester til utviklingshemmede	654	19	680	20
Avlastningstjenester	205,5	6	219	7
Rus og avhengighet	85	63	85	63
Psykisk helse	196	102	196	102
Aktivitet og arbeidstrening		127		127
Tve Pro	52	4	52	6
Brukerstyrt personlig assistent	11	1	11	1
Omsorgslønn, antall/timer	6/21	3/13	3/13	3/13
Støttekontakt, antall/timer	19/46	19/55	46	19

Enheten er preget av at behov kan komme raskt og at det kan skje endringer i behov som er vanskelig å planlegge for. I 2016 vil det være flere barn med store hjelpebehov som trenger tjenester enn i 2015. Behovet her kan endre seg raskt og at det også kan komme flere i løpet av 2016 enn hva vi vet pr. d.d.

Det kan være personer med utviklingshemming kan trenge tjenester i bolig løpet av året, men det foreligger ingen søknader som gjør at vi konkret kan planlegge tiltak. Kartlegging viser at det sannsynligvis vil bli et behov i løpet av inneværende økonomiplanperiode.

Konsekvensene av samhandlingsreformen for psykisk helse og rus og avhengighet er enda uviss, men det kan forventes ytterligere press på tjenestene.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Måltall 2,7 (skala 1-4)	Medarbeidertilfredshet måltall 3,7 (skala fra 1-5). Sykefravær: 9,5 %, hvorav korttid: 1,8 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

Sammenligningsgrunnlag sykefravær: Snitt for sykefravær i Risør for ansatte i turnus og i helsetjenestene er 11,7 %.

FOKUSOMRÅDER

- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
- Iverksette bruk av velferdsteknologi i psykisk helse og tjenester til utviklingshemmede.
- Fullføre planlegging av trinn 2-boliger til personer med avhengighetsproblematikk.

8.10 ANSVAR 260 FAMILIEHUSET – RESSURSSENTER FOR BARN OG UNGE

TJENESTEOMRÅDER

Helsestasjon med leger og jordmor, fritidsklubbtilbud, legetjenester, interkommunalt barnevern der Gjerstad er vertskommune, helse- og omsorgstjenester til barn og unge, interkommunal pedagogisk/psykologisk tjeneste (PPT) der Risør er vertskommune, interkommunalt krisesentertilbud der Arendal er vertskommune, ungdomsrådet og ansvar for helsetilbud til enslige mindreårige på Englegaard.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	21 608	31 399			
Netto driftsutgifter	20 164	24 307	25 020	24 544	25 248
Antall årsverk	13,54	14,3			

Det foreslås endringer i enhetens ansvarsområde i 2016, og dette påvirker antall årsverk. Endringen fra 2015 til 2016 forklares under.

Reduksjon i årsverk:

- 6,2 årsverk overføres til interkommunalt barnevern.

Økning i årsverk:

- 5,06 årsverk innen legetjenester, overført fra Rådmann og politiske styringsorganer.
- 1,0 årsverk som kommunal lege ved Tjenna legekantor, kjøp av privat hjemmel.
- 0,9 årsverk fra 1.1.2016 for å yte helsetjenester til asylsøkerne i mottaket på Englegaard.

Rådmannen foreslår også å øke antall legehjemler med én fra 1.9.2016. Det er ikke avklart om det blir en privat eller kommunal hjemmel. Årsverket er derfor ikke med i oppsettet over. Kommunestyret vedtok at hjemmelen skulle økes 1.1.2017.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I ENHETEN/TJENESTENE

Tjeneste	2016
Helsestasjon og jordmortjeneste	
Antall konsultasjoner jordmor /"nygravide"	400/60
Antall fødsler	60
Antall konsultasjoner helsestasjon 0 - 18 år	2 500
Helse- og omsorgstjenester til barn og unge	
Omsorgslønn	3 barn, 21 vedtakstimer pr. uke
Støttekontakt	18 barn, 67 vedtakstimer pr. uke
Familieavlastning, helger	11 barn, 14 vedtakstimer pr. uke
Helsetilbud til enslige mindreårige på Englegaard	
Antall ungdommer	40
Legetjenester	
Kommunale leger, listenivå, antall	3 600
Private leger, listenivå, antall	4 225
Interkommunal legevakt i Arendal	Deltar
Fritidsklubbtilbud	
Aktivitetsskvelder for ungdom	2 ettermiddager/kvelder pr. uke

Gjerstad kommune er vertskommune for barneverntjenesten fra og med 01.01.16. En tar sikte på å komme tilbake i budsjettet for 2017 med nøkkeltall på antall meldinger, antall barn i

hjelpetiltak i eget hjem, antall barn i hjelpetiltak utenfor eget hjem og antall barn kommunen har omsorgen for. Medio 2015 var omfanget av dette henholdsvis 34, 112, 12 og 12.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1 til 4.	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Score på 2,5 – 4 og “litt enig”	Score på minst 4,0 Sykefravær totalt: 7,0 %, hvorav korttid: 2,0 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Videreføre “Familiehusmodellen”, med nye tjenestetilbud i enheten.
- Følge opp / samarbeide med interkommunal barneverntjeneste.
- Tverrfaglig samarbeid.

8.11 ANSVAR 265 NAV

TJENESTEOMRÅDER

NAV-kontor, økonomisk sosialhjelp, kommunal flyktningetjeneste, kvalifiseringsprogrammet og attføringsbedrifter.

I denne omtalen har vi kun rapportert på den delen av NAV-kontoret som er kommunal. De statlige oppgavene som ligger til NAV-kontoret er ikke kommentert. Det gjør at vi ikke får frem kompleksiteten i kontorets oppgaver. NAV Tvedestrand har et statlig målekort der det månedlig rapporteres på 27 parametere, herav er tre kommunale.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	21 666	24 867			
Netto driftsutgifter	19 597	22 782	28 202	30 227	30 447
Antall årsverk	8,6	10,4			

Fra 1.1.2016 er det økt med 0,8 årsverk som følge av kommunestyrets vedtak om å øke bosettingen av flyktninger til 15 hvert år i planperioden. Som følge av rådmannens forslag om å øke bosetting av flyktninger til 30 hvert år, økes bemanningen med ytterligere 1,0 årsverk fra 1.8.2016.

Som følge av reduksjon i Kvalifiseringsprogrammet med kr. 700 000 og reduksjon i sosialhjelpsutbetalinger på kr. 500 000 vil det være en budsjettert forventning om at NAV skal

redusere brukerrelaterte utbetalinger med 1 200 000. Med de usikkerhetene som ligger i dagens arbeidsmarked og hvordan det vil utvikle seg kan dette kravet bli vanskelig å innfri. Økende arbeidsledighet vil oftest medføre økt utbetaling av sosialstønad og økt pågang på økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

	2015	2016	Kommentar
Kvalifiserings-programmet	14 deltakere som mål. Det har vært i snitt 9 deltakere.	10 deltakere.	Kvalifiseringsprogrammet innvilges etter søknad. Det kan innvilges personer i yrkesaktiv alder som har vesentlig nedsatt arbeid- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold. I 2015 var det i snitt 9 deltaker i kvalifiseringsprogrammet. Dette er en trend vi har sett over tid, så reduksjonen er en tilpasning til virkeligheten.
Økonomisk sosialhjelp	Antall som lever av sosialstønad er redusert fra 31 i januar til 26 i august. Av disse er henholdsvis 10 i januar og 5 i september under 25 år. De som er under 25 er på vei inn i aktivitet, eller i aktivitet på sosialstønad.	Redusere ytterligere i antall som lever på sosialstønad. Målet er at færre enn 26 personer skal leve av sosialhjelp. Spesielt fokus på unge, her er aktivitet et prioritert område. Målet er at færre enn fem personer under 25 år skal leve av sosialhjelp.	Økonomisk sosialhjelp er fellesbegrep på alle stønader under sosialkontoret. Livsopphold gis til de som ikke har annen inntekt, og som i hovedsak lever av sosialstønad. Supplerende gis til de som ikke har nok til eget livsopphold, husleie, strøm og til bidrag til andre utgifter.
Kommunal flyktningetjeneste		Bosette 30 personer, i tillegg kommer eventuelle familie-gjenforeninger. Antall flyktninger med integrerings-tilskudd, inkl. barn er 64.	

I 2014 ble det i gjennomsnitt utbetalt 780 000 kroner pr. måned i kvalifiseringsstønad og sosialhjelp utenom til flyktningene. I opprinnelig budsjett 2015 var tilsvarende beløp 687 000 kroner, og rådmannens forslag til budsjett 2016 utgjør 612 000 kroner.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Statlig brukerundersøkelse – skala fra 1 til 6	Statlig medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Tertialrapport Regnskap
Ambisjonsnivå	Score som fylkesgjennomsnitt	Score på: 4,5 (skala 1 – 5) Sykefravær: under 6 % samlet, herav under 3 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

Brukerundersøkelsen besvares av brukere som er i veiledningssenter på NAV. Her vil svarene være grunnlagt i både statlige og kommunale oppgaver.

Medarbeiderundersøkelsen omfatter både statlig og kommunalt ansatte.

FOKUSOMRÅDER

- Færre unge under 25 år som mottar sosialhjelp.
- Redusere utbetalinger av økonomisk sosialhjelp.

8.12 ANSVAR 275 KIRKE OG TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN

TJENESTEOMRÅDER

Tilskuddet til Tvedestrand kirkelig fellesråd går til å dekke de utgiftene som fellesrådet har ansvaret for etter kirkeloven. Det gjelder blant annet:

- Kirkelig administrasjon.
- Kirker (bygninger og kirkelige handlinger utenom prestens lønnsutgifter).
- Kirkegårder.

Tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn følger av nivået på tilskudd pr. medlem til Den norske Kirke og det enkelte tros- og livssynssamfunns medlemstall.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto driftsutgifter	4 867	4 632			
Netto driftsutgifter herav:	4 717	4 482	4 857	4 757	4 557
- Tvedestrand kirkelig fellesråd	4 111	3 859	4 284	4 184	3 984
- Ungdomsprest	50	50			
- Andre tros- livssynssamfunn	556	573	573	573	573

8.13 ANSVAR 280 TILLEGGSBEVILGNINGER, LØNNSOPPGJØR OG PREMIEAVVIK

Ansvar 280 er ikke noen egen enhet i kommunen, men et ansvarsområde for føring av enkelte fellesutgifter, budsjettering av avsetninger mv. Rådmannen har ansvar for å følge opp dette ansvarsområdet. Nedenfor spesifiseres og omtales de ulike bevilgningene på ansvarsområdet.

Ansvar 280 Tilleggsbev., lønnsoppgj. og premieavvik (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2015	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Tilleggsbevilgninger kommunestyret	600	1 615	100	100	100
Tilskudd til innsamlingsaksjonen	5	5	5	5	5
Kompetanseheving, fellespott	300	300	300	300	300
Lønnavsetningsposten (lønnsoppgjøret i 2016)	3 900	5 500	5 500	5 500	5 500
Premieavvik KLP	-11 485	-11 610	-11 610	-11 610	-11 610
Premieavvik SPK	165	-690	-690	-690	-690
Amortisering av tidligere års premieavvik KLP	5 157	4 970	4 970	4 970	4 970
Amortisering av tidligere års premieavvik SPK	-176	-25	-25	-25	-25
Innbetaling til Norsk Pasientskadeerstatning	200	200	200	200	200
Avsetning til tap på krav	50	50	50	50	50
OU-midler til Kommunenes Sentralforbund, netto	340	340	340	340	340
Øke antall flyktninger fra fem til ti, økte utg. skole/barnehage	110				
Flyktninger familiegjenforening, økte utg. skole/barnehage	110				
Effektivisering ledelse/administrasjon: Plan, miljø og eiendom og Teknisk drift	-100				
Brukerstyrt personlig assistent, avsetn. for evt. økte utgifter			200	200	200
Tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep	16	16	16	16	16
Støtte til Spaniaturs for elever innen helse- og sosialfag	10				
Eiendomsskatt, utgifter ved innføring og til taksering av eiendommer		600	1 000		
Totalt	-798	1 271	356	-644	-644

Flere poster er selvforklarende eller omtalt tilstrekkelig over, derfor kommenteres ikke alle poster her.

Tilleggsbevilgninger kommunestyret

Bevilgningen til kommunestyrets disposisjon er innarbeidet på samme nettonivå som i økonomiplanen for 2015-2018.

Kommunestyret vedtok å øke bevilgningen i 2016 med 1 515 000 kroner, og hadde følgende merknad til bevilgningen: "Partiene ser nødvendigheten av en så stor tilleggsbevilgningspost for å være i stand til å håndtere bl.a. skolegjennomgangen og evt. nedleggelse av Dypvåg bofellesskap på fritt grunnlag."

Kompetanseheving

Midlene som er avsatt til kompetanseheving gjelder midler til fellestiltak eller til fordeling etter særskilt vurdering av rådmannen. I tillegg til disse midlene har alle enheter midler til kompetanseheving innenfor sine budsjettrammer.

Lønnsavsetningsposten

Ved beregning av lønnsavsetningsposten for 2016 har en i utgangspunkt benyttet statsbudsjettets forutsetninger om en årslønnsvekst på 2,7 %. Overhenget fra 2015 er anslått til 0,6 %, slik at det er rom for et tillegg og lønnsglidning i 2016 på 2,1 %. Avsetningen til lønnsavsetningsposten skulle etter dette vært 6,1 mill. kroner.

Rådmannen legger til grunn at lønnsoppgjøret i 2016 blir på 2,5 %, det vil si noe lavere enn forutsatt i statsbudsjettet. Dette foreslås blant annet med utgangspunkt i stramme økonomiske tider i Norge. Med lønnsvekst på 2,5 % er det rom for tillegg og lønnsglidning på 1,9 %, og lønnsavsetningsposten kan reduseres til 5,5 mill. kroner. Avsetningen fordeles på enhetene etter hvert som konsekvensene av lønnsoppgjøret i 2016 er kjent.

Pensjon og premieavvik

I midten av september 2015 mottok kommunen brev fra KLP med anslag på hva en må innbetale i pensjonspremie i 2016. Prognosene viser en reduksjon sammenlignet med det som er innarbeidet i budsjett 2015. Da var det lagt inn en premiesats på 19,15 %, mens det en vil belaste gjennom året i 2016 er 18,9 %. Anslaget for premieavvik økes noe.

En har også mottatt informasjon fra Statens Pensjonskasse (SPK) med prognoser for 2016. Beregningene for dette området viser at en kan redusere premiebelastningen fra 11,55 % i 2015 til 11,15 % i 2016. Anslaget for premieavvik endres fra utgift til inntekt.

De senere årene har en sett store endringer gjennom året i KLPs anslag på innbetalingsbeløp fra kommunene og årets premieavvik. Det er derfor grunn til å presisere at det er stor usikkerhet på området.

Bokførte premieavvik skal senere kostnadsføres med enn lik andel over flere år. Til og med 2010 har dette vært fordelt over 15 år, mens det fra 2011 ble endret til ti år. Fra 2014-avviket skal en benytte sju år. Amortisering av tidligere års premieavvik er beregnet med utgangspunkt i informasjon pr. september 2015. Det er usikkerhet også på dette området, siden premieavvikene for 2015 ikke blir kjent før i januar 2016.

OU-midler til Kommunenes Sentralforbund (KS)

Kommunen må hvert år innbetale et visst beløp pr. ansatt til opplæringsfond i KS. Ansatte betaler selv litt av dette gjennom månedlig trekk i lønnen. Kommunen har likevel nettoutgifter på området, og beløpet er anslått til 340 000 kroner i 2016.

Tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep

Ved behandlingen av økonomiplanen for 2015-2018 vedtok kommunestyret å bevilge 16 000 kroner i tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep. I tråd med kommunestyrets vedtak er det lagt inn midler alle årene i planperioden.

8.14 ANSVAR 281 RESSURSBANK

I forbindelse med omstillingsprosessen i 2008 ble det etablert en ressursbank (stillingsbank) for håndtering av overtallige. Det var lagt opp til også å samordne ledige stillinger med fast ansatte som eventuelt var blitt overtallige. Pr. høsten 2015 er det ikke kjente behov for planperioden.

De foreslåtte budsjettrammene for 2016-19 vil kunne innebære reduksjon av antall årsverk på noen få fagområder og økning på andre. Rådmannen legger til grunn at de bemanningsmessige endringene kan gjennomføres uten ekstra utgifter i ressursbanken.

VEDLEGG 1

KOMMUNELOVENS REGLER OM ÅRSBUDSJETTET OG INFO OM ROBEK

Kommunelovens regler om årsbudsjettet finner vi i paragrafene 45-49. I korte trekk sier loven blant annet følgende:

- Kommunestyret skal innen årets utgang vedta budsjettet for kommende år etter innstilling(er) fra formannskapet. Det kan fremmes flere alternative forslag fra formannskapet, m.a.o. ikke bare én innstilling. Men hvert enkelt forslag eller innstilling skal tilfredsstille de krav som forskriften stiller opp. Det kan ikke fremmes ufullstendige forslag, f.eks. forslag som kun gjelder deler av kommunens virksomhet, eller forslag som ikke er i balanse.
- Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens inntekter og bruken av disse. Budsjettet skal være realistisk og i balanse. Budsjettendringer vedtas etter innstilling fra formannskapet.
- Kommunestyret kan ikke delegere sin budsjettmyndighet. Endringer i forhold til det rammebudsjettet kommunestyret vedtar må legges frem for kommunestyret til behandling.
- Fylkesmannen skal ikke godkjenne budsjettet/ låneopptak, men det utføres en såkalt betinget kontroll. Kommuner som ikke tilfredsstiller krav i lov og forskrift, vil bli registrert i et offentlig register, ROBEK-listen (ROBEK = Register om betinget godkjenning og kontroll).
- Det som fører til at en kommune kommer på ROBEK-lista er om en har et årsbudsjett eller økonomiplan som ikke er i balanse, om et regnskapsmessig underskudd ikke er dekket innen året etter at regnskapet er lagt fram, eller at en ikke følger en vedtatt plan for dekning av underskudd. Fylkesmannen i Aust-Agder har i brev av 29.09.2011 gitt følgende presisering; "Et budsjettert driftsunderskudd som er forutsatt finansiert gjennom "uspesifiserte innsparinger" gir grunnlag for registrering i ROBEK. "Uspesifiserte innsparinger" anses ikke som noen inntekt ved denne vurderingen."

Er en kommune på ROBEK-lista får det den konsekvens at vedtak om opptak av lån eller vedtak om langsiktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre kommunen utgifter ut over de fire neste budsjettår, ikke er gyldig før det er godkjent av fylkesmannen.

VEDLEGG 2

EIENDOMSSKATT – BEREGNING AV ØKONOMISK EFFEKT

Prognose for eiendomsskatt - Tvedestrand kommune	Antall enheter	Gjennomsnittlig takst-grunnlag pr. enhet	Prognose taksgrunnlag	Sats eiendomsskatt	Gj.sn.skatt pr. bolig
Det legges til grunn ca. 4 500 boenheter i Tvedestrand.					
Det legges til grunn ca. 3 500 boliger og ca. 1 000 fritidseiendommer. Det tas utgangspunkt i	3 500	1 300 000	4 550 000 000	Boliger	
Skatteetatens vurderinger ved verdifastsettelsen av primærboliger, mens det må gjennomføres en taksering til markedsverdi for fritidseiendommer.	1 000	1 000 000	1 000 000 000	Fritid	
Alternativt takseres alle eiendommene.	4 500	1 233 333	5 550 000 000	Gj.sn. -Sum	
Satsgrunnlag 2 - 7 o/oo.					
Kan maks. økes med 2 o/oo pr. år.					
Alle tallene er beheftet med stor grad av usikkerhet.					
Prognose maks. eiendomsskatt første året			11 100 000	2,00	2 600
Prognose takseringsutgifter første året fritid	1 000	2 000	-2 000 000		
Nettoinntekt første året			9 100 000		
Prognose takseringsutgifter første året bolig og fritid	4 500	1 500	-6 750 000		
Nettoinntekt første året med taksering alle eiendommer			4 350 000		
Prognose maks. eiendomsskatt andre året			16 650 000	3,00	3 900
Prognose maks. eiendomsskatt tredje året			22 200 000	4,00	5 200
Prognose maks. eiendomsskatt fjerde året			27 750 000	5,00	6 500
Prognose maks. eiendomsskatt femte året			33 300 000	6,00	7 800
Prognose maks. eiendomsskatt sjette året			38 850 000	7,00	9 100

VEDLEGG 3

DRIFTSBUDSJETT VANN, AVLØP OG FEIING 2015-2019

	R2014	Anslog 2015	2016	2017	2018	2019
3400/3450 VANN						
Direkte driftsutgifter - Variabel del	2 406	3 185	3 025	2 625	3 435	2 635
Lønnsutgifter - Variabel del	1 889	1 532	2 588	2 748	2 748	2 948
Fordelte maskinutgifter - Variabel del	333	352	380	380	380	380
Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del	326	326	326	326	326	326
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	1 225	1 020	1 135	1 285	1 535	2 130
Fordelte avskrivninger - Fast del	1 815	1 820	1 910	2 080	2 320	2 685
Sum driftsutgifter	7 994	8 235	9 364	9 444	10 744	11 104
Årsavgifter	-8 276	-7 675	-7 730	-7 810	-8 710	-9 640
Tilkoblingsavgifter	-568	-470	-380	-380	-400	-380
Andre inntekter	-	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-8 844	-8 145	-8 110	-8 190	-9 110	-10 020
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	-850	90	1 254	1 254	1 634	1 084
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-5 682	-5 592	-4 338	-3 084	-1 450	-366
Fondsmidler pr. 01.01.	4 831	5 682	5 592	4 338	3 084	1 450
Bruk av fondsmidler	-	-90	-1 254	-1 254	-1 634	-1 084
Avsetning av fondsmidler	850	-	-	-	-	-
Fondsmidler pr. 31.12.	5 682	5 592	4 338	3 084	1 450	366
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	-	-	-	-	-	-
Endring vannavgiften	0,0 %	-8,9 %	0,0 %	0,0 %	10,5 %	9,5 %
Vannavgiften - Ordinær ekskl. mva.	3 150	2 870	2 870	2 870	3 170	3 470
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500

3500/3530 AVLØP						
Direkte driftsutgifter - Variabel del	5 129	6 193	6 562	6 012	6 062	5 862
Lønnsutgifter - Variabel del	3 934	3 508	3 775	4 025	4 025	4 425
Fordelte maskinutgifter - Variabel del	466	493	532	532	532	532
Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del	600	600	600	600	600	600
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	1 587	1 315	1 430	1 500	1 595	2 070
Fordelte avskrivninger - Fast del	4 059	4 080	4 295	4 265	3 925	4 150
Sum driftsutgifter	15 776	16 189	17 194	16 934	16 739	17 639
Årsavgifter	-15 535	-17 000	-17 290	-16 450	-16 750	-16 960
Tilkoblingsavgifter	-1 229	-1 100	-630	-660	-700	-550
Andre inntekter	-28	-20	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-16 791	-18 120	-17 920	-17 110	-17 450	-17 510
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	-1 015	-1 931	-726	-176	-711	129
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-424	-2 355	-3 081	-3 257	-3 968	-3 839
Fondsmidler pr. 01.01.	-0	424	2 355	3 081	3 257	3 968
Bruk av fondsmidler	-	-	-	-	-	-129
Avsetning av fondsmidler	424	1 931	726	176	711	-
Fondsmidler pr. 31.12.	424	2 355	3 081	3 257	3 968	3 839
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Endring kloakkavgiften	0,0 %	6,7 %	0,0 %	-6,3 %	0,0 %	0,0 %
Kloakkavgiften - Ordinær ekskl. mva.	4 950	5 280	5 280	4 950	4 950	4 950
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
3380 FEIING						
Direkte driftsutgifter - Variabel del	690	690	720	720	720	720
Lønnsutgifter - Variabel del	59	64	31	31	31	31
Fordelte administrasjonsutgifter - Variabel del	31	31	31	31	31	31
Sum driftsutgifter	780	785	782	782	782	782
Årsavgifter	-912	-764	-764	-764	-764	-764
Sum driftsinntekter	-912	-764	-764	-764	-764	-764
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	-132	21	18	18	18	18
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-332	-311	-293	-275	-257	-239
Fondsmidler pr. 01.01.	200	332	311	293	275	257
Bruk av fondsmidler	-	-21	-18	-18	-18	-18
Avsetning av fondsmidler	132	-	-	-	-	-
Fondsmidler pr. 31.12.	332	311	293	275	257	239
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Økning feieravgiften	0,0 %	-16,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Feieravgiften - Ordinær ekskl. mva.	300	250	250	250	250	250
3400/3450 VANNVERK						
Variabel del	62,0 %	65,5 %	67,5 %	64,4 %	64,1 %	56,6 %
Fast del (renter og avdrag)	38,0 %	34,5 %	32,5 %	35,6 %	35,9 %	43,4 %
3500/3530 AVLØP						
Variabel del	64,2 %	66,7 %	66,7 %	66,0 %	67,0 %	64,7 %
Fast del (renter og avdrag)	35,8 %	33,3 %	33,3 %	34,0 %	33,0 %	35,3 %
Sum kommunale avgifter - Normal hustand						
Vannavgift	3 150	2 870	2 870	2 870	3 170	3 470
Kloakkavgift	4 950	5 280	5 280	4 950	4 950	4 950
Renovasjon *	-	-	-	-	-	-
Feiing	300	250	250	250	250	250
Sum ekskl. mva (netto)	8 400	8 400	8 400	8 070	8 370	8 670
Mva	2 100	2 100	2 100	2 018	2 093	2 168
Sum inkl. mva (brutto)	10 500	10 500	10 500	10 088	10 463	10 838
Økning i kr. inkl. mva	-	-	-	-413	375	375
Økning i %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-3,9 %	3,7 %	3,6 %
* Avgiften er satt til null fra 2010 for at en kan sammenligne bedre de avgifter kommunen skal kreve inn fra 2011.						
Budsjetterte nye tilkoblinger, inkl. konsekvenser av nye investeringstiltak						
Vann	34	32	28	28	30	28
Avløp	82	70	47	49	52	41

VEDLEGG 4

SØKNADER FRA ORGANISASJONER

Kommunen har mottatt søknader om støtte fra ulike organisasjoner som det er naturlig å vurdere i budsjettsammenheng. Søknader omtalt under er ikke imøtekommet i rådmannens budsjettforslag.

Tvedestrand revmatikerforening

Foreningen søker i brev av 1.10.2015 om økonomisk støtte til varmtvannstrening i bassenget på Lyngmyr skole. Foreningen opplyser at det er tre treningspartier med rundt 60 personer som deltar. I dag blir foreningen fakturert for de merkostnadene kommunen har i forbindelse med ekstra oppvarming av bassenget. Beløpet de siste årene har vært 20 000 kroner inkl. mva.

Kirkens SOS

Kirkens SOS i Agder søker i brev av 7.9.2015 om 5 000 kroner i støtte til drift av sin virksomhet i 2016. Organisasjonen driver med krisehjelp overfor alle innbyggere som tar kontakt via telefon eller nettbaserte medier.

Tvedestrand idrettsråd

Tvedestrand idrettsråd søker i brev av 11.10.2015 om årlig støtte på 27 000 kroner til drift av idrettsrådet og opprettelse av en ildsjelpreis. Idrettsrådet har en samordnings- og samarbeidsfunksjon mellom idrettslagene i kommunen, og er et viktig kontaktpunkt for Tvedestrand kommune overfor idrettslagene.

Kulturklubben scene

Kulturklubben scene søker i brev av 5.11.2015 om driftsstøtte i to år, med årlig beløp på 25 000 kroner. I tillegg søkes det om 25 000 kroner som egenandel til kjøp av utstyr. Foreningen har i 2015 arrangert ti konserter på Rådhuset, med gjennomsnittlig 30 betalende gjester. De ønsker å fortsette med aktiviteten.

Kulturklubben scene søker også om å forlenge avtalen med kommunen om gratis bruk av Rådhuset til konserter. Det søkes om en forlengelse på to år. Denne delen av søknaden vil bli håndtert administrativt.

Aust-Agder idrettskrets

Aust-Agder idrettskrets søker i brev av 6.11.2015 om tilskudd til Hovdenleiren 2015. Leiren er et aktivitetstilbud til utviklingshemmede fra hele Aust-Agder, og arrangeres i mars 2016.

VEDLEGG 5

AVGIFTER, BETALINGSSATSER OG GEBYRER

Beløp i kroner	Sats 2015	Sats 2016	Endringstidspunkt
Vannavgift, ekskl. mva.	2 870	2 870	
Kloakkavgift, ekskl. mva.	5 280	5 280	
Feieavgift, ekskl. mva.	250	250	

Slamavgift, ekskl. mva.	1 080	1 080	Faktureres direkte fra RTA AS
Renovasjonsavgift, ekskl. mva.	3 010	2 970	Faktureres direkte fra RTA AS.
Foreldrebetaling SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	1 860	1 860	
Foreldrebetaling SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	2 275	2 275	
Foreldrebetaling SFO, 16- t/u, i 10 mnd.	2 605	2 605	
Kostpenger SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	60	60	
Kostpenger SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	85	85	
Kostpenger SFO, 16- t/u, 10 mnd.	100	100	
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	1.1.2016
Kostpenger barnehage, full plass	300	300	
Parkeringsavgift, pris pr. time	20 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	20 kr. 1.6.-31.8., ellers 10 kr.	
Leie av parkeringsplass i sentrum, beløp pr. år inkl. merverdiavgift	5 000	5 000	
Korttidsopphold hybel pr. døgn	311	319	1.1.2016
Middag daglig, pr. mnd.	1 783	1 831	1.1.2016
Full kost, pr. mnd.	3 110	3 194	1.1.2016
Matombrining, pr. dag	75	77	1.1.2016
Matombrining, frokost eller kvelds, pr. mnd.	663	681	1.1.2016
Matombrining grøt, pr. gang	30	31	1.1.2016
Trygghetsalarm, pr. mnd.	338	347	1.1.2016
Brukerbetaling for hjelp i hjemmet, netto inntekt (1G = 90 068 kroner pr. 1.5.2015):			
Inntil 2G, helt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	
2G-3G, helt abonnement	450	462	1.1.2016
3G-4G, helt abonnement	900	924	1.1.2016
4G-5G, helt abonnement	1 410	1 448	1.1.2016
Over 5G, helt abonnement	1 795	1 844	1.1.2016
Inntil 2G, halvt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	
2G-3G, halvt abonnement	225	231	1.1.2016
3G-4G, halvt abonnement	450	462	1.1.2016
4G-5G, halvt abonnement	705	724	1.1.2016
Over 5G, halvt abonnement	900	924	1.1.2016

Maks timesats hjelp i hjemmet	245	252	1.1.2016
Husleie frisør og fotpleier, Strannasenteret	1 913	1 965	1.1.2016
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 33, pr. mnd	497	510	1.1.2016
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 35, pr. mnd	599	615	1.1.2016
Kulturskolen, elevkontingent pr. semester:			
Babysang	860	860	
Band	860	860	
Kor	860	860	
Korps, salg av elevplasser	1 400	1 400	
Annen musikk	1 530	1 530	
Kunst	1 530	1 530	
Kulturskolen, instrumentleie pr. semester	500	500	
Kulturskolen, materiell pr. semester (kunst)	400	400	
Gjestehavna			
Dagsbesøk	Gratis	Gratis	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter 30 fot og mindre	100	150	1.1.2016
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter over 30 fot	125	200	1.1.2016
Overnatting utenom 15.6.-15.8., pr. natt, uavhengig av båtstørrelse		50	1.1.2016

Statlig fastsatt maksimalpris for foreldrebetaling i barnehagene var 2 480 kroner 1.1.-30.4.2015 og 2 580 kroner 1.5-31.12.2015. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 er prisen satt til 2 655 kroner. Stortinget behandler statsbudsjettet og fastsetter maksimalprisen i desember 2015.

Dag- eller nattopphold på sykehjem og korttidsopphold sykehjem reguleres i eget rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Betaling for langtidsopphold på sykehjem beregnes etter inntekt i henhold til "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester".

I kulturskolen gis det 25 % rabatt på den dyreste disiplinen dersom en person er elev i flere disipliner innen musikk.

VEDLEGG 6

IKT-INVESTERINGER

Fellesinvesteringer i IKT-samarbeidet i østregionen (DDØ)

Prosjekter	2016	2017	2018	2019
SUM pr. år, inkl. merverdiavgift	6 000 000	3 500 000	2 150 000	1 950 000
Felles nettsted / ansattportal				
- web arbeidsflate		300 000	200 000	
SMS-varslings		200 000		
Rekrutteringsløsning (webcruiter)		300 000		
Elektronisk kommunikasjon med innbyggere	200 000			
Elektronisk tidsregistrering	200 000			
Agresso Self-service (+ HR og tidsregistrering?)	250 000			
Agresso - Anleggsmodul		350 000		
Agresso milestone 5	1 000 000			
Enhetlig kommunikasjonsløsning	50 000	350 000	350 000	350 000
Ephorteintegrasjon els	300 000	200 000		
Velferdsteknologi	200 000	400 000	400 000	400 000
Mobil pleie	500 000			
Unique skole - oppgradering til flyt	100 000			
Feide		100 000		
Integrasjon ephorte-GIS		100 000		
Prosjektledelse	800 000	800 000	800 000	800 000
Fornyelse sentral HW og SW	400 000	400 000	400 000	400 000
Ekstrabevilgning infrastruktur	2 000 000			

Tvedestrand kommunes egne investeringer

Kort beskrivelse	2015 Beløp	2016 Beløp	2017 Beløp	2018 Beløp	2019 Beløp
IKT-investeringer ekskl. mva	1 360 000	1 700 000	700 000	700 000	700 000
a) Fiber Songe skole					
b) PC-er skolene - Utskriftninger og nye	600 000	50 000	250 000	250 000	250 000
c) Nettbrett - Utvideleser	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000
d) Oppgradeing sentralbord					
e) Diverse oppgraderinger/utskiftinge/reserve	160 000	200 000	200 000	200 000	200 000
f) Visma Flyktning	100 000				
g) Nytt innfordringssystem i Agresso					
h) Nye switcher og nettverksutgifter	200 000	100 000	100 000	100 000	100 000
i) Ny nettbrett til politikere	200 000				
j) PC-er administrasjonen inkl. lærere		1 300 000	100 000	100 000	100 000
Sum inkl. mva	1 700 000	2 125 000	875 000	875 000	875 000
Antall PC-er i skolen	100	10	50	50	50
Antall PC-er administrasjonen inkl. Lærere		150	10	10	10
Antall nettbrett	20	10	10	10	10
Antall nettbrett politikere	50				

VEDLEGG 7

RÅDMANNENS FORSLAG TIL DRIFTSTILTAK

Nedenfor følger en oversikt over alle forslag til driftstiltak som rådmannen hadde innarbeidet i sitt forslag til økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016. Ved behandlingen av økonomiplanen og budsjettet vedtok kommunestyret store endringer sammenlignet med forslaget.

Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 210 til ansvar 260 Familie- og kulturenheten:				
- alle utgifter til kulturformål	-1 835	-1 810	-1 810	-1 810
- utgifter til Frivilligsentralen	-392	-392	-392	-392
- utgifter til legeformål, utenom kommuneoverlege	-3 170	-3 170	-3 170	-3 170
Koordinerende funksjon, redusere med 0,1 årsverk 1.1.2016	-77	-77	-77	-77
Nærings- og stedsutvikler, øke med 0,5 årsverk fra 1.4.2016	300	415	415	415
Provisjonsinntekter ved salg av næringsareal	-100	-200	-200	-200
Næringsfondet i østregionen, økt tilskudd		100	100	100
IKT/DDØ, investeringer, økte utgifter for å dekke kapitalutgifter		278	388	264
IKT/DDØ, økte driftsutgifter som følge av nye investeringer		130	160	160
IKT/DDØ, øke bemanning med 2,0 årsverk	400	400	400	400
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-124	-124	-124	-124
Sum	-4 998	-4 450	-4 310	-4 434

Ansvar 215 Administrativ støtteenhet (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 215 til ansvar 260 Familie- og kulturenheten:				
- utgifter til biblioteket	-1 206	-1 206	-1 206	-1 206
Controller/prosjektøkonom, 1,0 årsverk fra 1.10.2016	85	305	305	305
Interkom. arbeidsgiverkontroll, øke med 1,0 årsverk, Tv.trans andel	38	38	38	38
Bedriftshelsetjenesten, redusert bevilgning	-20	-20	-20	-20
Personalforeningen, økt bevilgning	20	20	20	20
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-52	-52	-52	-52
Sum	-1 135	-915	-915	-915

Ansvar 229 Tvedestrandskolen (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Tvedestrand skole, Parkveien inkl. SFO, omlegging drift. Reduksjon med 0,5 årsverk fra 1.8.2017		-200	-400	-400
Kulturskolen, redusert ramme 1,25 %, Tvedestrand andel	-22	-22	-22	-22
Minoritetsspråklige elever, redusert avsetning	-40	-40	-40	-40
Skoleskyss, reduserte utgifter fra 1.8.2016, mindre farlig skolevei	-100	-200	-200	-200
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-299	-299	-299	-299
Sum	-461	-761	-961	-961

Ansvar 230 Barnehageenheten (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Lekeplassutstyr		100		
Spesialpedagogiske tiltak, øke tilsv. 1,0 årsverk assistent 1.1.2016	570	570	570	570
Spesialpedagogiske tiltak, øke med 1,0 årsverk pedagog 1.1.2017		680	680	680
Flytte én barnehageavdeling fra sentrum til Holt 1.8.2016				
Redusere antall barnehageplasser med 0,5 avdeling, fra 1.8.2016	-350	-900	-900	-900
Øke antall barnehageplasser med én avdeling, fra 1.8.2018			750	1 800
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-45	-45	-45	-45
Sum	175	405	1 055	2 105

Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Kommuneplan, hovedrevisjon av arealdelen	50			
Grendstøl, revisjon av områdeplan næringsområde	100			
Grendstøl, detaljregulering Øygardstjern	300			
Reguleringsplan Mjåvann-Vasstø	100	300		
Reguleringsplan ny barneskole		100		
Reguleringsplan som følge av ny barnehage og salg av dagens bygg			100	
Mulighetsstudie/reguleringsplan, kommunehuset/badeanlegg mv.		200		
Havneplan, arkeologiske undersøkelser og grunnboring			250	
Kommunale brygger, plan		150		
Sikkerhet (brann, IK-elektro, termofotografering), vedlikehold		150		
Statsbudsjett 2016, tiltakspakke skoler og omsorgsbygg	-582			
Statlig tiltakspakke, bruk av midler	582			
Økt vedlikehold av bygninger		250	250	250
Kommunehuset, økt husleie pga. ventilasjon i 2. og 3. etasje		100	100	100
Strøm, innsparinger som følge av SD-anlegg på skolene	-150	-300	-300	-300
Strøm, innsparinger som følge av SD-anlegg på Strannasenteret	-100	-200	-200	-200
Offentlige toaletter, økt renhold	70	120	120	120
Utvidelse av barnehagekapasitet i Holt, husleie fra 1.8.2016	65	150	150	150
Prosjektledelse, 1,2 årsverk finansieres over investeringsprosjekter	-950	-950	-950	-950
Planrådgiver, øke med 0,2 årsverk fra 1.1.2016	150	150	150	150
Småbåthavn, øke havneavgiften med 50 %	-50	-50	-50	-50
Småbåthavn, økte utgifter	50	50	50	50
Økte driftsutgifter som følge av investeringer				
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-409	-409	-409	-409
Sum	-774	-189	-739	-1 089

Ansvar 245 Teknisk drift (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Rehabiliteringsplan, vann	200	200	1 000	200
Rehabiliteringsplan, avløp	600	500	500	300
Dypvåg, ny avløpsledning i skoleområdet, økte utgifter		50	100	100
Dypvåg, ny avløpsledning i skoleområdet, økte inntekter		-100	-190	-80
Nesheia III, ny vannledning, økte utgifter			10	10
Nesheia III, ny vannledning, økte inntekter			-70	-90
Nesheia III, nye tilkoblinger avløp, økte inntekter			-80	-100
Vann og avløp, 1,0 årsverk fagarbeider fra 1.1.2019				600
Tilskudd til båtselskapet, reforhandle avtale og lavere utgifter	-200	-200	-200	-200
Tilskudd til private veier, avvikle ordning fra 1.1.2016	-300	-300	-300	-300
Kommunale veier, økte midler til drift og vedlikehold		300	300	300
Trafikksikkerhetsplan, midler til konsulentbistand	200			
Grendstøl, ny kommunal vei i Ramsdalen, økte driftsutgifter				100
1,0 årsverk fra 1.8.2016, ingeniør og prosjektleder, vann og avløp	340	750	750	750
Prosjektledelse, 0,6 årsverk finansieres over investeringsprosjekter	-450	-450	-450	-450
Avløp, redusere kloakkavgiften med 330 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2017		1 100	1 120	1 130
Vann, øke vannavgiften med 300 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2018 og ytterligere 300 kroner ekskl. mva. fra 1.1.2019			-820	-1 660
Økte driftsutgifter som følge av investeringer				
Sum	390	1 850	1 670	610

Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Omorganisering, effekt av hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi			-500	-1 000
Hjemmehjelp, effektivisering og/eller privatisering			-250	-250
Omgjøring av stillinger fra fagarbeider/assistent til høyskoleutdannet		200	200	200
Dypvåg bofellesskap, legge ned drift 1.4.2016	-1 000	-1 200	-1 500	-1 500
Velferdsteknologi, økte utgifter til lisenser, driftsavtaler mv.		200	200	200
Multidoser, legemiddelhåndtering	250	250	250	250
Utstyr, økt bevilgninger		50	100	100
Brukerstyrt personlig assistent, økt behov pga. økte rettigheter	140	140	140	140
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-176	-176	-176	-176
Sum	-786	-536	-1 536	-2 036

Ansvar 255 Oppfølgingsenheten (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 260 Familie- og kulturenheten til ansvar 255: - 0,2 årsverk og tiltaksmidler jf. helse- og omsorgstjenesteloven. Gjelder barn og unge.	762	762	762	762
Helse- og omsorgstj. barn og unge, økt behov for tiltak, 1,0 årsverk fra 1.8.2016	270	600	600	600
Avlastningen, økt behov for tiltak, 0,4 årsverk fra 1.1.2016	285	285	285	285
Tjenester til utviklingshemmede, 1,0 årsverk fra 1.1.2016	800	800	800	800
Statsbudsjettet for 2016, satsing på rus/psykolog mv., 1 årsverk fra 1.8.2017, inkl. øremerket tilskudd		300	600	600
Multidoser, legemiddelhåndtering	30	30	30	30
Foreningen Mental Helse, fjerning av tilskudd	-10	-10	-10	-10
Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-30	-30	-30	-30
Sum	2 107	2 737	3 037	3 037

Ansvar 260 Familie- og kulturenheten (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 260 til ansvar 255 Oppfølgingsenheten: - 0,2 årsverk og tiltaksmidler jf. helse- og omsorgstjenesteloven. Gjelder barn og unge.	-762	-762	-762	-762
Flytte fra ansvar 210 Rådmann og politiske st.organer til ansvar 260 :				
- alle utgifter til kulturformål	1 835	1 810	1 810	1 810
- utgifter til Frivilligsentralen	392	392	392	392
- utgifter til legeformål, utenom kommuneoverlege	3 170	3 170	3 170	3 170
Utvide med 1,0 legehjemmel fra 1.9.2016, privat eller kommunal	230	640	450	450
Kommunalisering av én legehjemmel ved Tjenna legekantor	-70	-70	-70	-70
Flytte fra ansvar 215 Administrativ støtteenhet til ansvar 260 :				
- utgifter til biblioteket	1 206	1 206	1 206	1 206
Bibliotek/kultur, øke med 0,2 årsverk fra 1.1.2016	125	125	125	125
Biblioteksjef, holde stilling vakant til 1.6.2016	-250			
Fritidsklubben, endret drift, reduksjon med 0,32 årsverk fra 1.1.2016	-150	-150	-150	-150
Flytte fra ansvar 265 NAV til ansvar 260:				
- utgifter til etablering og oppfølging av flyktninger	5 876	7 636	7 626	7 416
Øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år:				
- introduksjonsstønad, økte utgifter	1 380	4 150	5 540	5 540
- økte utgifter til etablering og reise til opplæring	375	525	600	600
- nye årsverk: 1,0 fra 1.8.2016 og 1,0 fra 1.8.2018	300	650	950	1 300
Asylmottak for enslige mindreårige, utgifter til helsetj., 0,9 årsverk	870	870	870	870
Statsbudsjettet 2016: satsing på helsesøstertjenesten, 0,2 årsverk		130	130	130
Statsbudsjettet 2016: satsing på jordmortjenesten, 0,2 årsverk		150	150	150
Interkommunal PP-tjeneste, øke med 0,35 årsverk, Tv.strands andel	60	60	60	60
Interkommunalt krisesenter, øke med 0,5 årsverk, Tv.strands andel	20	20	20	20

Generell rammereduksjon, 2,7 % av andre driftsutgifter	-124	-124	-124	-124
Sum	14 483	20 428	21 993	22 133

Ansvar 265 NAV (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Flytte fra ansvar 265 til ansvar 260 Familie- og kulturenheten:				
- utgifter til etablering og oppfølging av flyktninger	-5 876	-7 636	-7 626	-7 416
Øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år:				
- økning i utgifter til sosialhjelp (uforutsett)	230	450	560	680
Kvalifiseringsstønad, reduksjon fra 14 til 10 tiltaksplasser	-700	-700	-700	-700
Sosialhjelp, reduksjon i utbetaling av støtte	-500	-500	-500	-500
Sum	-6 846	-8 386	-8 266	-7 936

Ansvar 275 Kirker og tros- og livssynssamfunn (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Redusert tilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd, jf. festeavgift	-250	-125	-125	-125
Tvedestrand kirke, reparere fasade og vinduer		200	200	
Dypvåg kirke, reparere mur på kirkegården		100		
Ekstra tilskudd sommerarbeid på kirkegårdene	50	50	50	50
Sum	-200	225	125	-75

Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgj. og premieavvik (2016-2019: 2016-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett 2016	2017	Økonomiplan 2018	2019
Eiendomsskatt, utgifter ved innføring og taksering	1 000	1 000		
Statsbudsjettet: Brukerstyrt personlig assistent, økte rettigheter		200	200	200
Lønnsavsetningsposten, 0,2 prosentpoeng lavere vekst enn statsbud.	-600	-600	-600	-600
Sum	400	600	-400	-400

VEDLEGG 8

BUDSJETTFORSKRIFTENES VEDLEGG 3: ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT

Tekst	KOSTRA-art	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Brukerbetalinger	SUM(600)	24 270 000	22 801 000	19 767 103
Andre salgs- og leieinntekter	SUM(620:670)	43 185 000	42 992 000	41 707 119
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:780)	38 214 000	40 653 000	53 787 986
Rammetilskudd	800	192 464 000	184 074 000	184 890 653
Andre statlige overføringer	810	15 980 000	11 135 000	9 503 544
Andre overføringer	SUM(830:850)+ SUM(880:895)	190 000	215 000	819 452
Inntekts- og formuesskatt	870	137 078 000	131 376 000	123 581 458
Eiendomsskatt	SUM(874:875)	-	-	-
Andre direkte og indirekte skatter	877	-	-	-
Sum driftsinntekter	B	451 381 000	433 246 000	434 057 315
Lønnsutgifter	SUM(010:089)+SUM(160:165)	239 017 000	235 982 000	235 584 091
Sosiale utgifter	SUM(090:099)	66 914 000	68 120 000	66 151 401
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	SUM(100:285) - SUM(160:165)	74 357 000	75 331 000	74 709 709
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM(300:380)	51 871 000	41 551 000	39 903 825
Overføringer	SUM(400:490)	24 900 000	27 395 000	36 652 194
Avskrivninger	590	19 431 000	18 103 000	17 025 895
Fordelte utgifter	- 690 + 290 - 790	-20 290 000	-24 957 000	-24 350 036
Sum driftsutgifter	C	456 200 000	441 525 000	445 677 078
Brutto driftsresultat	D=B-C	-4 819 000	-8 279 000	-11 619 763
Renteinntekter og utbytte	SUM(900:905)	8 475 000	10 230 000	10 240 115
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	909	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	SUM(920:921)	30 000	30 000	105 192
Sum eksterne finansinntekter	E	8 505 000	10 260 000	10 345 307
Renteutgifter og låneomkostninger	SUM(500:501)	7 939 000	8 628 000	8 545 043
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	509	-	-	-
Avdrag på lån	SUM(510:511)	13 550 000	10 865 000	10 803 414
Utlån	SUM(520:521)	-	-	97 874
Sum eksterne finansutgifter	F	21 489 000	19 493 000	19 446 331
Resultat eksterne				
finanstransaksjoner	G=E- F	-12 984 000	-9 233 000	-9 101 024
Motpost avskrivninger	990	19 431 000	18 103 000	17 025 895
Netto driftsresultat	I	1 628 000	591 000	-3 694 892
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	930	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	940	-	-	4 446 289
Bruk av bundne driftsfond	950	1 272 000	831 000	1 993 604
Sum bruk av avsetninger	J	1 272 000	831 000	6 439 893
Overført til investeringsregnskapet	570	-	-	-
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	530	2 174 000	1 265 000	-
Avsatt til disposisjonsfond	540	-	-	-
Avsatt til bundne driftsfond	550	726 000	157 000	3 654 496
Sum avsetninger	K	2 900 000	1 422 000	3 654 496
Regnskapsmessig merforbruk (-) / mindreforbruk (+)	L=I+J-K	-	-	-909 495

VEDLEGG 9

BUDSJETTFORSKRIFTENES VEDLEGG 4: ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING

Tekst	KOSTRA-art	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Salg av driftsmidler og fast eiendom	SUM(660:670)	1 500 000	1 000 000	-
Andre salgsinntekter	SUM(600:650)	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:710)+SUM(730:780)	-	-	20 707 437
Kompensasjon for merverdiavgift	729	5 072 000	2 290 000	-
Statlige overføringer	810	-	-	-
Andre overføringer	SUM(830:895)	295 000	-	-
Renteinntekter og utbytte	SUM(900:905)	-	-	-
Sum inntekter	L	6 867 000	3 290 000	20 707 437
Lønnsutgifter	SUM(010:089)+SUM(160:165)	-	-	388 092
Sosiale utgifter	SUM(090:099)	-	-	85 215
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	SUM(100:285)-SUM(160:165)	54 666 000	21 010 000	35 941 866
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM(300:380)	-	-	13 000
Overføringer	SUM(400:480)	7 272 000	2 490 000	7 486 716
Renteutgifter og omkostninger	SUM(500:501)	-	-	-
Fordelte utgifter	- 690+(290-790)	-	-	-
Sum utgifter	M	61 938 000	23 500 000	43 914 889
Avdrag på lån	SUM(510:511)	2 950 000	2 800 000	3 369 400
Utlån	SUM(520:521)	12 000 000	12 000 000	12 150 000
Kjøp av aksjer og andeler	529	1 250 000	1 120 000	1 837 565
Dekning av tidligere års udekket merforbruk	530	-	-	221 551
Avsatt til ubundne investeringsfond	548	1 500 000	1 000 000	-
Avsatt til bundne investeringsfond	550	-	-	2 318 171
Sum finansieringstransaksjoner	N	17 700 000	16 920 000	19 896 687
Finansieringsbehov	O=M+N-L	72 771 000	37 130 000	43 104 139
Bruk av lån	SUM(910:911)	68 571 000	33 210 000	35 577 982
Salg av aksjer og andeler	929	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	SUM(920:921)	2 250 000	2 100 000	5 051 592
Overført fra driftsbudsjettet	970	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	930	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	940	-	-	-
Bruk av bundne driftsfond	950	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	948	1 950 000	1 820 000	2 217 565
Bruk av bundne investeringsfond	958	-	-	257 000
Sum finansiering	R	72 771 000	37 130 000	43 104 139
Udekket (-) / Udisponert (+)	S=R-O	-	-	-

VEDLEGG 10

KOMMUNESTYRETS VEDTAK 15.12.2015 I SAK 51/2015: “ØKONOMIPLAN 2016-2019 OG BUDSJETT 2016”

Tvedestrand kommune

Saksframlegg

Arkivsak: 2015/32-16

Arkiv: 151

Saksbeh: Emma Smeland
Nygårdseter

Dato: 17.11.2015

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
7/15	Formannskap	01.12.2015
51/15	Kommunestyre	15.12.2015

Økonomiplan 2016-2019 og budsjett 2016

Vedtak

1. Tvedestrand kommunestyre vedtar ”Økonomiplan 2016-2019 – budsjett 2016” slik det fremgår av vedlagte dokument, jf. budsjettskjema 1A og 1B angående drift og 2A og 2B angående investering, med følgende tillegg:

a)

Ansv.	(beløp i hele 1 000 kroner)	2016	2017	2018	2019
240	Statlig tiltakspakke skoler og omsorgsbygg, ikke øremerket tilskudd	582			
240	Statlig tiltakspakke skoler og omsorgsbygg, ikke bruke midler	-582			
215	Skatteoppkreverfunksjonen ikke statliggjort, økt ramme til Administrativ støtteenhet. 4,8 årsverk.	757	1 388	1 388	1 388
290	Rammeoverføringer fast del, økning pga. skatteoppkrever ikke statliggjort	-757	-1 388	-1 388	-1 388
290	Rammeoverføringer fast del, redusert inntekt som følge av reduksjon i kommunerammen	45	45	45	45
290	Renteinntekter bankinnskudd, økning	-45	-45	-45	-45
230	Barnehageenheten, økt ramme pga. gratis kjernetid for 3-åringer	30	70	70	70
290	Rammeoverføringer fast del, økning pga. gratis kjernetid for 3-åringer	-30	-70	-70	-70
210	Økt antall kommunestyre- og komitémøter, øke rammen til Rådmann og politiske styringsorgan	30	30	30	30
290	Renteinntekter bankinnskudd, økning	-30	-30	-30	-30
	Sum	0	0	0	0

b)

Ansv.	(beløp i hele 1 000 kroner)	2016	2017	2018	2019
260	Ikke flytte 0,2 årsverk og tiltaksmidler innen helse- og omsorgstjenesteloven barn og unge, fra 260 til 255	762	762	762	762
255	Ikke flytte 0,2 årsverk og tiltaksmidler innen helse- og omsorgstjenesteloven barn og unge,	-762	-762	-762	-762

	fra 260 til 255				
260	Ikke flytte alle utgifter til kulturformål fra 210 til 260	-1 835	-1 810	-1 810	-1810
210	Ikke flytte alle utgifter til kulturformål fra 210 til 260	1 835	1 810	1 810	1 810
260	Ikke flytte utgifter til Frivilligsentral fra 210 til 260	-392	-392	-392	-392
210	Ikke flytte utgifter til Frivilligsentral fra 210 til 260	392	392	392	392
260	Ikke flytte utgifter til biblioteket fra 215 til 260	-1 206	-1 206	-1 206	-1 206
215	Ikke flytte utgifter til biblioteket fra 215 til 260	1 206	1 206	1 206	1 206
260	Bibliotek, øke med 0,2 årsverk fra 1.1.2016: ikke på 260, men på 215	-125	-125	-125	-125
215	Bibliotek, øke med 0,2 årsverk fra 1.1.2016: ikke på 260, men på 215	125	125	125	125
260	Biblioteksjef, holde vakant til 1.6.2016: ikke på 260, men 215	250			
215	Biblioteksjef, holde vakant til 1.6.2016: ikke på 260, men 215	-250			
260	Ikke flytte utgifter til etablering og oppfølging av flyktninger, fra 265 til 260	-5 876	-7 636	-7 626	-7 416
265	Ikke flytte utgifter til etablering og oppfølging av flyktninger, fra 265 til 260	5 876	7 636	7 626	7 416
260	Øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år: ikke på 260, men på 265: - introduksjonsstønad, økte utgifter - økte utgifter til etablering og reise til opplæring - nye årsverk: 1,0 fra 1.8.2016 og 1,0 fra 1.8.2018	-1 380 -375 -300	-4 150 -525 -650	-5 540 -600 -950	-5 540 -600 -1 300
265	Øke bosetting av flyktninger fra 15 til 30 hvert år: ikke på 260, men på 265: - introduksjonsstønad, økte utgifter - økte utgifter til etablering og reise til opplæring - nye årsverk: 1,0 fra 1.8.2016 og 1,0 fra 1.8.2018	1 380 375 300	4 150 525 650	5 540 600 950	5 540 600 1 300
	Sum	0	0	0	0

c)

Ansv.	Driften (beløp i hele 1 000 kroner)	2016	2017	2018	2019
210	IKT/DDØ, utsette bemanningsøkning fra 1.1.2016 til 1.8.2016	-230			
230	Spes.ped.-tiltak barnehage, utsette bemanningsøkning fra 1.1.2016 til 1.4.2016	-142			
240	Kommuneplan revisjon, bare digitalt og kopi kan evt. kjøpes	-50			
240	Planrådgiver, utsette bemanningsøkning 0,2 årsverk fra 1.1.2016 til 1.3.2016	-25			
245	Trafikksikkerhetsplan utsettes fra 2016 til 2017	-200	200		
250	Multidoser, utsette fra 2016 til 2017	-250			
255	Tjenester til utviklingshemmede, utsette bemanningsøkning fra 1.1.2016 til 1.4.2016	-200			
260	Legehjemmel, utsette utvidelse fra 1.9.2016 til 1.1.2017	-230			
280	Eiendomsskatt, enklere taksering	-400			
260	Fritidsklubben, ansette i vakant 0,32 årsverk fra 1.4.2016. Ikke inndra stilling.	112	150	150	150

215	Biblioteksjef, framskynde tilsetting fra 1.6.2016 til 1.4.2016	100			
290	Økning i avdrag			11	
290	Reduksjon i avdrag				-149
290	Reduksjon i renteutgifter			-49	-640
280	Tilleggsbevilgning kommunestyret, økt avsetning	1 515			
290	Redusert avsetning til utviklingsfond		-350	-112	
290	Økt avsetning til utviklingsfond				639
	Sum	0	0	0	0

Partiene ser nødvendigheten av en så stor tilleggsbevilgningspost for å være i stand til å håndtere bl.a. skolegjennomgangen og evt. nedleggelse av Dypvåg bofellesskap på fritt grunnlag.

Ansv.	Investering (beløp i hele 1 000 kroner)	2016	2017	2018	2019
240	Ny barnehage i sentrum		1 000	14 000	25 000
240	Gjerder i barnehager	-200	-400		
240	Svømmehall/folkebad, ikke investere			-20 000	-70 000
290	Redusert merverdiavgiftskompensasjon	40		1 200	9 200
290	Økt merverdiavgiftskompensasjon		-120		
290	Redusert låneopptak	160		4 800	35 800
290	Økt låneopptak		-480		
	Sum	0	0	0	0

Det må vurderes å kjøpe el-biler til vaktmestrene istedenfor bensin- eller dieslbiler.

- Bevilgningen i budsjettskjema 1B, til fordeling drift, vedtas som et rammebudsjett med nettobevilgning pr. enhet/ansvarsområde, med de endringer som følger av punkt 1 over.
- Samlet avsetning til opplæring av minoritetsspråklige elever i skolen fastsettes til 1 670 000 kroner i 2016.
- Samlet avsetning til elever med svært store behov i skolen fastsettes til 5 150 000 kroner i 2016.
- Rådmannen får fullmakt til å fordele avsetningene på driftsbudsjettet til ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, avsetninger og premieavvik til de andre ansvarsområdene, dersom fordelingen ikke er av prinsipiell karakter. Fullmakten gjelder ikke kommunestyrets tilleggsbevilgningspost.
- Kommunestyret fastsetter det kommunale skattøret for 2016 til de til enhver tid gjeldende maksimalsatser, jf. statsbudsjett 2016:
 - Inntektsskatt for personlige skatteyttere og dødsbo fastsettes til 11,8 %.
 - Marginalavsetningen for forskuddspliktige fastsettes til 10,0 %.
- Kommunestyret godkjenner et låneopptak på 56 571 000 kroner i 2016 til finansiering av investeringer. Lånet skal være tilbakebetalt innen 30 år.
- Kommunestyret godkjenner et låneopptak på 12,0 mill. kroner i formidlingslån i Husbanken (for videre utlån). Avdragstiden settes til 30 år.
- Kommunestyret vedtar en total grunnbemanning på 433,5 årsverk, jf. årsverksoversikt pr. enhet.
- Kommunestyret vedtar endringer i følgende avgifter, betalingssatser og gebyrer:

Beløp i kroner	Sats 2015	Sats 2016	Endringstidspunkt
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	1.1.2016

Korttidsopphold hybel pr. døgn	311	319	1.1.2016
Middag daglig, pr. mnd.	1 783	1 831	1.1.2016
Full kost, pr. mnd.	3 110	3 194	1.1.2016
Matombrining, pr. dag	75	77	1.1.2016
Matombrining, frokost eller kvelds, pr. mnd.	663	681	1.1.2016
Matombrining grøt, pr. gang	30	31	1.1.2016
Trygghetsalarm, pr. mnd.	338	347	1.1.2016
Brukerbetaling for hjelp i hjemmet, netto inntekt (1G = 90 068 kroner pr. 1.5.2015):			
Inntil 2G, helt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	
2G-3G, helt abonnement	450	462	1.1.2016
3G-4G, helt abonnement	900	924	1.1.2016
4G-5G, helt abonnement	1 410	1 448	1.1.2016
Over 5G, helt abonnement	1 795	1 844	1.1.2016
Inntil 2G, halvt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris	Statlig fastsatt maksimalpris	
2G-3G, halvt abonnement	225	231	1.1.2016
3G-4G, halvt abonnement	450	462	1.1.2016
4G-5G, halvt abonnement	705	724	1.1.2016
Over 5G, halvt abonnement	900	924	1.1.2016
Maks timesats hjelp i hjemmet	245	252	1.1.2016
Husleie frisør og fotpleier, Strannasenteret	1 913	1 965	1.1.2016
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 33, pr. mnd	497	510	1.1.2016
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 35, pr. mnd	599	615	1.1.2016
Gjesteavna			
Dagsbesøk	Gratis	Gratis	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter 30 fot og mindre	100	150	1.1.2016
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter over 30 fot	125	200	1.1.2016
Overnatting utenom 15.6.-15.8., pr. natt, uavhengig av båtstørrelse		50	1.1.2016

11. Dersom strykningsbestemmelsene må anvendes i forbindelse med avslutningen av driftsregnskapet for 2016, foretas strykninger i denne rekkefølge:
 1. Avsetning til generelt disposisjonsfond.
 2. Avsetning til enhetenes disposisjonsfond.
 3. Overføring fra drift til investering.
12. Tvedestrand kommune vil bosette 30 flyktninger i tillegg til eventuelle familieegjenforeninger i 2016. Boligstiftelsen og rådmannen gis i oppdrag i fellesskap å sørge for det nødvendige antall boliger.

13. Det nedsettes et utvalg i 2016 som skal gjennomgå Omsorg og rehabilitering. Rådmannen legger frem sak for kommunestyret i februar 2016 angående utvalgets mandat og sammensetning.
14. Det nedsettes et utvalg i 2016 som skal revidere alkoholpolitiske retningslinjer i kommunen. Rådmannen legger frem sak for kommunestyret i februar 2016 angående utvalgets mandat og sammensetning.
15. Tvedestrand kommunes ramme for innbetalinger til næringsfondet i østregionen settes til 200 000 kroner i 2017. Samlet tilskudd som gis i 2016 til bedrifter i Tvedestrand må tilpasses dette, innenfor de til en hver tid gjeldende bestemmelser i fondet.
16. Rådmannen legger frem egen sak for kommunestyret vedrørende fremtidig leie av utvidet barnehagelokaler i Holt-området i løpet av 1. kvartal 2016.
17. Rådmannen får fullmakt til å avgjøre hvilke kommunal barnehage i sentrum som skal få redusert med en avdeling ved økning med en avdeling til Holt-området, samt å avklare hvor reduksjonen på 9 barnehageplasser skal skje fra 01.08.2016.
18. Rådmannen får fullmakt til, i samråd med formannskapet, å gjennomføre forhandlinger med Aust-Agder fylkeskommune vedrørende avtale om kommunalt engasjement, både investerings- og driftsmessig, for ny videregående skole ved Mjåvann. Resultatet av forhandlingene legges frem i egen sak til kommunestyret i løpet av 1. halvår 2016.
19. Kommunestyret ber rådmannen legge frem egen sak på første møte i 2016 vedrørende en organisasjonsgjennomgang før eventuelle endringer som er foreslått i rådmannens budsjettforslag gjennomføres. Budsjettmessige endringer som følge av rådmannens forslag på dette området reverseres i sin helhet med unntak av overføringen av legetjenesten fra ansvarsområde 210 til 260. Endringene er gjengitt i punkt 1 b).
20. Det foreslås også at det jobbes med heltid/ deltid. Mange stillinger i kommunen er deltidsstillinger. Vi ønsker at flere stillinger skal være på heltid.
21. Det må foretas en gjennomgang av muligheten for å opprette flere lærlingeplasser i kommunen. Vi har et felles ansvar for at de som tar en utdanning får fullført sitt løp.
22. Kommunestyret ber administrasjonen v/rådmannen legge frem en sak angående økning/justering av omsorgslønn i kommunen.

Oversendelsessak for behandling i administrasjonen:

Ved planlegging av ny skole i sentrum skal det tas utgangspunkt i 2 parallelle linjer, dog at det planlegges slik at skolen siden kan utvides ved behov.